Kulturně společenský časopis na internetu
2006 • 2

DOBRÁ ADRESA

Z obsahu

Canny

Jarmilka

Vladimír Novotný
o penisech

Obsah:

O čem se (ne)mluví

Nevidím jedinej důvod, proč by sis měl bejt něčím jistej (rozhovor s Jakubem Königem**, texty kapely Obří broskev a obrázky)** (4)

Jakub Šofar: **Dobropisy na únor** (16)

Před Strží

Z literáního archivu:

Joza Kratochvílová: **Pan vrchní.** (20)

S. A. V. P.: **Jarmilka** (23)

Tomáš Toula: **Z cyklu Nonsensy** (24)

Literaturistický průvodce Štěpána Kučery

Tomáš Martinec (26)

Smilla: **A záchvat.** (30)

Cannyho komiks (31)

Ze vtipných emailů: **Zajímavé sochy** (32)

Em Rudenko: **Poezie** (34)

Strž DA

Literatura: Vladimír Novotný: **Naše penisy se dotýkají** (40) / Zuzana Fialová: **Ti, jenž vyžadují zvláštní zacházení** (43) / Výtvarné umění: Petr Jiška: **František Ženíšek** (45)

Za Strží

Otto Hejnic: **Znovuobjevení Ladislava Postupy** (46)

Martin Langer: **Loli...Tě** (50)

Lucie Dudková: **Rybí krev** (54)

Pavel Hájek: **Poezie** (58)

Vladimír Skalla: **Vladimír Skalla** (62)

Podobrazník Honzy Hanzla

O nenahraditelné Kačence (66)

Příloha

Olga Matoušková, Jakub König: **Sláva Gabrielovi a jeho chladivým zeleným křídlům** (67)

SYSTÉM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenese přímo na příslušné stránky. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenese přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

DOBRÁ ADRESA

Na titulní stránce: Em Rudenko (k článku na str. 34) na fotografii od Badyho (www.litvinoff.cz)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 2, ročník 7. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Zástupce šéfredaktora: Štěpán Kučera. Redakce: Miroslav Cingl, Václav Dvořák, Martin Groman, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčenková, Viki Shock, Jakub Šofar, Pavel Voňka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet a. s.

Naši milí,

únor je kratší než všechny ostatní měsíce, ale my se jím nedáme zmást a nemáme pro vás ani o chlup kratší Dobrou adresu. Tohle číslo začíná a končí (napsal bych, že je rámováno, ale znělo by to divně) Cannym. Cannymu se říká Canny proto, že se příjmením jmenuje König. Kdyby měli všichni přezdívku z příjmení, tak by se třeba Jakubovi Šofarovi říkalo Show Phare. A to nejde. Show Phare má nicméně tentokrát obzvlášť vypečené Dobropisy!

Přejít byste neměli ani básničky Tomáše Touly, Em Rudenka či Martina Langera, a to píšu jen o některých. Ozvláštnit den by vám mohly fotografie Ladislava Postupy, ze kterých tiskneme malou ochutnávku před velkou přílohou, kterou máme připravenou na příště. A protože tohle číslo je rámováno Cannym (napsal bych, že jím začíná a končí, ale znělo by to divně), orámoval jsem s ním tak trochu i tenhle úvodník. Mějte se pěkně, snad si počtete.

Štefan Švec

O čem se (ne) mluví

Anjel 1

Maluješ anděly, kreslíš o nich komiksy, píšeš o nich písničky a necháváš se fotit s křídly. Nepřipadá ti, že diskriminuješ ďábla?

Nepřipadá. To je spíš na něm, jak to vnímá. Pokud by se cítil nějak diskriminovaný, domnívám se, že by mi dal vědět. Třeba povídka Světlonoš je celá jenom o něm.

Navíc ďábel je původně taky anděl. Takže v klidu.

Anděl i ďábel jsou dost silné symboly. Proč se k andělům pořád vracíš?

Já osobně k nim nemám žádný zvláštní vztah. Vždycky se spíš sami někde objeví. Řek bych možná, že mi z nějakého důvodu lehce nadbíhaj.

Canny nám už přes rok půjčuje do časopisu komiksy, kromě toho má kapelu Obří broskev (www.obribroskev.cz), maluje a píše. To všechno tak, že mu rádi dáváme začátek i konec téhle Dobré adresy (a ještě v prostředku najdete ten komiks). Na začátku si můžete přečíst rozhovor, který je nacpaný 13 806 poctivými znaky, prohlédnout Cannyho obrázky a zasnít se nad texty, které zpívá Obří broskev. Na konci, v příloze čísla, tiskneme pohádkový text Sláva Gabrielovi a jeho chladivým zeleným křídlům. Ten Jakub napsal společně s Olgou Matouškovou, které umí moc pěkně říkat Olinko. Její fotku najdete u tohohle rozhovoru kousek od fotky Cannyho.

Nevidím jedinej důvod, proč by sis měl bejt něčim jistej

rozhovor s Jakubem Königem

Řekl bych, že to jsou bytosti se zajímavým potenciálem. Alespoň literárním. Řekl bych, že ztělesňujou nějakou nevinnost, dobrotu a zároveň sílu a autoritu. Což je přitažlivý. Myslim.

Existujou? A jestli jo, jak?

Jestli existujou, tak nějak úplně jinak, než si představujem. Možná to je personifikace nějakýho duchovního stavu nebo mentálního vyladění. Anebo to jsou třeba takový ty malý bílý laboratorní myši.

Jak jsi se dostal k psaní? A k hudbě?

Hodně jsem četl a poslouchal. Při čtení mě napadaly různý příběhy ispirovaný vším, co jsem přečetl. To samý při poslouchání hudby. Psát jsem začal na základce při slohových cvičeních, i když jsem se odchýlil od tématu, nějak mi to prošlo. A na kytaru mě začal učit můj učitel informatiky, jelikož mi počítače moc nevoněly.

Smrděly?

Nerozuměl jsem jim. Měl jsem z nich pocit, že jim ani porozumět nemůžu. Ten můj učitel měl navíc dojem, že chápu dvojkovou a šestnáctkovou soustavu, protože jsem jednou odpověděl jako jedinej správně na nějakou otázku. Takže jsem měl ještě strach, že to praskne a všichni se dozvědí, že to byla náhoda.

Canny

O čem se (ne) mluví

Ale jakmile jsem se na kytaře naučil střídat Emi a D, nebyl jsem k zastavení. Toho jsem se nebál.

Říkali ti od malička, že jsi talentovaný?

Říkali mi od malička, že jsem roztomilý klučina.

Ptal jsem se, páč věřím tomu, že člověk nejradši dělá to, co mu jde. Jde mi o to, jestli jsi třeba zkoušel psát, malovat nebo zpívat už dřív, jako malý, a jestli ti to někdo chválil. Máš schované nějaké roztomilé památky?

Babička má schovaný obrázky svatýho Jakuba v Kutný Hoře, co jsem kreslíval ze stejnýho místa prázdniny co prázdniny. A na stěně doma visí velkej obraz námořníka, kterej jsem temperama maloval někdy v deseti, jedenácti. Jako dítě jsem hodně mumlal a neotvíral pusu. Právě v Kutný Hoře mě děda s babičkou jedny prázdniny pérovali, musel jsem se pořád opravovat. A pak jsem se vrátil do školy a učitelka hudebky si všimla, že najednou zpívám. To mě chválila před celou třídou a já se cejtil skvěle a byl jsem strašně hrdej, jak skromně to nesu. Pak jsem zpíval kde to šlo, kdykoli byla nějaká příležitost, furt jsem se předváděl. Před návštěvama, za návštěvama. Trapný.

Proč? Lepší, než se stydět, ne?

Někdy je náhodou dobrý se stydět.

Ale tehdy mě za ten zpěv všichni chválili, tak jsem se na to soustředil. Kromě toho ale i na malování nebo na orientační běh.

Orientační běh? Teda... Co z toho všeho, co děláš a vyrábíš, je pro tebe nejdůležitější?

Hudba a písňový texty a písňový kompozice, zpívání a hraní na kytaru. K psaní a kreslení komixů mám ale taky dost blízko. Vlastně to tak volně navazuje a různě se propojuje.

A je toho docela dost. Ale stejně: občas mám pocit, že spousta lidí celým svým dílem vyjádřila nebo do hloubky ukázala hlavně jednu základní myšlenku, pocit, náladu. Třeba Joyce: okamžik je nekonečně rozmanitý; Proust: nostalgie až na dno; Kundera: trapnost života atd. Mohl bys pojmenovat něco takového u sebe?

Třeba Joyce.

Proč ještě psát něco dalšího, když Joyce?

To přece víš, že nejde Kunderu shrnout do trapnosti a Joyce jenom do toho, že zastavil čas. Jde o komplexní zážitek hozenej v plén spoustě existencí, konzumentů, který ho vnímaj každej jinak. Někdo sleduje jazyk, někdo jde po příběhu a jinej po postavách. Shrnutí se hodí na plakát k autorskýmu čtení nebo do katalogu knižních novinek.

Nemá proto zákonitě nic společnýho se skutečnou a proměnlivou podstatou toho určitýho díla. A už vůbec ne s tvorbou. Joyce nikdy nepopíše rozmanitost okamžiku tak pěkně jako já. Kundera nikdy nebude tak trapnej.

Každýho ponouká k tvorbě něco jinýho. Když už píšu písničku, neřešim motivace jinejch lidí, nepřemejšlim o tom, jesli někdo nedělal něco podobnýho. To přijde třeba až potom.

No, já zkusím trošku nesouhlasit. Nejde o shrnování, to uměj stejně nejlíp rolby. Možná to neumím vyjádřit, ale když osmdesát špatných básníků vyzná sonetem lásku svojí milé, tak je u každého z nich ta láska stejně silná a neopakovatelná a nikdo ji pro ně nevyjádří líp. Ale nemá cenu ty jejich sonety číst (když nejsi ta jejich láska). Aby se dal zamilovaný sonet číst, musí v něm být něco, co v žádném jiném sonetu není, nebo třeba ne tak silně. Nevím co, ale být by to tam mělo. Jinak je ten sonet vážně jenom kočkobalka pro jednu příležitost. Když se podívám na dobré básníky, nebo třeba dobré zpěváky nebo skladatele do minulosti, tak každý z nich byl jiný, žádný nedělal jenom to, co ti před ním. Neptám se, jestli něco řešíš, když píšeš nebo skládáš. V téhle

Myslím si že když někdo chce napsat sonet, měl by napsat sonet. To, jestli ho ostatní budou hodnotit jako dobrej nebo špatnej závisí dost na tom, jestli ten danej sonet má něco důležitýho pro toho určitýho čtenáře.

otázce mě nezajímá motivace. Chtěl jsem jenom vědět, jestli bys uměl popsat něco, proč by si zrovna tebe měli lidi číst a pamatovat? Co u tebe můžou najít, aby to nebylo na každém rohu kolem? Já vím, že to je těžké a možná i částečně hloupé, něco takového v sobě nahlas hledat. Ale bloudím v krajině plné obrazovek a ta Tvoje mě docela zaujala. Neptám se, co se mnou udělá, co v ní najdu, ani jak rychle půjdu dál, to všechno je moje věc. Zajímá mě, jestli vůbec dovedeš slovy popsat, co z té obrazovky chceš pouštět, aby na ní nebylo totéž co na všech ostatních. Uf.

Myslím si že když někdo chce napsat sonet, měl by napsat sonet. To, jestli ho ostatní budou hodnotit jako dobrej nebo špatnej závisí dost na tom, jestli ten danej sonet má něco důležitýho pro toho určitýho čtenáře. Podle množství těch konzumentů, který si v tom díle najdou něco pěknýho, se pak hodnotí úspěšnost. Ne?

A kvalita podle toho, kdo o tom zrovna mluví. Jestli ostatní sonetáři, běžný čtenáři, kritici nebo ta holka pro kterou byl napsanej.

Řekl bych.

Ale to jsem ti zase někam utek.

Z mý obrazovky uvidíš útržky nějakejch vzpomínek, odrazy autentickejch situací, vtipy, momentální nápady. Esence tý chvíle a nálady, v který se nacházim během psaní.

Celou tuhle podvědomou verbež se pak snažim důkladně utřídit, udělat si v tom pořádek a pak pracovat větu po větě tak, abych s tim byl spokojenej.

Občas se setkávám s názorem, že věci, který píšu, jsou temný, nebo že to je depka. Myslim, že se v mým psaní takový prvky objevujou, ale že je to často taky docela legrace. Snažím se přijít na to, jak zpracovávat ty různorodý podněty.

Těžko říct, jestli u mě najdeš něco, co se nepovaluje za každým rohem. Určitě to ale bude smíchaný v neopakovatelným poměru. Jsem totiž docela zvláštní a výjimečnej.

Tak normálně zvláštní a výjimečnej.

Tebe třeba takhle z hlavy napadne nějakej jednotící prvek?

Oliola

O čem se (ne) mluví

Asi ani ne. Ale líbí se mi, že toho děláš hodně. Nebojíš se, že když děláš tolik věcí, nebudeš nikdy nic dělat pořádně?

Všechno dělám jak můžu nejlíp. Pokud jde o moji vlastní tvorbu, nezajímá mě, jestli to někomu přijde dostatečně pořádně. Jakmile s někým spolupracuju, nebo pracuju pro někoho, nebo se od někoho něco učím, snažím se soustředit na to veškerou možnou energii. A snažim se dělat všechno jak můžu nejlíp.

Chtěl bys vyhrát Superstar jako Aneta, které děláte předkapelu? Chtěl by ses někdy vidět na titulce Super Spye?

Ne a ne.

Proč?

Nesouvisí to vůbec s tím co mě na hraní a hudbě zajímá. Je to úplně jinej obor, i když to navenek může působit jako ta samá věc. Ale i třeba Aneta si uvědomuje, že vyhrát Superstar rozhodně není cíl. Je to v jejím případě pouze prostředek, jak se osamostatnit a zajistit si podmínky pro další práci. Která spočívá v tvorbě novejch věcí, jejich zdokonalování a prezentaci. Třeba.

Bejt na titulce Super Spye je v tom případě logicky na obtíž, protože ti to může narušit soustředění a rozhodně to zkreslí obraz toho co děláš. A v případě Super Spye to nemůže bejt pozitivní zkreslení.

Jaké jsou cesty, kterými se může mladá neznámá kapela prosadit?

Myslím že akorát pomalou a postupnou prací. Důležitý je nerozpadnout se, dokud je uvnitř tý kapely potenciál. A rozpadnout se, když už tam není. Jinak nevim.

Obří broskev se tak postupně rozpadá a zase skládá, ne? Hádáte se?

Obří broskev se docela přirozeně proměňuje, kromě zásadního přeobsazení hned po gymplu se složení zase až tak nezměnilo. Já, bubeník a baskytarista spolu hrajeme už asi sedm let, saxofonista si dal rok a půl pauzu a teď nás doplnil kytarista a klavíristka.

Nehádáme se. Známe se dlouho a většinu věcí řešíme v klidu. Občas někdo vyletí v nějaký stresový situaci, ale tomu se, myslím, vyhnout nelze.

Máte nějaký cíl, nějaké věcné potvrzení toho, že jste dobří, kterého byste chtěli dosáhnout? Nějakou cenu, počet prodaných výlisků, vystoupení v Covent Garden nebo v televizi na Silvestra, vítězství v hitparádě? Něco konkrétnějšího než spokojenost posluchačů...

Ty cíle se mění a posunují. Vždycky když dosáhneme toho, co jsme chtěli, otevřou se nějaký nový prostory a zjišťujeme, že je toho pořád strašně moc, co můžem dělat a kam jít dál. Nový neprozkoumaný krajiny. Mě osobně to láká pokračovat kam až to bude dávat smysl. Rád bych abychom mohli hrát koncerty tak prima jako jsou ty, co hrajeme teď. Když na ně bude chodit víc a víc lidí, bude to skvělý.

Jaká je nejhorší písnička, kterou jsi napsal? Máš ji rád?

Jmenuje se Mamut a nemám ji rád. Styděl bych se jí zpívat, byť i jen slabikovat.

A máš nějakou nejradši?

Mám rád Ukolébavku.

Je nějaká kapela, která je Obří broskvi podobná? Dejme tomu náladou...

Čím déle hrajeme, tím méně kapel je nám podobných. Ale slyšel jsem o nás mluvit jako o melodičtější Mňáze nebo pražskejch Kryštofech, což má podle mne oboje dost daleko k pravdě.

Ty sám žádnou příbuznost k nikomu nevidíš?

Já ti nevim, kapelám, který mám rád, se prostě nepodobáme. Doufám, že ani kapelám, který mám nerad. To by bylo fakt blbý. Napadá tebe něco?

Ale jo. Ale možná nejen kapely. Kryl pro zvláštní, smutné texty, Tata Bojs pro netypický hlas, Sestry Steinovy proto, že se člověk musí přenést přes první poslech, Dan Landa pro občas dost volnou intonaci, Priessnitz proto, že mě napadli první a že se mi přese všechno líbí. Překvapilo tě něco?

Asi ten Dan Landa. Vlastně i ti TataBojs. Milan Cajs má extrémně příjemnou barvu hlasu. Dan Landa, alespoň pro mne, extrémně nijakou, to je spíš voják, než zpěvák. Ten Kryl, to mě vlastně taky překvapuje, jelikož bych neřekl, že máme nějak výrazně smutný písničky. A on byl přeci jen takovej rozmáchlejší a používal hodně silný obrazy a symboly. Myslím, že vycházíme z obyčejnějších zážitků. Sestry Steinovy neznám. No. Ale Jaromír Švejdík z Priessnitz, to chápu, zpívá dost specificky a leckomu to vadí, navíc to jsou taky takoví nepražáci.

Je pro tebe důležité být frontman? Zvládnul bys třeba dělat jenom basáka, stát za někým?

Vyzkoušel jsem si roli doprovodného kytaristy v jiné kapele a moc mě to bavilo. Pořád mě ale ještě napadaj nový písničky, takže bych asi musel mít ještě nějakej boční frontmanskej projev.

Ta ješitnost... Zkusil jsi někdy přemýšlet o tom, že by tvoje písničky v kapele zpíval někdo jiný?

Jo, naše klavíristka Olga Matoušková výborně zpívá, od ní bych rád slyšel nějakou mojí věc. Bohužel si ale píše skvělý vlastní písničky, takže si asi budu muset ještě počkat, než vymyslím něco, co by jí sedělo.

O tom, že bychom úplně měnili zpěváka jsme ale zatím nepřemýšleli. Teda já jsem o tom nepřemýšlel. A kluci se zatím nezmínili.

Co máš na hraní nejradši? A na psaní?

Momenty kdy mám nějaký nápad a podaří se mi ho rozvinout nějak jinak, než jsem si původně myslel. Když si uvědomím, že mě nic nedrží a můžu si dělat úplně co chci. A když to funguje.

Hm a na hraní vlastně ještě živý koncerty. To je prostě dobrý. To je nepřenosnej zážitek. Živý hraní je prostě nejlepší věc.

Píšeš spíš, když je ti dobře, nebo když je ti mizerně?

Kdykoli. Spíš musím bejt v klidu. Ale někdy ani to ne.

Pohádku jste psali jak? Představuješ si nějak čtenáře, pro kterého jste ji psali? Komu by mohla udělat radost?

Pohádky jsme psali kousek po kousku střídavě jako dialog. S velkejma časovejma prodlevama ale velmi živelně a bez uzardění. Pak jsme obě poloviny dali dohromady, zamíchali, okořenili a znova rozdělili na smysluplný kapitoly. Byla to radost a nečekaně silnej zážitek.

Dlouho jsem si takhle nezapsal. Ola myslim taky ne.

Takhle radostně udělaná věc může udělat radost úplně komukoli, kdo si ji přečte.

Kdo jsou Gabriel, Ziliss, Daniel, Holky? I když jsem četl pohádku dvakrát, nejsem si tím úplně jistý.

Gabriel je havran a trochu bratr a trochu starší autorita, určitě trochu anděl a rozhodně třeba vypravěč. Ti ostatní jsou literární postavy se spoustou vlastností, když do nich řízneš, teče jim červená. Nevidím jedinej důvod, proč by sis měl bejt něčím jistej.

Nakolik seš si jistej že rozumíš mechanismům a příběhům a lidem ze svýho okolí?

Napadá tě k nim něco? Co jsou zač? Máš z nich nějaký pocity?

Jistý si nejsem ničím. Snažím se zkoušet ptát. Z lidí a z literárních postav, ze kterých teče krev, nějaké pocity mám, i když se můžou měnit. Z vašich literárních postav jsem ale hlavně zmatený. Nevím, jestli mají tělo, jestli mají křídla, jestli létají nebo ne, kolik mají očí a rukou, jestli jsou to sny nebo ne, v jakém žijí čase, nečase nebo bezčasí a už vůbec ne, jestli jim teče krev. Trošku mi to vadí při čtení, i když tam jinak máte moc hezké věci. Proto se ptám.

Hele, já ti bohužel nemůžu nic konkrétního vyzradit, protože jsem jim to slíbil. Povim ti to, až tě někdy potkám strašně opilýho a budu vědět, že si to ráno nebudeš pamatovat. Večer ti to udělá radost, ale misi to v žádným případě neohrozí.

Chm chm chm, tak jo. Připadáš si jako anděl?

Ne. A ty?

Já jo. Ale mám pocit, že o tobě to lidi říkají víc :o) Díky za rozhovor.

Připravil

Štefan Švec

Anjel 2

Texty z CD **Vybrané scény z dětského snu**

o čem se (ne) mluví

Zima

ZIMA

(könig, ledvina/ könig)

Bílej sníh
Šedým kouřem padá
Za oknem
I dnes ji vidíš stát

Tak krásnou, až tě v zádech mrazí
Tak něžnou, až přemáhá tě strach

Přichází po špičkách

V očích led
A sílu dávných bohů
Zve tě ven do svýho náručí

Tak krásná, až tě v zádech mrazí
Tak něžná, až přemáhá tě strach

Přichází po špičkách

ÚPLNĚ JINDE

(könig/könig)

Úplně jinde
V jinačí zemi
Říjnovou nocí
A pod větvemi
Stromů
Vrací se někdo jiný
Domů
Aby se po tmě nebál
Tak si tuhle melodii zpívá

Les

V CO VĚŘÍŠ

(könig/könig)

Cítím se v bezpečí
Karty mám odkrytý
Dveře jsou zavřený
Zevnitř i z venku železem
Pobitý
Věci ukrytý,
Co dlouho hledám
Se mi zjevují
Pod mojí postelí
A potom mizí, sotva se objeví

Řekni mi, v co věříš?
V co věříš?
Řekni mi, čemu vlastně věříš

Blíží se zima
Nebem jdou mraky
Chtěl bych jít s nima
Táhnul bych taky
Jenom se bojím
Opustit pokoj
Odejít z bezpečí
A mraky vysoko nad mojí postelí
Se napřed zachmuří
A pak i rozbrečí

Řekni mi, v co věříš
V co věříš?
Řekni mi, čemu vlastně věříš
Řekni mi, na co ještě čekáš
Říkám ti, ať už na nic nečekáš
Ptám se tě, kolik prstů vidíš
A víš ty vůbec
Co všechno ještě nevíš
Řekni mi, v co věříš
V co věříš?
Řekni mi, před čím a kam utíkáš

ANJEL

(könig/könig)

Jednoho podzimního večera
Potkal jsem anděla v čistírně peří
Dával si vyčistit křídla
A tak byl jen tak v tričku
Nejdřív se pro jistotu zeptal,
Jestli v něj věřím
A pak, jestli bych ho nepozval
Někam
Na skleničku

Měl jsem u sebe zrovna prachy
Na měsíc žití
Na nízkej nájem a na trochu jídla
Když jsme se vrátili zpátky červeným zlití
Jako dogy
Zjistil ten chudák anděl
Že mu ukradli křídla

Pracujem vedle sebe ve spalovně smetí
Občas ho v hospodě potkám
Jak tupě zírá na stůl
Možná teď v představách někam
A za někým letí
Jenže mu chybí ty křídla
A tak se chytil chlastu

O čem

Naty

VIDĚNÍ

(könig/könig)

Nad náma hvězdy nehasnou
To se jen rozednívá
Před úsvitem nás oba dostanou
Tak už to chodí
Tak už to na světě bývá
Voníme zakázanou bylinou
A to se nepromíjí
A i když ti to Kateřino
Přeci jen prominou
Dobře to
Před tebou
Skryjí

A to mi oči zavírá
Jinak se nic nemění
A to mi oči zavírá
Miláčku
Už zase mám
Vidění

Jak na podlaze pokoje
Hraješ si s ptačími kostmi
A ostrými střepy
Zrcadla zjizvený
Kožený postroje
Kovový spony a
Hluboký sklepy
Nahatá sedíš vprostřed pokoje
Hubený zvíře, co v plamenech
Vlasů
Schovává žiletky
A spolu s Orlojem
Počítá
Kolik nám zůstalo času

A to mi oči zavírá
A pak se naposledy proměníš
A venku svítá a venku svítá
A z hloubi nebe se ozývá
Takový
Hluboký
Dunění
A to mi oči zavírá
A to mi oči zavírá

TAJNÁ 145

(könig, ledvina/könig)

Někdo se dívá do tvých snů
Někdo ti plní tajný přání
Někdo tě třeba hladí
Nahou
Dlaní
Pod peřinou
A tiše čeká
Na pozvání

Někdo tě hlídá
Někdo ti odpouští

Vlastně to vůbec není zlý
Vlastně to vůbec není špatný
Vlastně je zbytečnej ten pláč
Jenže

Málo platný

ČEKÁŠ

(könig/könig)

Kdyby se tě někdy někdo cizí ptal kde jsem
Tak mu radši řekni, že jsem se šel projít
Kdyby se tě někdy někdo cizí dotkl
Pohledem
Tak mu prosím řekni
Že se brzo vrátím

A že už tady čekáš pátej rok
A že máš pocit, že už brzo se zblázníš
Že už tu čekáš pátej rok

Kdyby se tě na mě moje milá ptal
Takovej 0plešatej chlap, trochu vyšší než já
Kdyby se tě na mě moje milá ptal
Tak se otoč a zmiz, jestli dost času ti dá

Když už tu čekáš ten pátej rok
A když máš pocit že už brzo se zblázníš
Když už tu čekáš ten pátej rok

NEŽ SE PROBUDÍM

(könig/könig)

Už si nevzpomínám
Kolikráts takhle za mnou byla
Vždycky ubrečená
A někdy trochu přiopilá
Už si nevzpomínám
Kolik jsme tehdy měli vína
A že byla jsi úplně jiná
Ne, já nezačínám
Ne já zas nezačínám

Počkej tu prosím tě se mnou
Než se probudím
Nechtěl bych na tomhle místě zůstat sám
Prosím tě, počkej tu se mnou
Jen malou chvíli a ty mraky se zvednou

Mluv na mě francouzsky
Buď na mě milá
Jen pokud ti nevadí, že už tě neslyším
I kdybys mi nikdy neuvěřila
Z těch úžasně blízkých
Jsi úplně nejbližší

Počkej tu prosím tě se mnou
Než se probudím
Nechtěl bych na tomhle místě zůstat sám
Prosím tě, počkej tu se mnou
Umírám touhou se zvednout

SAMETOVÝ

(könig, ledvina/könig)

Deset tisíc metrů nad tvou hlavou
Sametový slunce rozkvítá
Ať tě nespálí
Ať tě nespálí
Ať tě nespálí

Ať tě nespálí

V nejtemnějším z pokojů tvých domů
Marně hledáš jediný stín
Už se nebráníš
Je to zbytečný
To slunce přichází

To slunce přichází

UŽ NIKDY NEBUDEM

(König/König)

Už nikdy nebudem spolu
Bylo to dobrý
A někdy nebejvá špatný
Ještě pořád
Někdy když večeříme
Dívám se na tebe
Dívám se na tebe
A všechno je skvělý
Někdy když vracíme se domů
Opilí
Ještě cítívám
Že dáváš mi sílu
Že studený ruce
Máš jenom proto
Že je tak chladno
A protože prší

Protože prší
A špatně se dýchá
A vzduch voní kouřem

A ty mi občas ve tmě zmizíš
A nepřijdeš zpátky

A když se pak vrátíš
A zouváš si boty
Já zrovna večeřím
Dívám se na tebe
Dívám se na tebe
A mám chuť tě zbít
A tvoje oči svítí v šeru
Máš chuť se bránit
A je to špatný
A je to k ničemu
A pak se koukáme z okna
Trochu se chvěješ
To proto, že je tak chladno
A protože prší

Protože prší
A špatně se dýchá
A vzduch smrdí vařeným skopovým
Už nikdy nebudem
Už nikdy nebudem spolu
Už nikdy nebudem spolu
Už nikdy nebudem

Loď

POSLOUCHEJ

(König,Ledvina /König)

Zpívám
A kromě tebe nikdo neslyší
Tiše se usmíváš
A klidně čekáš
Přijdu za tebou
Sny mám neklidný
Dej mi znamení
A počkej, až se vítr utiší
Zpívám
A kromě tebe nikdo nerozumí

Pro dnešek zapomeň
Co se všechno může stát
A jenom poslouchej

Pro dnešek zapomeň
Co se všechno může stát
A zkus se pousmát

DIVOKÝ

(könig/könig)

Najednou můžeš jít
Najednou nic tě nedrží
Najednou můžeš jít
Vidíš
Konečně máš svůj klid
A já si nechám vysvětlit
Kolik ti toho vlastně dlužím

Ne, dneska hlavu k nebi neobracíš
Ne, dneska hlavu k nebi neobracíš

Divoký husy letí oblohou
Divoký husy nocí poletí
I když se sotva drží na křídlech
Nemohou
Jako já
Skončit ve tvým objetí

Najednou můžeš jít
Najednou chceš mi všechno říct
Najednou už ti ruce nedržím
Najednou můžeš jít
Najednou není proč tu stát
Tak proč tu ještě stojím?

Ne, dneska hlavu k nebi neobracíš
Ne, dneska hlavu k nebi neobracíš

NEBE

(könig/könig)

Rybí voči, kočičí svědomí
Dál se na větvi houpám
Dokud se nezlomí
V kruhu se točím
Válím se po zemi
A nebe se hroutí

Pitomý slova
A kruhy v obilí
Řeky se po letech znova
Krajinou rozlily
Zbytečný řeči
Zbytečný pohyby
A nebe se řítí dolů

Nebe padá dolů

Rybí voči a svoje kočičí svědomí
K nebi teď otočím a čekám
Jestli se rozlomí
A v šedivých vločkách zřítí se dolů
A už se to blíží
Konečně budeme spolu

Nebe padá dolů

POSLEDNÍ

(könig/könig)

Zase se opíjím
A ztrácím zábrany
A je to veselý
Daleko
Daleko víc
Než smutný
Zase tě podvádím
Slova jsou bezbranný
A je to veselý
Syrový
Černý
A nikdo nic netuší

Tak ti zpívám poslední píseň
Slova jsou bezbranný
Tak ti zpívám poslední píseň
Slova jsou nahatý
bosý a
ostrý a
do sebe smotaný
rybářskou udicí

Voda je široká
Voda je hluboká
Co srdce nebolí
Navěky uschová
Voda je široká
Voda je divoká
Voda je veselá
Syrová
Černá
Na jejích březích už nikdo nic nehledá
Voda je studená
Ty jsi tak slabá

Tak ti zpívám poslední píseň
Slova jsou bezbranný
Tak ti zpívám poslední píseň
Slova jsou nahatý
bosý a
ostrý a
do sebe smotaný
rybářskou udicí

O čem se (ne) mluví

Prosincové dobropisy p

Listopadové a prosincové

2.1

Básník Petr Halmay, syn Karla Šiktance, vydal teprve třetí sbírku, čímž se evidentně vymyká místnímu průměru. Tady obecně platí, že každý nápad se hned musí podávat na stříbrné míse. Jeho poslední knihu *Koncová světla* (2005) recenzovala v rubrice *Kritický metr* v *Mladé frontě Dnes* (16. 12.) Olga Stehlíková. Píše: *Sbírka Koncová světla zahrnuje básně z uplynulých dvou let...* Záložka knihy však nabízí jinou variantu: *... sbírka Koncová světla zahrnuje básně z let 1998-2004*. Buďto neumí někdo počítat, nebo je recenzentka daleko lépe informovaná než všichni ostatní. Před ní mějme se braši na pozoru!

2.2

Až bude někdo psát neautorizovanou biografii a bibliografii Radima Kopáče (a přijít to jednou musí), pak by měl použít jako motto text Rolanda Sáncheze Majíase, který byl otištěn v *Literární a výtvarné příloze* studentského listu *Babylon* 19. 12.:

Kopáči, rozdírali zemi, svými rýči. Tamhle se něco zřítilo, řekl ten-co-udával-rytmus. Tamhle se něco zřítilo, opakovali ostatní kopáči a pořád rozdírali zemi, svými rýči.

Přesné. Ale pozor, musí jít skutečně o neautorizovanou biografii a bibliografii, jinak by to nemělo žádnou cenu!

2.3

Možná jsem měl mít v ranní tramvaji ještě mnohem zalepenější oči. Ale už se stalo, spatřil jsem to. V pražských novinách *Metro* (21. 12.) v *Tipech na vánoční dárky* nabízeli pera. *Ideálním dárkem pro leváky je krásné a funkční pero Stabilo navržené podle nejnovějších trendů. Tato psací potřeba nejen že lahodí oku, ale především je neocenitelná zvlášť pro praváky a leváky, respektující jejich odlišnosti při psaní*. Nejde o to, že ta čeština v poslední větě je trochu zašmodrchaná, spíše mě zaujalo, že pero *Stabilo* je

a lednové
pro únor 2006

dobropisy pro leden 2005

nejen krásné, ale i funkční. Předpokládám, že kdyby bylo pouze jen krásné nebo pouze jen funkční, tak by se jmenovalo *Destabilo*!

2.4

Teď slovo do vlastních řad. Byl jsem v polovině prosince ve Varnsdorfu a básník Milan Hrabal mě vybavil různými publikacemi, které vydává místní knihovna. Mezi nimi také několik almanachů soutěže *Literární Varnsdorf*. V tom s vročením 2000, s názvem *Tanec na hladině ticha*, je báseň nějakého Švece Štefana. Není špatná, o to by nebylo. Na konci v medailoncích autorů jsem se dočetl: *Štefan Švec. Nar. 1978 v Praze, vystudoval gymnázium Vladivoje Koloce v Čáslavi, studuje na Vyšší odborné škole kouzelnické (LIMGT) ve švýcarském Témigne, obor dramaturgie jevištní a velkopódiové magie.* Tak jsem se tě chtěl zeptat, Štefane, zda bys nám mohl udělat na eM Dé Žet nějaké vystoupení. Moc-li seš drahý? A Králíka bys uměl?

2.5

Jsou knihy, na které se vyplatí pár let počkat. Ony pak vyjdou na konci prosince, a tak ani člověk nemůže svoji radost sdělit lidstvu v pravidelné anketě *Lidových novin - Kniha roku 2005*. Ladislav Šerý, který nám tady během 90. let nabouchal do hlavy Toníka Artauda (a taky Batajla a Mandára), položil po podvratné, heretické knize *První knížka o tom, že řád je chaos a že potřebujeme světlo a nedovedeme žít ve tmě a že každýmu obsahu se vnutí nějaká forma a že moc je všude a nikde a že i ta blbá svoboda je jenom jako a že ještě nenastala ta pravá dekolonizace a že i to umění je jeden velkej mýtus* (DharmaGaia, 1997) další bombičku. Tentokrát schoval svoji nasranost více do literární formy – a celé se to jmenuje *Laserová romance* (Sdružení Analogonu, 2005). Na obálce vám kyne rozšklebený bobr, neboli naběhlý šváb, jinak též obraz Gustave Courbeta. Při čtení jsem se radostí celý obsypal. Ať se jde Topol s kloktáním vycpat!

2.6

Ještě jednou Radim Kopáč. O tom, jak si naběhl do pastičky. 31. prosince mu v *Právu* vyšla recenze Topolovy knihy *Zlatá hlava*. Píše na jejím konci: *Redakci knížky provedl Jaromír Slomek, což kritika nabádalo k ostražitému čtení. A skutečně: Na víc než deseti místech najdeme chybějící čárky, neshodu podmětu s přísudkem, překlepy či špatné dělení slov – při maximálních nárocích, jaké pan Slomek klade na texty druhých, je tohle skóre pro něj důvod minimálně k rituální sebevraždě.* No a v druhém odstavci výkonu R. K. stojí: *Titul Zlatá hlava – ášetkového formátu, s nepříliš vzhlednou obálkou a odbytou sazbou...* To jsou takové trapásky, za které mohou tiskoví šotkové, nebo možná to silvestrovské datum. Odpočítáváme: jena, ve, ti, čyři, pt, šet, sem, om, deve, dese – start!

2.7

Osude náš, osude. Bard Jarek Nohavicůj poskytl konečně po dlouhém čase, už se to

O čem se (ne) mluví

Listopadové a prosincové

fakt nedalo vydržet, rozhovor – a hned nejčtenějšímu seriozního tisku. V posledním čísle *Magazínu DNES* sděluje čtenářům, že to byl dobrý rok, a mně kanou slzy, protože jsem se toho dožil. A k tomu ještě bude mít s kytarou a heligonkou turné. Taky přiznává, že vždycky byl politickým zpěvákem, a možná mu přitom taky nějaká ta chlapská slza steče po tváři. To se tak stává správným slovanským chlapíkům-uplakánkům. A co porád ty lidi (někteří) proti němu mají? Kdyby byla nějaká nová, jiná, další revoluce, tak to bude zrovna on, kdo s Lucinou Bělinou zapěje z Balkónu hymnu. Páč hovno – to je neexistence kýče, nebo tak nějak. Prý tak bude letos o prázdninách s Landou bojovat o čestný titul český Bono.

Příští rok budu v Německu křičet: *Kdo neskáče, není Čech, hop, hop, hop! A proč ne? Promiňte, že mě to baví! Ale vždyť je kruci dobře.* Jen skákej, koníku, skákej a hopej…

Bláznivá Markéto, roztlačíš sama nákupní vozík?

2.8

Další konstantou, bez které bych zemřel na celkovou hydrataci (od svoboděnky), je ekonom Miroslav Ševčík. Ten vždycky ví. Jeho pravidelné sloupky v *Metru* a skeče v televizi jsou jakýmisi božími mukami (nebo možná muky) v krajině této naší existence. Mirdo, taky díky!

2.9

Přišel jsem 2. ledna do práce a na stole dopis: *…byl ustanoven potenciálním výhercem 3 000 000 Kč v třetím finálovém kole 22. hry Reader's Digest Výběru*.

Tak ty mrdky toho nenechají. Ty zkurvysyni a zkurvydcery, mediální jehoviti se budou pořád nasírat do mého soukromí, i když jsem jim napsal, ať mě z toho masírunku vynechají. V tomto případě zanechali v dopise svoje nečisté já hňupové jménem Marie Kuntová a František Čermák. Přeji jim na celý rok opruzenou duši a žádné slunce v ní.

2.10

Reklamní kampaň fy Sensor, což není nic jiného než fusekle, spoďáry a další textilie, a taky kola a podobný tovar, se snaží brnkat na spodní proudy lidských emocí. Nepoužívají sice fotografie opuštěných psů, rozkvetlou louku s duhou či podobné kýče, ale textově se k tomu hodně přibližují. *Děkujeme. Víme, že Vám není lhostejné, že válka nezačala, revoluce pokračuje, utrpení nekončí a my i Vy jsme děti, které zestárly uprostřed davu. Hodně štěstí, zdraví a lásky.* Jedno oko nezůstane suché a každý s IQ větším než je bedna kytu začne v internetu nahánět informace, o co vlastně jde. Jakmile začne reklama využívat výstrojní službu zpravodajských kanálů (tiskových či televizních), tak se samozřejmě snižuje schopnost odlišovat fikci od reality. Možná se ještě dožiju doby, kdy budou zpravodajské kanály střídat „události" s reklamou v poměru jedna ku jedné. Jedno zemětřesení, jedny botičky, jeden projev, jeden parfém, jeden převrat, jedna erotická služba. Protože demokracie to je, když se rozdá lidu moc! (všeho)

2.11

Protože chci být intelektuálem bez přívlastků, i když spíše skromnějšího vydání, navolil jsem si na *homepage* (používám z nějakých, jistě iracionálních, důvodů *Atlas,* protože tak mi to někdo dopředu připravil a já jsem si už zvykl) několik zpravodajských zdrojů, mimo jiné též *iDNES-Kultura*. Pět posledních zpráv (z 2. ledna 2006, čas 13:53.)

– *Jordan představil kolekci prádla*

dobropisy pro leden 2005

- *Celebrity sledovaly souboj kadeřníků*
- *Sexy cikánky přilákaly i Trumpovou*
- *Trumpovou zajímá cikánská móda*
- *Před fotbalem je i Velký Bratr malý*

Opakuji se, ale rád: Svět je krásný!

Žvýkal jsem pomalu smažené nudle u Čonga a četl k tomu tisk jménem *24 hodin*. Když tu náhle přichází článek: *Norské město Loeten se rozhodlo nakoupit dvacet velbloudů. Touto cestou chce pomoci přistěhovalcům z jižních zemí lépe se integrovat do severské společnosti. Velbloudi byli dlouhá léta součástí jejich života a budou prý imigrantům připomínat domov.* Že je svět krásný, to už jsem asi říkal minule, co?

Vyhrabal jsem v nějaké spřátelené redakci, v krabici, kam se odkládají knihy, dílo Milana Sošky *Unavené rozkoše* (2000). Klasický mediální šíbr sepsal text, který „se čte jedním dechem od začátku až do konce“. Záložkové texty, to je literatura zvláštního ražení. Jedním dechem by to nepřečetl ani trénovaný potápěč. Podivné – v české literární tradici jsou romány autorů, kterým bylo na konci 60. let 18-25 let, úplně stejné. Čtete-li (tedy oprava: pokud jste čítávali Prouzu, Švejdu, Zapletala), tak jako by to psal stejný psavec. Soška je úplně ten samý případ. Forma, vztahy, pocity, přímé řeči. Že by měl profesor Klaus pravdu o tom, jak to tady vlastně všechno bylo a kdo vlastně rozbil okovy? Nejsou ti lidé všichni stejného ražení? Ještě že jsem mladší ročník, pánbůh zaplať.

Je to tak, proč chodit kolem horské kaše. Hudba mi připravuje daleko více překvapení než literatura. Stačí nakouknout do *Levných knih*, a už v tom zase lítám. Tentokrát jsem si za 69 korun koupil tříkompakt, na jehož papírovém obalu je nápis *A history of women in popular music*. Jednotlivá cd jsou označena *Femme Fatale* a booklet je velmi skoupý na informace, o to větší je to vzrušení. Jen interpretka a název skladby. Třeba *Gymslips* (ta či ony?) tu zpívá/ají hit mého mládí *48 Crash* od Suzi Quatro. Nečekejte žádné časové posloupnosti, skladby (17 + 17 + 16) jsou navrstveny nějakým jiným klíčem. Z mně známých tu je Chumbawamba, Billie Holiday, Lydia Lunch, June Tabor, Sandie Shaw, Marianne Faithfull, Nina Simone, Carole King a dvakrát Nico a Michelle Shocked. Víc neznám, ale za ty prachy to nekonečné stádo not stojí za to.

Ale – konec dobrý, všechno dobré. V *Metru* 9. ledna 2006 provedli takový ten polorozhovor s panen primátorem Bémem *Městu se dařilo i loni udržet příznivý rozvoj.* Článek je našpikován přímou řečí. Někdo mohl s panem doktorem mluvit telefonem, nebo si přečíst jeho stránky, nebo si to celé vymyslet. Jeden z podtitulků ohlašuje, že *V kultuře se vyjasňuje*. A to je dobře, tak to má byt. Jednoznačně.

PS:

Znovu *Metro*. O dva dny později, 11. ledna dešifruji nadpis *Legendu českého rocku čeká modernizace* – Petr Janda podstoupí lifting, Vilda Čok si nechá napustit tváře botulinem proti vráskám, nebo že by Michal Prokop zavřel svůj bar, aby mu vyměnili nálevní pult? Příliš fantazíruji, Klub Rock Café projde rekonstrukcí za 5 melounů. Za pět melounů na stole...

Z literárního archivu

ČÍSLO 3, 1. května 1909, ROČ. IX.

Není nic staršího než včerejší noviny. Tuhle otřepanou frázi se v našem literárním archivu pokoušíme trochu rozrušit. Třeba i ve stoletých novinách a časopisech najdeme něco živého. Sáhli jsme tedy po Vydrových besedách. Vlastně to byl firemní časopis, jaký dnes mají velké korporace; měsíčník Vydrovy továrny, který na svou dobu velmi úspěšně a hlavně genderově rovnoprávně redigovala Miloslava Sísová. Vydra – obchod poživatinami. Vydrova káva – chutná skvěle! A Vydra k tomu všemu ještě přidával měsíčník plný hádanek, povídek, říkadel, anekdot, právního, lékařského i chemického rádce, listárnu, dětský koutek a tabuli cti, kam vyvěšoval jména svých mecenášů a podporovatelů. Bylo to, jako by dnes třeba Albert, Billa nebo Tesco vydávaly časopis, kde by nepropagovaly ani tak své zboží, ale k příjemnému nákupu by vám ještě přidaly kvíz a povídku od Petra Šabacha či Magdaleny Wagnerové. Nepřidají. A tak vám my posíláme další z povídek z Vydrových

Pan vrchní.
Figurka z galerie železniční

Joza Kratochvílová

Oprávněné přání.

Služka (kterou právě paní volala): »Jen okamžik, milostivá paní, můj milenec mi právě počal přisahati lásku.«

besed. Ta dnešní ze začátku zavání budovatelskou agitkou, nakonec se z ní ale vyklube smíš nabádání k duševní hygieně. Prostě sedmadevadesát let staré varování pro workoholiky...

Znala jsem vrchního inženýra Dlabače velmi dobře. Byl to již starší pán drobné postavy s prošedivělým vlasem, ale pořáde čilý, neumdlévající, s krokem ještě pružným. Jako „starý mládenec“ měl podivné libůstky. Tak třebas v parném letním dnu chodil v krátkém zimníku s opelichanou již hodně kožešinou a na nohou měl boty „filcovky“, kdežto mnohdy v třeskutém mraze vyšel si zas jen v lehoučkém svrchníku. Také svoji domácnost obstarával si téměř sám. Snídani si vařil, ba i dosti často večeře si připravoval; jen na obědy chodil do hostince. Arciť o udržení pořádku jeho malého pokojíčku starala se mu stará Klečková, která také kanceláře na nádraží poklízela.

Nejvíce těšila Dlabače služba železniční, onen neutuchající ruch nádražní; ještě větší potěšení skýtalo mu bavení se s personálem jemu podřízeným. Vlastně zábava to žádná nebyla; chytil totiž každou chvíli někoho, buď topiče u stroje anebo i vylezl na lokomotivu za strojvůdcem, kde pak s ním probíral, či lépe zkoušel ty různé předpisy ke službě se vztahující. Byl to jeho „koníček“, se kterým „projížděl“ denně celou topírnu.

„Viděl“, říkával tak dosti často tomu, kterého byl přistihl a s ním opakoval instrukce, „jaké je to hezké, když všechno zná – umí! Však já na něho, že je tak pilným, nezapomenu!“

A na doklad svých slov vyňal ihned z kapsy odřený zápisník, do kterého si tužkou zkoušejícího poznamenal. A mohl být také takový ujištěn, že na něho „pan vrchní“ nezapomněl. Když pak vždy sdělávali se výkazy postupové, neopomněl se za ty, kteří předpisy dobře znali, u svého představeného přimluviti, aby dříve postoupili. Běda však takovému, který se nechtěl učiti; zasedl na něho a takový měl již u něho po celý čas „smůlu“.

Mnohdykráte setkala jsem se s Dlabačem na nádraží a někdy i v obvodu topírenském, šla-li jsem mužíkovi svému naproti.

„Ještě svobodným, pane vrchní?“ škádlívala jsem ho obyčejně, „kdy se nám již konečně oženíte?“

„Ani času mi na to nezbývá, milost paní,“ přiznával se dobrácky; „nejprve je u mne služba a naposled zase! A pak mám snad také velkou rodinu na dráze, která je mi svěřena a o tu se musím v prvé řadě starati!“

„Vždyť mohl byste trochu té starosti přepustit jiným; jsou zde přece mladší síly–“

Arciť o udržení pořádku jeho malého pokojíčku starala se mu stará Klečková, která také kanceláře na nádraží poklízela.

Ale ještě teď si nedal pokoje; den co den byl v topírně, vyhledávaje lidí, aby je zkoušel z předpisů. Z počátku mu to mnozí ještě trpěli, zvláště ti starší, kteří jej dobře znali. Mnohdy však přišel na mladšího zřízence, který neznaje jeho slabou stránku, odbyl jej s poukazem, aby ho nechal s takovými hloupostmi na pokoji. Tu se Dlabač tolik rozzlobil, že těžko byl k utišení.

„Nemohu jim takového něco svěřit – lépe je, když si vše zas raději ponechám sám; vždyť jsem již na to úplně přivykl, srostl s tím!“

„A což až půjdete do pense?“ otázala jsem se jej pojednou.

„Je to ještě hezkých pár let, které mám doslu-hovat. Kdo ví, jak vše potom dopadne,“ povzdechl si a svěsil hlavu. A hned s bolným přízvukem se mi přiznával:

„Nevím, milostpaní – nevím, jak toho přežiji!“

„Dobře, pane vrchní – jak jiní,“ chlácholila jsem ho, vidouc ten jeho smutný, změněný obličej. „Je jich přece takových pánů v pensi celá řada a jak si nyní teprve ten bezstarostný život libují!“

„Je – – je – – svatá pravda,“ dosvědčoval mi, „ale nevím, jak bude u mne - - ztěžka to asi půjde – – však uvidíme!“ A hned již ze zvyku otázal se mne:

„Milostpaní zajisté zná předpisy, když přecházívá někdy ty naše koleje?“

„Arciť,“ smála jsem se mu a jako na doklad spustila jsem: „Přecházení přes koleje nechť se děje opatrně, jest třeba rozhlédnouti se na všechny strany, zdali se nikde neposunuje. Zvláště podlézati vozy jest zakázáno –“

„Výborně – – výborně,“ tleskal mi vesele rukama. „Milostpaní všechno zná a správně – – takové pilné, chápavé lidi přál bych si míti u nás!“

Na to se mi hned obyčejně poroučel, zvláště když shlédl nějakého hledajícího „kandidáta“, kterého dlouho již nezkoušel.

Leta kvapem uběhla a nastalo konečně pensionování „pana vrchního“; jednoho dne dostal „modrý arch“ a vbrzku na to odešel do výslužby.

Ale ještě teď si nedal pokoje; den co den byl v topírně, vyhledávaje lidí, aby je zkoušel z předpisů. Z počátku mu to mnozí ještě trpěli, zvláště ti starší, kteří jej dobře znali. Mnohdy však přišel na mladšího zřízence, který neznaje jeho slabou stránku, odbyl jej s poukazem, aby ho nechal s takovými hloupostmi na pokoji. Tu se Dlabač tolik rozzlobil, že těžko byl k utišení. A jednoho dne při jednom podobném případě se tak rozzuřil, že nebyl více k upokojení; objevila se u něho duševní porucha a musel býti odvezen do blázince. – – –

• • •

Dlabač je ještě v Kosmonosích a dle sdělení jednoho známého tamějšího lékaře, s nímž jsem se nedávno setkala, vykládá prý „pan vrchní“ na korridoru instrukce.

Je prý tichým bláznem a jenom zuřívá, když mu nechtějí neb nemohou odpovídati ony osoby, jež zkouší.

Ubohý „pan vrchní“! - - -

Připravil

Martin Groman

Smrt autora v praxi: Jarmilka

Bylo, nebylo, na jedné malé vesnici žila roztomilá holčička. Hnusná byla jako nenatřený futra, ale lásky v ní bylo, no, že by se s ní dal pokydat lán pole. (Jenže to by pak na něm rostla jenom pšenice plná lásky a chleba by byl taky plnej lásky, a lidi, co by ten chleba chálovali, by taky byli plný lásky a byli by k pomilování a byla by z toho nedohledná hromada harantů jako je tahle sůva... Prostě představa k posrání.) Ale zpátky.

Takže máme tuhle holčičku. Občanským jménem se jmenovala Jarmilka, doma jí říkali kurvo, spolužáci na ni volali svině vychrtlá a sousedi mluvili o malé držce Novákovic. Jarmilka se ale ničím z toho nenechala zlomit. Pásla prasátka, omývala věčně zlitého tatínka a plela býlí na maminčině hrobečku za maštalí. Dny se měnily v týdny, měsíce v roky a Jarmilka dospěla. A jak už to tak chodí, z ošklivého káčátka vyrostla opravdu hnusná kachna.

Když jí bylo 19., tatínka na poli přejel kombajn. Jarmilka vypucovala domeček, spálila na dvorku tatínkovu postel a do hajzlu vylila litr sava. Pak se konečně nadechla čerstvého vzduchu. Vodovodní kohoutky zazpívaly, květinky ve váze zvedly hlavičky a svině v chlívku zanotovaly prasečí chorál: chróóóóó... Jarmilino srdce se rozepjalo zadržovanou láskou, až vesničkou projela menší vlna zemětřesení.

Od 20. do 35. roku čekala Jamilka na prince z města. Přijede v nablýskaném embéčku a když půjde po návsi, nebude šlapat do hoven jako místní chlapi. Nepřijel. Asi proto, že náhradních dílů na embéčka už moc není. Její srdce trochu pohaslo, protože neměla svou lásku kde vybít. Pak léta doufala, že si ji vezme Vojta odnaproti. Zmohl se na vlastní traktor a vědělo se o něm, že se nikdy nespustil s ovcemi. Ale nevzal. Do padesátky se strojila ke každému autobusu, který vesničkou jednou týdně projížděl. Co kdyby si jí někdo všiml. Ale byla vážně šeredná. Když jí slezly vlasy, začal i otrlý pošťák prostrkávat poukázku na důchod pode dveřmi. Srdce sotva doutnalo.

V sedmdesáti byla z Jarmilky životem zmoudřelá stařenka. Jenže lidem to bylo putna. Zájem byl akorát o její 200 let starou chaloupku, která se časem z chátrající barabizny změnila v unikátně zachovalé stylové stavení. Na stará kolena za ni tedy zcela zcyničtělá Jarmilka získala slušné prachy a odstěhovala se do prima domova důchodců. Za těch pět let, co tam žila, popletla hlavu 34 slabozrakým vdovcům a jedné vdově, která teprve po šedesátce prošla coming-outem.

Její srdce se pomalu probouzelo a znovu v něm vzplála láska k lidem. Když slavila osmdesátku, květiny a přání ostatních obyvatel domova ji tak dojaly, že její srdce láskou vybuchlo a všichni uhořeli. Jediná Jarmilka přežila. Ukázalo se, že je žáruvzdornou dcerou samotného Lucifera a byla seslána na Zem, aby ji zničila. Výsměchem Bohu mělo být, že ji zničí láskou. Měli jsme z prdele kliku, že patent na krásu má Bůh, takže ji Lucifer musel uplácat šerednou a lidi ji naštěstí neměli rádi. Jinak by to bylo peklo. Uff!

Tomáš Toula

z cyklu **Nonsensy** (aneb ...a jestli se mi ani teď neozve žádnej nakladatel, tak už fakt nevim)

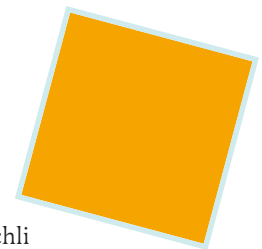

+++

Tvarujem krychli
nejsme dost rychlí

Krychle se choulí
stává se koulí

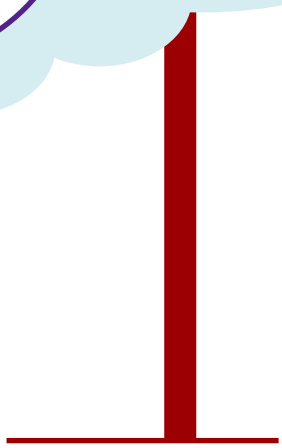

+++

Z mraků vykoukla noha:
byla to noha Boha

+++

E tě
tě tě
e tě tě
jsme na
jiné
planetě

+++

Ve snové přírodě
chodí medvěd po vodě

a hravá zvířátka
na tvojí pelesti
nezbedně šelestí

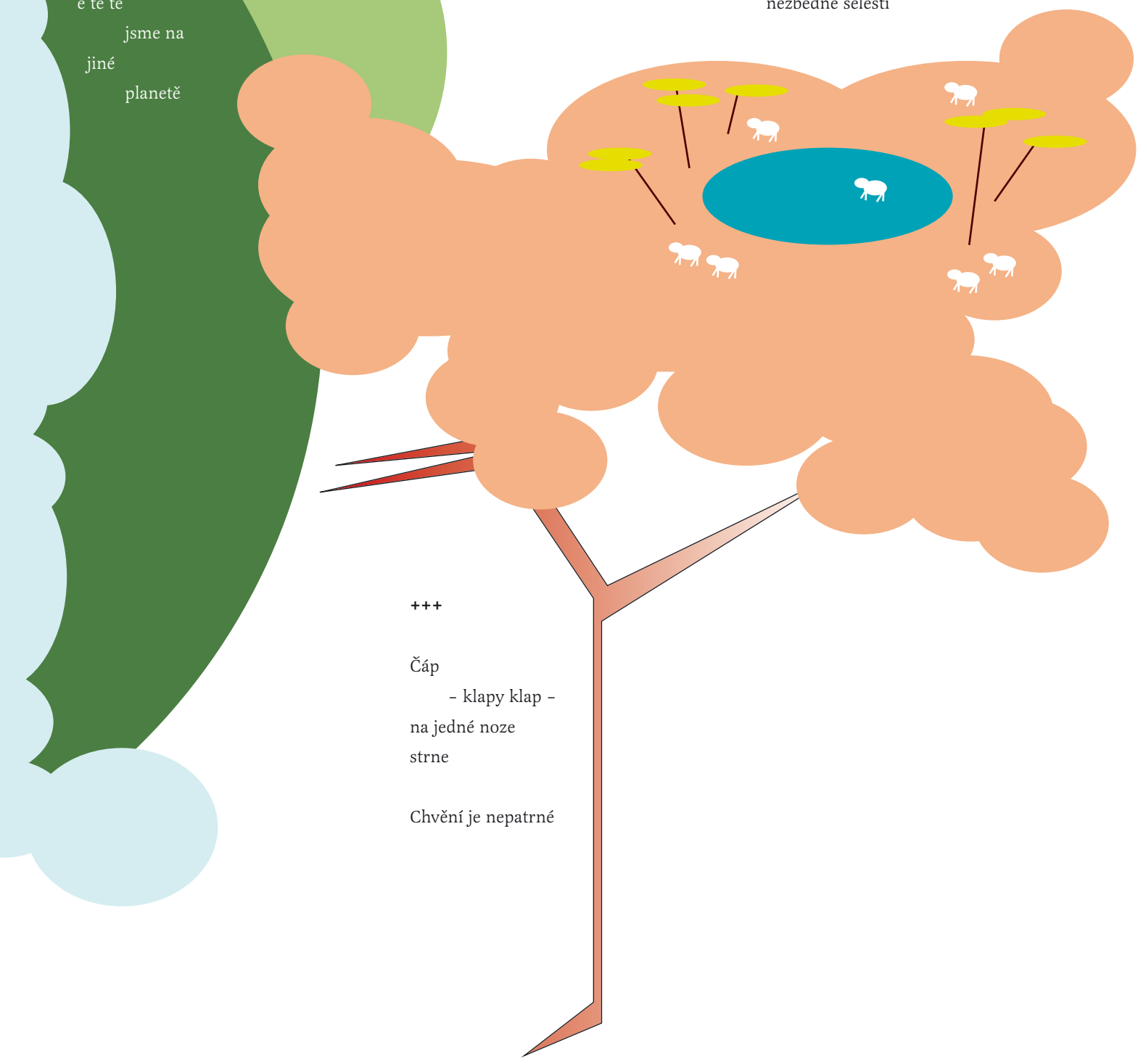

+++

Čáp
– klapy klap –
na jedné noze
strne

Chvění je nepatrné

LITERATURISTICKÝ PRŮVODCE ŠTĚPÁNA KUČERY

Tomáš Martinec už v Literaturistickém průvodci promluvil jako prozaik (DA 1/2005), ale protože mu nedávno vyšla básnická sbírka Grál (Balt-East, 2005), rozhodl jsem se věnovat tenhle díl jeho poetické tvorbě. Vznik Tomášovy knihy má v sobě něco osudového; nikdy neobesílal nakladatelské domy svým rukopisem a málokdo věděl, že nějaké básně vůbec napsal. Teprve Miroslav Kovářík, s kterým se Tomáš náhodou seznámil, ho přesvědčil, aby svoje texty přečetl na Zeleném peří v klubu Rubín, kde mu vydání knížky nabídli hned dva nakladatelé. Tomáš svoje básnické období považuje za uzavřené a k psaní básní se vracet nechce.

TOMÁŠ MARTINEC

jeviště
štěkot se rozrývá
o tyčky plotů
rozsvítilo se
malé světlo v kahanu temnoty
pomalu zvedám oponu
a na jevišti tančí
ohnivá,
nezkrotná,
roztrhaná –
zdrcená se zvedá, aby dohrála
zhaslo se

expres
v očích
vidím dálku,
dálku orientálního expresu
proplouvajícího
krajinou pozdního západu,
v dýmu kouře
zahlédl jsem kout tvé duše,
jak rozpouští se v písečné dálavě,
osamělou půlnocí
žene si orientální expres dál
a jestli jej někdo zastaví,
chtěl bych to být já
kdo ho pozdraví

dnešní den včera
samota brečela na samotě
v koutě kout
trhala pouta
přetrhaných pout
švih ptačích perutí
rákosového rána
probudil rybáře
v potopené pramici
marnost trhá korále
kterými posela
mořský šelf
sloni zůstali na moři
a smrt se vypařila
tanky se hladí s krajinou
a klamou naše sny

LITERATURISTICKÝ PRŮVODCE ŠTĚPÁNA KUČERY

bílé vrány
vlny
rozrážejí útesy
na nich ztracené vrány,
bílé vrány a odalisky
kalí vzduch
sítěmi pohledů,
prořezávají motouzy,
a hledají tkanivo
které zacelilo by volání

requiem
žiletka prořízla rohovku
mráz kape po žebrech
a dotek stéká
po šíji milované
šarm vůně
víří v bažinách
a pach krvavé bolesti
svítá
ztracená vydechuje
koleje vedou nikam
pohledům modrých očí
i tůň se zdála malá

vlak
půlnoční vlak dotroubil,
a zkyslý měsíc se po nebi válel,
v kouři se zapomněl čas
přec utekl rošťák, nezbeda
v tunelu zaduněl ozvěnou
na posedu hajný podřimoval
a vítr pod ním odpočíval
poslouchali jsme,
seděli,
usnuli

grál
oráč
vyorává brázdu jazyka
bez cíle
vyčerpán
k zemi usedá
v domnění, že
grál vyorá,
než jazyk doorá
zapomene na svět,
oslepen grálem
oráčův pacholek:
přeorá brázdu,
jazyka grál ve víře hledá dál

nebe nad hlavou
poryvy větru
čeří chladnou mysl,
a z oblohy lze vyčíst,
co v duších není
vypraná duše žvýká orbit
z automatu svět

TOMÁŠ MARTINEC

letorost
rozpraskaná dlaň
zarývá přání
vítáme zklamání
sladkých hroznů iluzí
život udusil dětský den
a kruhové letorosty starých dubů
svědky odešlých přítomností jsou

ticho
ticho,
zhýřil jsem,
nu pročež,
ba nakonec
kloním
se sám;
sobě šašek, sobě král

inter mezzo
psát básně, to je jako
vyprávět o tajných komorách
otevírání dveří pouštět
slovo po slovu
na papír
a čekat na ozvěnu

racek
bílý racek se vznáší nad vodami
ztratil se pod mostem
ranního rastru
filmově obletí mosteckou věž
a usadí se na negativu měsíce

Smilla

A záchvat.

V pět hodin ráno zanechávají Jackovy boty v čerstvém bílém poprašku osamělé otisky, jen místy navazují na řetízky stop jiných mužů, které někde kolem sebe, před sebou a těsně v zádech cítí. Stejně asi i oni, pomyslí si Jacek, tuší mě. Několik hodin strávených na lesní cestě, vyjma mlhy nepotká nikoho, nespatří jediné zvíře.

Na polní cestě se v blátěném ledu odráží vycházející slunce a Jackovi na chvilku připomene něco zářivého, blýskavého z minulosti, kolik pozornosti jsme tehdy věnovali věcem jako –, ale proč na to myslet (obchod, v němž prodávali pouze mašle ozdobné papíry a ona si pak dárek ani nerozbalila).

Ojedinělou stopu nechává Jacek v bílém poprašku, o němž netuší, jestli jde o pozdní sníh nebo popel, protože schopnost cítit teplo a zimu už ztratil. Nelepí, ale neroztává a ve vzduchu už je pomalu léto.

Stará cesta ho navádí k řece a u mostu vzpomínka na park, který tu ležel, kolem říčka, vzpomínka na bílé košile a obědy na dece (říkali jsme tomu komunikace). Potom tam byl vlastně ještě jednou, a to už bylo pozdě, uprostřed parku zlomený tlustý kmen s bílým dřevem měkkým jako chleba, skoro by se dalo jíst. A psi, kolem byla spousta psů. Možná tam ještě nějací zbyli.

Jaspersenová

Slézá Jacek tajnou cestičkou dolů pod mostek a do tunelu: je delší, než si pamatoval. Celou dobu šlape v ledové vodě, kterou ale v děravých podrážkách bot ani necítí. Cítí zápach zkažené vody a je rád, že cítí aspoň něco.

A po hodině, možná několika, vychází Jacek z tunelu ven a dostává se na denní světlo a tím i na konec svého příběhu, ještě nezačalo šíření a ani nezačne, hlasy, které kolem sebe tušil, už mlčí, a když se rozhlédne, neuvidí park neuvidí strom, ani říčku, protože tam není vůbec nic.

A Jacek dostane svůj poslední záchvat.

Canny

Ze vtipných emailů

(Anonymní autoři)

Zajímavé sochy

WWW.FUNDUMPER.COM

WWW.FUNDUMPER.COM

Foto Bady, www.litvinoff.cz

Em Rudenko

Takové to kvíkání

Jako když klaksonu u automobilu dochází šťáva z baterie.
Umrlé, mdlé, prostě protivné! –
se táhlo naší ulicí.
Na konci léta.
Leželi jsme s Jusepem na lehátkách před domem
a užívali si slunka.
Přes zimu jsme nestačili všechna ta solárka.
Naše uši se kroutily a v hlavách nám praskalo.
„Ach jo, jsou tři. Končí ta zkurvená továrna od vedle,“
posteskl si Jusepe a povytáhnul si plavky víc k břichu.

Jsem anténa

Na střeše panelového domu.
Jsem špičkou na stromě, co po blesku se bojí hromu.
Jsem mravenec, který má strach z lidské boty.
Jsem rytíř, když dobývám tě, tupí mě soupeřovy hroty.
Slepý tvojí krásou, mávám bílou holí...
Přecházím na přechodu, au... Zase mě tvoje láska bolí!

Grog

Piju grog.
Tady v cukrárně, já!
„Kolik to stojí, slečno?“ ptám se.
„Dejte si ještě jeden, hned přijdu.“
Pak si sedne a jen tak kouká.
„Napište mi báseň,“ usměje se.
Utrhnu kus papírového ubrusu a napíšu jí báseň.
Dá si ji do zadní kapsy kalhot.
„44,50 mi dáte.“
Vyndávám padesátku a čichám její parfém.
Asi drahá značka.

Baumaxa

Odložil kytaru a chvíli zamyšleně hleděl do publika.
„Dneska nebudu hrát!“
Publikum vzdychlo a nechápavě kroutilo čumáčkama sem a tam.
„Vždyť jste prasata“, rozmluvil se znovu po chvíli mlčení.
Dav chrochtal a pištěl, ale to už byl Baumaxa na odchodu.
Letmo si ještě podal ruku s Nohavicou a pak už jen slyšel jeho hlas:
„Tak si dáme čuníky, ne“?
Když Xavier přecházel ulici, zaslechl, jak všichni sborově zpívají refrén:
„Uíííí a Uíííáá!“

Pseudonym, narozen 1974 v Mostě. Prozaik. V druhé polovině 90. let 20. století účinkoval v kapele Faulnamusic. Od roku 1997 vystupuje jako moderátor a performer společně s hudebníkem Xavierem Baumaxou. Pracuje jako řidič Tatry 815 v Mostě.

Jednou v noci

Oknem přiletěla moucha.
Rozzlobená mi pořád bouchala do lustru.
Pak přiletěl komár.
Něco si broukal a taky se dovolil mouchy, jestli může být na lustru.
„Tak vy jste dvojka," pravil jsem.
„Jeden bzučí a druhá bzučí."
Stočil jsem noviny.
V hlavě mi taky bzučelo.
Dovolil jsem se komára a mouchy, jestli můžu taky na lustr.
„Až odhodíš ty noviny," řekli mi ti kreténi.
Odhodil jsem je.
Lustr je lustr!

Možná

Sedím v továrně a ukusuji chleba se salámem.
V podnikání jsem to zabalil, opravdu to nemělo cenu.
Je přestávka, alespoň to říkal Karel.
Nevyznám se v těchhle věcech.
Pomalu vyndávám z baťohu vodku a podávám ji dál.
Hřeje!
Bzučí klakson, všichni se zvedají.
Mrkáme na sebe, zřejmě nebudeme špatná parta!

Je jaro

Je jaro, všem mým dívkám se zapalují lýtka.
Volají mi postupně jedna po druhé:
„Víš, je mi to hrozně líto, jsem z toho úplně zdrblá,
ale zamilovala jsem se. Ten chlap má prostě charisma."
„Jó, až to přejde, tak se ukaž," odpovídám jim a cucám přitom lahváče.
Je jaro, v posteli se mi válí opravdu dobrá kost.
Nikomu nevolám, ani manželce. Mám pocit, že je to tak lepší.

Ty – 41

V Puppu není zase tak špatně.
Beru si jednohubku a popíjím předražené pivo.
Občas se dám do řeči s Čenským, ale je to herec, znáte to...
Vždycky jsem sázel na tvojí krásu.
Ale nikdy v životě mě nenapadlo, že takhle hloupě zbohatneme.

Opravdový básník

Borovou šišku
všem těm básníkům, co si akorát dělají srandičky!
Brát to trochu vážně, tu tvorbu! Prát se, když je třeba!
Hladovět!
Dát slovům důraz, odrážet se od konvexních břehů opravdových myšlenek!
A všem těm smíškům, kašpárkům a rádoby básníkům ukázat vztyčený prst!
Takhle se má psát revolta, ano přesně takhle!
Důrazně!
Bez alkoholu a drog!
Ať čerpají z přírody, to hlasy ptáků jim napoví verše!
Jenže to by ti slintové usměvaví museli obout pohorky a nepít!
Nechme je raději v hospodě i s jejich vyčpělým, vytuněným smíchem!

A nečtěme je!
Říkal ten velký, opravdový básník.
Koukal jsem na svojí holku, co seděla kousek víc vpravo.
Chtěla ho udat. Šoustal jí, když to ještě nebylo třeba.
Pitomec!
Stačilo chvíli počkat.
A právě to jsem udělal!

Hudba je léčitelka

Omluvil jsem se profesorce a vypadnul ze školy dřív, než bylo zvykem.
Dneska mi není zrovna do zpívání!
Rozhodl jsem sám za sebe a trošku mě to překvapilo.
No no, jen sám nad sebou neplakat!
V zahradní restauraci seděli už všichni.
Jen Gotťák chyběl.
Zelenková ho omluvila, špitl mi do ucha Viky Sodoma.

Havran

Natrhal jsem veliké červené maliny v pustém temném lese.
Jsou jako rty mé milé, když mě líbají.
Načrtnul jsem mou představu o těchto plodech krákajícímu havranovi.
Slétnul mi na rameno.
Myslel jsem, že je to proto, aby lépe slyšel.
Nebylo to ovšem tak!
Okamžitě mi vyklovl jedno oko.
Křičel jsem bolestí a všude najednou byla krev.
To abys lépe viděl! Zakrákal.
Pomalu vzlétl do korun stromů.
Bylo to zvláštní, ale jehličí na větvích bylo úplně černé.
Jako had mě obmotalo zvláštní teplo.
Netrvalo to dlouho, než jsem celý shořel.

Hip hop

Rychle, s takovým podivným výrazem,
mi nějaký mladík s kalhoty jako má krtek
(to je takový kreslený hrdina pro děti), sdělil něco o sobě.
Totiž, že nesouhlasí s válkou.
Poznal jsem to podle veršíku
„Bez pocitu viny, si klidně klade miny."
Rejža si zřejmě pohrál s klipem,
páč tam střihnul mrtvolku dítěte ležící na ulici.
Kluci zrovna odešli čistit kulomety a jiné zbraně.
Vypnul jsem bednu a otevřel mapu.
Musíme projet tudy, jenže tam nás mají na mušce ty třináctiletí fakani.
Jsou sakra přesní!
Otevřel jsem znovu televizi, ale už tam byl jen EM-INEM!

Můj děda

Nikdy nekouřil, jenom pukal.
Po obědě, když se ho babička zeptala, jestli mu chutnalo,
odpovídal: „Nevím, nalil jsem do sebe nějakou teplou vodu
a potom jsem zřejmě něco s něčím rozžvýkal."
Stáří mu vzalo chuť žít.
Mně a bratrovi rozmlouval alkohol.
Když byl mladší, miloval pianino.
Před pár lety umřel, byl to pro mě svým způsobem hrdina!

Okapová roura

Okapová roura tekla.
Byla stará.
Co je na tom divného, říkáte si.
Nic zvláštního, jen tekla tak suše, úplně bez humoru.
Mohla si vzhledem ke svému věku dovolit poprosit skoby,
ať ji ještě přidrží.
Jenže na to byla moc hrdá!
A pyšná!
Princezna!

Noční ulice

Opilci řvou, když procházejí noční ulicí.
Pak doma rozsekají nábytek a zmlátí své hodné a obětavé ženy.
Můžou za to samozřejmě pinglové, někdy opravdu zbytečně brzo zavírají.
A potom na čas zase všechno utichne.
Ulice je pustá a černější než jindy, než přijde amnestie.

Cikánka

Seděl jsem v přízemí a povídal si s ní.
Byl jsem opilý a vtipný.
Smála se a tahala mě za ruku.
„Pojď už nahoru," ukazovala směrem na pokoje v patře.
Po chvíli jsme tam odešli.
A po chvíli zase přišli.
Takhle jsme tam chodili, v tom bordelu na kraji města.
Když jsme se loučili, naklonila se a pošeptala mi do ucha:
„A je šmitec, ty divochu."
Zaplatil jsem za ty kilometry pošlapaných duší a ztratil se.

Prekérka

V pokoji seděl nějakej chlapík.
Tašku s nákupem jsem položil vedle jiné tašky s nákupem.
Vstal a sdělil mi, že je manželem mé milé.
Trošku mě to rozhodilo, ale nedal jsem na sobě nic znát.
Ukázal jsem mu papír, na kterém stálo, že jsem jejím mužem já.
Bylo vidět, že dlouze přemýšlí.
Tak to je prekérka.
Posadili jsme se a při drinku čekali na naši ženu.
Zvuky nám prozradily, že někdo přišel.
Opravdu, ve dveřích stál hoch s nákupem.
Nalili jsme mu pití a pokračovali dál v debatě.

Já, podnikatel

Uběhlo několik zatraceně špatných dní.
Na zastávkách se válejí vajgly.
Spánek je mi slabým soupeřem,
vždyť se na kolbišti téměř nepotkáme.
Z kohoutku mi neteče voda,
protože chlápci z vodáren samozřejmě překopli trubku.
Bouchám na dveře mé milé.
Otvírá až po chvíli, je na ní vidět nezájem.
Naše láska je oprýskaná jako lak na oknech.
Vcházím do její koupelny a půjčuji si holící strojek jejího muže.
Musím do práce, ale bez whisky to po mně nechtějte.
Nosím staré manšestráky. Mí zaměstnanci chodí oblečeni taky
jak chtějí.
Jsme menší firma.
Já, Veronika, Jindra, Zbyšek, Ctirad, Ludmila a Michal.

Smutná

Když potřebuješ psát, musíš mít tužku.
Když nejsi básník a máš na obličeji masku, potřebuješ pušku.
Když se tedy musíš mermomocí smát,
musíš mít roztáhlou od ucha k uchu svojí držku.
Dokonce si myslím, že když nejíš zrovna jablko, musíš jíst hrušku.
Ale to je pořád rýmů, všelijakých divných šprýmů,
co když přijde rak??
Hm?
Tak co pak?
Kde je tvoje víra?
Nikde!
Zbyla ti akorát v těle díra.
Neuděláš nic.
Tvoje oči, smutný studny, hluboký a divný.
Teď už ledově klidný.
Bol je mol, co v tvém srdci hledá skříň plnou šatů.

Špatnej mol

Naštvala se na mě jedna moje igelitová taška, ta žlutá.
Sbalila se, že vypadne.
OK, pomyslel jsem si, tak si táhni k čertu!
Jenže slyšela to ta moje oblíbená flaška, a že jako taky půjde.
Tak tohle nedovolím a zablokoval jsem dveře židlí.
Netušil jsem však, že ta se s nimi také spřáhla a že mě všechny
tři zmydlí.

Zmrzlina

Bylo to asi takhle.
Začal vyprávět ten chlápek, co seděl u našeho stolu.
Hele, nejsme ani trochu zvědaví na tvoje povídánky.
Řekl mu na oplátku David.
Jirka se podíval do půllitru a pak na chlápka. Jó, nejsme.
Chvíli bylo ticho a pak se z venku ozvala známá znělka.
David s Jirkou se usmáli. Zmrzlina je tady.
Odšoupnuli židle a kolébavým krokem šli ke vchodu hospody.
Klucí, vezměte mi Míšu, křičel jsem za nimi.
Jenže kdoví, jestli mě slyšeli.

Hlad

Vypil jsem, co jsem vypít měl.
Moje modré oči se rozpíjely do černé ulice.
Večer, čerstvě probuzený, vyháněl rozžehnutým osvětlením
děcka domů.
Vysmrkal jsem se do trávy a poslouchal ten zatracenej klid.
Jen ti cvrčkové si pokaždé spustí tu svou.
Hudebníci!
A Já??
Mám hlad!

Zájezd

Sedělo nás třicet v autobuse, nedalo se nic dělat.
Buď spíte, jíte, nebo pijete.
Já jsem pil, zrovna když řidič spal.
Elegantně jsme sjeli do příkopu a převrátili se na bok.
Flaška mi spadla někam na zem, už jsem jí nikdy nenašel.
Nemám rád tyhle záhady!

Večer

Večer, když jsem sám, mě hvězdy hladí.
Sedím na kopci.
Sliny mi protékají zlomeným zubem.
Myslím, že vím lépe než ostatní, že vrátit je zpátky do krku je hračka.
Ticho mi křičí do uší.
Ještě sfouknu pampelišku a zmizím.

Trubka

Pamparampadáá.
Pamparampadáá.
Jampamparampadáá.
Ty vole, pampáá, pampáá, ratatatata bum!
Trhal mi trubku z ruky a jeho vyboulený voči mi málem vytekly
do ksichtu.
Rozmáchnul jsem se tím nástrojem a zasadil mu do obličeje ránu.
Natiskl jsem si tu plechárnu zpět k ústům a sklonil se nad jeho krvácející ucho.
Ano, teď je to správně, zachroptěl ze země.

Školka

Obě děti jsem vedl do školky poprvé.
Za dveřmi jsem si musel na boty nasadit návleky.
Mám barevnou hlavu a nějaké cizí děcko to samozřejmě ihned
začalo komentovat.
Pozdravil jsem učitelky mých dětí a pak odešel.
Ty učitelky byly nevýrazné a už vůbec nebyly sexy.
Viděl jsem je poprvé a ony mě taky.
Mám pocit, že budu mít problém, až budu odpoledne děti vyzvedávat.
Mé jméno není na seznamu rodičů.
Seznam je kvůli únosům.
Někteří rodiče mají peníze a někteří zase nemají peníze.
Čas od času chudý rodič unese dítě zbohatlíkovi,
aby sám byl zbohatlík. Já jsem Ukrajinec.

Rebel

Tak místo aby byl rád, že tu může být, se takhle opije.
To říkala ta paní, co seděla ve sklípku hned zkraje.
Neměl se vůbec zúčastnit, přidala se ta tlustší.
Pak provokativně mrkla po té dívce, co zájezd organizovala.
Ta zčervenala, vstala a šla ke mně.
Eme, můžeš na chvíli?
Vrávoravě jsem se chvíli zvedal ze židle a téměř ihned spadnul
do připraveného pohoštění.
Rozmetal jsem řízky a chytal se makových koláčků.
Bylo to ale marné.
Zachytila mě ta tlustší z těch obézních dam.
S jistým odporem mě odtáhla, aby mě převzala ta křehká vedoucí
našeho zájezdu.
Venku mi sdělila, že si myslela, že to takhle dopadne.
Naše přátelství se z její strany totálně rozpadlo.
Připadala mi krásná, krásnější než jindy.
Požádal jsem jí o soulož, ale odmítla.
Když jsem se vracel zpátky, viděl jsem, jak sklepmistr čepuje víno.
Tož chlapče stačí, zadíval se na mě z té vedlejší místnosti.
Přišel jsem blíž, a když byl otočený, zhasl jsem a zamknul ho tam.
Cestou do hotelu jsem klíč zahodil do křoví, co rostlo u cesty.

Strž prostředek (velký recenzní

Naše penisy se dotýkají...

Věnování je nicméně umístěno v knize tak nešťastně, že se zdá, že Pechovi editoři z piety věnují pouze tři řádky z pera Jany Krejcarové a pak text Ondřeje Trojana, který se také víckrát už v „Jezdci“ neobjeví a v němž mj. doslova čteme: „Polichocena Lubošovými lascivními pohlédy sem vstála, přešla přes pokój, odložila šáty a hotevřela mu svůj horky klin...“

Proslýchá se (anebo si to cvrlikají vrabci na střechách?), že pražské nakladatelství Concordia utlumí svou nesporně zajímavou, ale i příkladně hojnou ediční činnost (v poslední době tam vycházelo až osm titulů ročně a čtvrtletník Intelektuál k tomu!), což je škoda přeškoda, takové však bývají osudy nakladatelství. Zatím však ještě sklízíme zlaté plody nakladatelského vzestupu: jako svůj 47. titul přišla Concordia s něčím, co tady opravdu už dlouho nebylo: s antologií české erotické literatury. Jistě, vzhledem k surrealistickému okruží, které provázelo i vznik tohoto nakladatelství, by bylo spíš podivné, kdyby se antologie tohoto typu a tohoto zaměření objevila v nějakém jiném knižním domě, stejně však jde o určité unikum. Antologie milostných povídek či básní se sice na našem knižním trhu objevují a podílejí se na nich i tvůrci komerčně úspěšní, ti však, na rozdíl od autorského okruhu Concordie, nemají logo nonkonformity, nejdou nikterak proti proudu, spíše po proudu, zatímco kumštýři prohlašující se za pisatele erotické literatury a píšící ji – ti nepochybně ano.

Nuže, zmíněná antologie má v úplnosti podtitul „Antologie české erotické literatury 1990–2005“. Zvolený titul Jezdec na delfíně (jezdec jest rodu mužského, delfína ženského) je převzat z básně Jiřího Dynky, v níž se mj. extravagantně praví: „CHCI BOŽSKÉ souložit / s vůní jejího kolena /.../ s její měsíční krví – MRKVOVÉHO VODOPÁDU / jezdec na delfíně“ (ze sbírky Líviový lenkový). Sic. Ilustrace jsou dílem Veroniky Bromové (mně se zhola nelíbí, připadají mi málo nápadité a ještě méně invenční, ale každý má své gusto), antologii připravili, tj. jednotlivé texty vybrali a knihu uspořádali Radim Kopáč a Jan Nejedlý, mladší mluvčí naší kritické obce.

První z nich připojil i medailonky autorů, zatímco ten druhý přetiskl jako úvod k publikaci svůj starší (upravený) text z týdeníku Nové knihy, jejž nazval Dospívání v době temna. Vlastní publikace je in memoriam věnována Aleši Pechovi, tragicky zesnulému básníku a překladateli, zakladateli Concordie a časopisu Intelektuál. Věnování je nicméně umístěno v knize tak nešťastně, že se zdá, že Pechovi editoři z piety věnují pouze tři řádky z pera Jany Krejcarové a pak text Ondřeje Trojana, který se také víckrát už v „Jezdci“ neobjeví a v němž mj. doslova čteme: „Polichocena Lubošovými lascivními pohlédy sem vstála, přešla přes pokój, odložila šáty a hotevřela mu svůj horky klin...“

To je sice věru roztomilé, leč pramálo umělecky povznášející, a povznášející má být i erotická literatura, neboť i ta je literaturou krásnou. Jak to však v tomto smyslu s „Jezdcem“ je? V názvu se tvrdí, jak víme,

To se týká i výtvorů rozprostírajících se dejme tomu na pomezí erotické a pornografické literatury: je-li například pornografický text (jejž pokládáme za pornografický) parodován či perziflován, přestává být z hlediska struktury díla literárního pornografickým, stává se stylistickým cvičením svého druhu – a netěší se ani masové oblibě spjaté s tzv. záchodovými nápisy, neboť v sobě obsahuje zjevný manýristický grif, zcela vzdálený jednoduchým kozumentům všeho košilatého a hrubozrnného.

že jde o antologii „erotické literatury“. V ediční poznámce už ale narazíme na poněkud odlišné formulace: prý jde o sondu do polistopadové „literární produkce s tematikou erotiky a pornografie“, což je zřetelný posun, a na dalším místě se hovoří o tvůrcích, do jejichž „slovesné tvorby prvky erotiky anebo pornografie v různých podobách pronikají“ (shodou okolnosti právě mnozí z nich neposkytli souhlas s otištěním svých textů v antologii). Předmluva Jana Nejedlého je svým způsobem výtečná, nicméně se zaměřuje výhradně na více či méně kamuflované erotické podněty z dávných časů husákovských, objevující se mj. v různých „béčkových“ filmech či televizních pořadech a de facto se nezabývá vlastní literární tvorbou z těch let. Ač by mohla.

Nic se totiž v tomto úvodním slovu neříká ani o tzv. oficiálním, ani o tzv. neoficiálním písemnictví erotickém nebo milostném, ačkoli čtenáři výtvorů obojího literárního světa si i tehdy mohli počíst: jedni v Kozákovi (proto ty vysoké náklady) nebo ve stále upocenějším Sýsovi, druzí třeba v Hrabalovi, Kunderovi, Klimentovi, Křesadlovi a v dalších, ti třetí to vše mohli s gustem porovnávat. Leč o to Nejedlému nešlo, k tomu nedokročil, dostal se zato k jedovatému rýpanci vůči veřejnosti tuze prý vychvalovaným intelektuálským prózám let devadesátých. Prohlašuje s nemalým despektem, že si čtenářská generace pod jhem normalizačních Koniášů díky svému přirozenému chtíči vypěstovala nebývalý vkus – a že prý „jedině díky takto bizarně vychovaným čtenářům mohla být tak vřele přijata náročná díla D. Hodrové, M. Ajvaze, S. Richterové, J. Kratochvila, Z. Brabcové aj.“ Nevím nic o nějakém vřelém přijetí těchto próz z pohledu čtenářů, rozuměj širší čtenářské obce, uvedené autory či autorky ocenili (a oceňují!) především kritici a tzv. kruhy literární. Z toho, co Nejedlý utrousil, však vyplývá, že nová antologie je určena čtenářským ročníkům, které již nejsou vychovány tak bizarně jako ti starší. Pohleďme, co se zde těmto jinak vychovaným předkládá!

Pokud si člověk nenasadí masku prohnaného moralisty nebo nepřítele vší tělesnosti, v případě uměleckých textů literárních bude velice nesnadno hledat nějakou definitivní a jednou provždy (to jest aspoň pro potřeby naší přítomnosti) danou a platnou hranici či dělicí čáru nez literární erotikou a pornografií: kam potom přiřazovat některá díla surrealistů, pokračovatelů Alfreda Jarryho a dekadentů (vzpomeňme klasických výtvarných erotických artefaktů Feliciena Ropse!), anebo co s texty nynějších postmodernistů, využívajících v erotických látkách nebo líčeních zhusta aluzí, parodií, persifláží, jakož i groteskních hyperbol a různých motivických panoptikálních obsesí?

Navíc se v současné době prudce proměňuje estetický kánon, takže leccos z toho, co před nedávnem vyznívalo pohříchu jako cosi skandálního, resp. dokonce protistátního, může dnes vzbuzovat kolikrát smích (a kolikrát spíše znuděný, nikoli osvobodivý). To se týká i výtvorů rozprostírajících se dejme tomu na pomezí erotické a pornografické literatury: je-li například pornografický text (jejž pokládáme za pornografický) parodován či perziflován, přestává být z hlediska struktury díla literárního pornografickým, stává se stylistickým cvičením svého druhu – a netěší se ani masové oblibě spjaté s tzv. záchodovými nápisy, neboť v sobě obsahuje zjevný manýristický grif, zcela vzdálený jednoduchým kozumentům všeho košilatého a hrubozrnného.

Do Jezdce na delfíně zařadil editoři, počítám-li dobře, texty napsané po roce 1990 a vzešlé z pera jedenašedesáti autorů, a k nim připojili několik jazykově svůdných inzerátů z časopisu Perverse Sex. Je to jedenašedesátero autorů dle jména, leč ve skutečnosti? V několika případech zde jeden a týž autor publikuje jednou pod svým vlastním jménem, podruhé pod pseudonymem (neodhaleným). A celá řada pisatelů je zde prezentována jenom pod pseudonymem, přičemž lze mít v mnoha případech

Slz (velký recenzní prostředek)

vážné pochybnosti o tom, zda vůbec existují, zda pod těmito vymyšlenými jmény nepublikují autoři známější! Stojí za zmínku, že většina takto utajených tvůrců vydala svou knihu či sbírku v nakladatelství Dauphin. Inu – kdo ví, zda opravdu vydala! Koneckonců na tom nic není: ve všehomíru erotickém se odjakživa užívá herních metod a i tato hra s pseudonymy má zájemce v prvé řadě přivábit, upoutat. Nepátrejme proto zvlášť náruživě, zda ten či onen pisatel vskutku existuje a zda vskutku vydal v Dauphinu tu či onu knížku…

Výraznou převahu mají v antologii texty, které už vyšly knižně – a dle naší mínky jsou (až na občasné výjimky) výrazně umělecky kvalitnější – a jsme v pokušení je přece jenom začlenit do oblasti literatury erotické (s vědomím nejasnosti tohoto pojmu), zatímco texty přetištěné z rukopisů mají často charakter v lepším případě naivistický, v horším případě na hranici určitého diletantství, ačkoli i kouzlo nechtěného může mít neopakovatelný půvab. Neplatí to jako pravidlo, leč podobná tendence se v antologii skutečně dá vystopovat. A z jiného zorného úhlu: Jan Nejedlý sice kategoricky prohlašuje, že to, co má čtenář v ruce, tj. Jezdce na delfíně, není žádný „vějíř milostné poezie a prózy“, leč občas to vypadá jinak: namátkou verše Emila Boka jsou svou křehkou postdekadentní erotikou jakoby odjinud – a třeba povídka Hany Pachtové je sice erotická, je bezpochyby milostná, ale v prvé řadě je to výtečná psychologická etuda. A takových případů, kdy se vybrané texty pohybují na okraji literatury erotické, čili jsou pouze tematicky(!) určeny, je v antologii povícero.

Můžeme se však na problém výběru podívat i z jiného hlediska: ke skvostům antologie patří burleskní satira Milana Kozelky z knížky Celebrity – z knížky, která nezaslouženě zapadla a která si jako ryzí postmoderní groteska zaslouží slova chvály (mj. pro schopnost brilantní parodie jazykových plánů). Některé texty se mohou zdát málo přesvědčivé (jako by erotika unesla vše a erotický námět byl samospásný), u několika autorů můžeme mít pocit, že jejich „neerotické“ texty jsou dokonce o poznání hodnotnější – ale někdy také právě naopak. Pro mne byly relativně největším uměleckým objevem rukopisné verše strakonického Jiřího Staňka, v nichž autor řady sbírek zajímavě rozvíjí výrazové polohy svých knižně vydaných „neerotických“ textů.

Řečeno americkou mediální terminologií, drtivá většina vybraných ukázek by měla vyznívat z hlediska tvůrčího životního postoje jednoznačně pozitivně, měla by se až vznášet na křídlech erotického úspěchu či omamné pornografické posedlosti, není to však podmínka sine qua non: narazíme zde též na obrazy jako „vyhořelé prskavky“ nebo „bezmocné houfy ptáčků“. A stojí za zaznamenání, že je zde nikoli jediným případem zastoupena kromě erotiky heterosexuální i erotika homosexuální: z ní jsme si také vypůjčili slovní spojení do titulku recenze a připojit můžeme i dovětek k dané pseudonymní básni: „Dva penisy / Láska dvou mužů / Mladá jak historie lidstva.“

Nepatřím k vyznavačům takto zacíleného veršování, o to víc však oceňuji, že před ním editoři necouvli: homosexuální láska je naopak stará jak historie lidstva, přinejmenším od kosmogonických mýtů, pouze tisícileté období římsko-vatikánské mravnostní cenzury zbavilo náš duchovní (tedy duchovně tělesný) svět těchto rozměrů a vtisklo jejich přirozenosti zlověstné znamení nepřirozenosti. V soudobé poezii je však tvůrčí arsenál zpodobení takové lásky dosti chudičký: to on má v moderní době příliš mladou historii. A ještě odjinud: přes jednoduchou formu můžeme ocenit i zařazení poezie manželské erotiky, byť jde nikoli náhodou o básně sarkastické a satirické. Srov. „Navečer můj muž zase vzdychá /…/ Dnes už mě tedy neopíchá…“ – s velice pochmurným závěrečným konstatováním: „Láska je malá zastávka / na cestě ke krchovu.“ (Zdeňka Petáková)

Antologii Jezdec na delfíně je třeba v soudobém českém literárním kontextu jednoznačně uvítat, i když se potýká s menší neujasněností záměru a nedostatek (?) autorů se zde kompenzuje štědrým dostatkem (?) pseudonymů. Namátkou však uveďme další problémy: při čtení nám neustále vyvstává na mysli srovnání s moderní evropskou erotickou literaturou – a třeba otázka, proč v Čechách, v zemi s takovou satirickou tradicí a kunderovskou literární zkušeností nevznikl román souměřitelný s knihou Hrdinové jako my, dílem Thomase Brussiga – nebo v jeho intencích? A ještě malé upozornění editorům: také v „bizarních“ prózách Michala Ajvaze, Daniely Hodrové, Zuzany Brabcové či Jiřího Kratochvila (a nejenom u těchto autorů dříve narozených) by se našly působivé erotické nebo paraerotické pasáže! Nejde ovšem o žádné „prvky erotiky nebo pornografie“. Ale i ty by se u leckoho v letech devadesátých našly, třeba u Jana Křesadla, jehož nádherné erotické pasáže na čtenáře postmoderní mohou působit vysloveně jako tělesně heroikomické!

Komu by přesto tato antologie vadila přes míru a koho by sám fakt její existence pohoršoval, nechť si raději nechá projít hlavou nemálo bizarní obraz teplického Radka Háska: „Když jsem z ní škubal šaty, / připadal sem si jak svatý.“ Konečně: ze zmíněných jedenašedesáti autorů je tu pouze čtrnáct žen. Hádám, že za nějaký čas to bude v podobných antologiích úplně obráceně!

Vladimír Novotný

Ti, jenž vyžadují zvláštní zacházení

„Ačkoli je tento příběh vymyšlený, jeho postavy jsou inspirovány skutečností. Postavy dětí proto, že lze jen těžko mít větší fantazii než příroda, která jim dala život a podobu. Dospělé proto, že bylo nemyslitelné představovat si je jinak, než jací jsou: totiž lidsky, a to ve všech ohledech…“

(Michele Rozenfarb: Klobouk dolů!)

Před pár lety mě na mezinárodním veletrhu dětské knihy v Bologni zaujala kniha, jíž jsem vůbec nerozuměla (byla psána holandsky), ale její „ilustrace“ v sobě měly jakési podivné sdělení. Jako by k člověku promlouvaly řečí, kterou netušil, že zná. Ta kniha se jmenovala Knaap (snad ptáče), a když tak o tom s odstupem několika let přemýšlím, trochu mě čímsi navádí k Andersenově pohádce o ošklivém kačátku.

Je tak snadné odvrátit se od toho, co se zdá být „jiné, odlišné od nás“, mnohem snazší než se pokusit o tom přemýšlet, snažit se pochopit, porozumět. Kačátko bylo přijato, až když se z něj stala labuť (tedy až když získalo podobu, která se ničím nevymykala tomu, co už bylo známé).

Držela jsem v rukou tu útlou dětskou knížku a listovala jsem jí stránku po stránce. Na začátku byla jen jakási barevná skvrna a ta pomalu získávala zřetelnější podobu, až se najednou „proměnila“ v barevného ptáčka. Nerozuměla jsem, ale cítila jsem, že tu knihu nemohu odložit, že mě čímsi dojímá, že bych chtěla poznat příběh té barevné ptačí skvrny. – Tu knihu jsem si přivezla a její vyprávění mi uvízlo v paměti jako věčná připomínka pýchy a pokory: Vidíš jen barevnou skvrnu, i já jsem pro tebe jen taková barevná skvrna, ale budeš-li se na mě dívat pozorněji, nebudeš-li spěchat, odvracet oči, projevíš-li jen nepatrnou trpělivost, možná ta skvrna začne čímsi být. Pokus se naslouchat řeči, která není tvou, nenaslouchej ušima a nedívej se očima, pokus se naslouchat a dívat se srdcem. Už mi rozumíš? Už vidíš barevného ptáčka? Já se nemůžu hýbat jako ty a mluvit jako ty, ale vidím jako ty a slyším jako ty, a také cítím jako ty. Když na mě mluvíš, rozumím ti, pokus se mi také rozumět, naučím tě svému jazyku. Jsem člověk, mé prožitky jsou stejné jako ty tvé.

A tak jsem ani chvíli nezaváhala, když se mi do ruky dostaly dvě knihy z nakladatelství Havran, které měly vyprávět příběh z prostředí ústavu pro handicapované děti.

Jedno mají společné – chtějí čtenáři zprostředkovat vnímání dítěte s postižením. Zbytek už je spíš odlišuje, a ne vždy to odlišené obsahuje také sdělení, či přesněji vede k reflexi.

Knížka s názvem Klobouk dolů! (překlad Helena Beguivinová, Havran 2005) francouzské autorky Michele Rozenfarb je vystavěna jako detektivní příběh. Snad by to mohlo působit podbízivě, ale mě se zdá, že právě prvek určitého napětí z neznáma souzní s faktem, že hlavní hrdinka je také takovým otazníkem pro ostatní přítomné. Chloé je dvanáct let a žije v ústavu pro postižené děti. Její psychomotorické postižení jí neumožňuje mluvit ani se vyjadřovat posunky nebo ukazováním. Bedlivě však pozoruje svět kolem sebe, přemýšlí o něm a vnímá jeho obsahy, na rozdíl od těch „nepostižených“, kteří její svět vnímají jen přes ten svůj, jako by snad ani jiný nemohl existovat. A také v kontrastu s nimi se snaží seč může o navázání komunikace. Chce jim totiž sdě-

Já se nemůžu hýbat jako ty a mluvit jako ty, ale vidím jako ty a slyším jako ty, a také cítím jako ty. Když na mě mluvíš, rozumím ti, pokus se mi také rozumět, naučím tě svému jazyku. Jsem člověk, mé prožitky jsou stejné jako ty tvé.

Stříbrný prostředek (velký recenzní)

Jakmile zachytí známku toho, že je s Chloé možné komunikovat, je ochoten pro to udělat maximum. Ale to nijak nezpochybňuje to hlavní sdělení – totiž že na nás „normálních“ je, abychom se učili naslouchat řeči těch, jejichž možnosti komunikace jsou více či méně limitovány nějakým postižením, a umožnili tak sami sobě, aby se jejich obraz a obraz jejich světa pro nás stával zřetelnější a obsažnější.

lit, co ví v souvislosti s podivnou smrtí jednoho chlapce z ústavu. A tak pomalu, krůček po krůčku se její řeč přibližuje řeči těch druhých, a jak jí začíná svět kolem „rozumět“, jako by se měnila její podoba, jako by začínala být jako oni. Už ji nevnímají tak odlišně, cize, nepatřičně. Z barevné skvrny se stává ptáček.

Pravda je, že příběh se odehrává v prostředí ideálně fungujícího ústavu. Personál je evidentně profesionální, laskavý a pomáhající. Jakmile zachytí známku toho, že je s Chloé možné komunikovat, je ochoten pro to udělat maximum. Ale to nijak nezpochybňuje to hlavní sdělení – totiž že na nás „normálních“ je, abychom se učili naslouchat řeči těch, jejichž možnosti komunikace jsou více či méně limitovány nějakým postižením, a umožnili tak sami sobě, aby se jejich obraz a obraz jejich světa pro nás stával zřetelnější a obsažnější.

Finský autor Asko Sahlberg děj své knihy Pírko (překlad Vladimír Piskoř, Havran 2005) naopak zasadil do prostředí ústavu, kde otázka patřičnosti a nepatřičnosti vztahování se k postiženým je spíš nahodilostí než výsledkem jakéhokoli smysluplného směřování. Jenže právě to je nakonec to nejcennější sdělení. Neboť systém sám o sobě nikdy nebude tím hlavním, co bude určovat chod podobných zařízení, vždycky budou to především lidé. A z knihy je patrné, jak nedostačující je být prostě lidský, ale jak důležité je umět se svým lidstvím zacházet, reflektovat je a být ochoten korigovat jeho podoby.

Podle mého názoru se Sahlbergovi moc nepovedlo zprostředkovat vidění světa vyprávěním postiženého hrdiny (i když co kdo z nás „zdravých“ může vlastně vědět o tom, jak ti druzí opravdu prožívají, nemohou-li to převést do artikulovaného jazyka existujících slov). Stejně tak ne moc šťastně na mě působila další příběhová rovina knihy, totiž vyprávění o tom, z jak „šílených“ podmínek rodinných vlastně náš hrdina pocházel (právě to je obsahem jeho sdělení). Působí to spíš jako intelektuální konstrukce než jako vidění mentálně zaostalého. Ale odhlédnu-li od okamžitého působení textu na čtenáře a ponechám-li mezi sdělením a sdělovaným určitý odstup, pak prostor pro reflexi najdu. Můžu si totiž položit otázku, nakolik je třeba zohledňovat „minulost“ těch druhých, těch starajících se. Jaký handicap a jak se projevující v jejich chování mají otištěný v duši z dob svých dětských prožitků a zkušeností, jaké rodinné trauma v sobě nesou, aniž by byli s to je nahlédnout? A pak se dostávám k jakémusi nad-sdělení obou titulů: Nejsou handicapovaní jedinci mezi námi také proto, aby zpochybňovali ostrost obecně chápaného vymezení normality a duševního zdraví? Aby znejisťovali stabilitu postojů zaujímaných v rámci určitých společenství? Aby připomínali mnohdy tak umně skrývané slabiny lidského charakteru i výdobytků civilizace? A snad tak přispívají k tomu, aby se svět nestal jen černou a bílou, aby měl tisíc a jeden odstín, z nichž vzniká nekonečno barevných skvrn, které se mohou stát ptáčetem.

Jednou mi vyprávěli příběh z ulice. Matka před sebou tlačila vozík se svým dvanáctiletým synem, který se téměř nemohl hýbat, seděl jen s oporou a jeho řeč byla srozumitelná jako řeč malého dítěte, bylo třeba se jí naučit rozumět. Přistoupila k nim asi padesátiletá žena a pohladila ho po vlasech se slovy „ty malý chudáčku“. Sotva odešla, zeptal se své matky: „Proč mi říkala malý chudáčku?“ „Nevím,“ odpověděla mu jeho matka. „Já přece nejsem žádný chudáček, vždyť mám i mobil?“ ohradil se ostře chlapec.

Zuzana Fialová

František Ženíšek

Národní galerie připravila retrospektivu významného malíře 19. století Františka Ženíška, která je až do dubna k vidění ve Valdštejnské jízdárně. Pokud byl úmysl navázat tímto projektem na úspěšné výstavy Mařáka, Brožíka, Schikanedera nebo Švabinského, tak se plán nezdařil. Může to být dáno i volbou autora, pro kterého byla fotografická přesnost a mytologické náměty hlavním cílem i prostředkem uměleckého vyjádření.

Hned v úvodu expozice je vystavena série drobných portrétů převážně členů Ženíškovy rodiny nebo jeho přátel ze 70. a 80. let. 19. století. Tyto obrazy mají dvě přednosti, které vyniknou až při srovnání s ostatními díly později: absenci nabubřelé pompéznosti a snahu o zachycení psychologie portrétovaného. Na začátku jsou také k vidění některé drobné krajiny a kompozice, které mají spíše charakter skic pro větší obrazy. Pak nastupuje plejáda návrhů fresek a vitráží do nových budov, které měly koncem století hmotně demonstrovat českou národní emancipaci. Byly to například vitráže s portréty světců do kostela v Karlíně. Zvláštní pozornost je věnována výzdobě Národního divadla. Jde především o návrh alegorických postav umění na strop sálu, a opony, které dominovala postava génia národa. Po požáru vytvořil novou oponu divadla Vojtěch Hynais. Trochu "za oponou" tak zůstává Ženíškův cyklus Má vlast. Rozhodně by nebylo na škodu doplnit tuto část výstavy fotografiemi realizací.

V další části výstavy nastupuje "vrchol volné tvorby". Přehlídka celebrit přelomu 19. a 20. století od pražských primátorů přes rektory univerzity až k arcibiskupovi diváka přivede až k monumentálnímu portrétu císaře Františka Josefa I. Pro tato díla je typická fotografická přesnost a oficiální strojenost. Pro zpestření a odlehčení je vystaveno i několik dekorativních "prdelatých andílků". Skutečným vrcholem výstavy jsou dva rozměrné obrazy s náměty z české historie – Oldřich a Božena a Záhuba adamitů. První zachycuje obecně známý okamžik, kdy si český kníže vybere českou selku za ženu. Zelené lesní scenérii se studánkou dominují dvě bílé plochy: Božena v tunice v levém dolním rohu a kníže na koni v pravém rohu horním. Výrazná diagonální kompozice podtrhuje dynamiku děje. Záhuba adamitů je větší, ale bohužel nedokončené dílo. Extaticky vypjatá těla vytvářejí světlý klín mezi tmavou oblohou a zelenou trávou. Pak už to jde umělecky zase z kopce, což je dokumentováno například návrhy na výzdobu městské spořitelny. Na balkóně jsou vystaveny dokumenty a portréty vztahující se k životu a rodině Františka Ženíška.

Je otázka, zda byla práce vystavovatelů v případě této expozice vynaložena účelně. Pokud se může říct o některých v úvodu uvedených malířích, že oslovují i dnešní publikum, lze to jen stěží tvrdit o Ženíškovi. Ačkoli byl díky svým dlouhým pobytům v zahraničí v kontaktu s aktuálním uměleckým děním, dá se tvrdit, že jeho dílo bylo překonané už za jeho života. Dnes tak může sloužit spíš jen pro ilustraci dobové umělecké produkce, jako dobová výpověď, zajímavá spíše z historického než uměleckého hlediska.

Petr Jiška

Zelené lesní scenérii se studánkou dominují dvě bílé plochy: Božena v tunice v levém dolním rohu a kníže na koni v pravém rohu horním. Výrazná diagonální kompozice podtrhuje dynamiku děje. Záhuba adamitů je větší, ale bohužel nedokončené dílo. Extaticky vypjatá těla vytvářejí světlý klín mezi tmavou oblohou a zelenou trávou. Pak už to jde umělecky zase z kopce, což je dokumentováno například návrhy na výzdobu městské spořitelny. Na balkóně jsou vystaveny dokumenty a portréty vztahující se k životu a rodině Františka Ženíška.

Znovuobjevení Ladislava Postupy

Ladislav Postupa se narodil 21. 9. 1929 v Náchodě. V roce 1949 absolvoval Vyšší průmyslovou školu stavební v Liberci, řadu let pracoval jako projektant. V roce 1959 uveřejnil první fotografie, o tři roky později spoluzaložil Studio výtvarné fotografie v Liberci, v polovině šedesátých let byl přijat do Svazu československých výtvarných umělců, v roce 1969 provedl první fotografie na deskách jako závěsný obraz, v příštím roce na tento postup získal čs. patent. Od začátku osmdesátých let zpracovává grafiky fotografickou cestou, v roce 1991 byl jmenován čestným členem AF asociace. Žije a pracuje v Liberci. O Ladislavu Postupovi vyšly dvě monografie : Jiří Janáček – Fotografie Ladislava Postupy (1967) a Josef Král – Monografie Ladislav Postupa (1992).

Postupův přínos výtvarnému umění a fotografii je dvojí. Jednak je vynálezce, který přenesl fotografii na desku, kde se neleskne,

Černá díra, 1985

Klan, 1986

ať se na ni díváme z jakéhokoliv úhlu; fotografie tedy může být použita v interiéru jako závěsný obraz. Ovšem vedle zvládnutí tohoto technického problému – formy, jak fotografii prezentovat – je ještě důležitější její obsah:

Postupu ovlivnily imaginativní trendy a surrealismus (jako například Emilu Medkovou, Viléma Reichmanna nebo v Liberci v roce 2004 vystaveného Aloise Nožičku), které skutečnost transformují do jiných rovin. Postupa hledá v obraze filozofickou zkratku, shrnující vyjádření, znak. Proto se často vrací ke starým motivům a hledá jejich další smysl, obrací se ke grafice, pracuje v cyklech. Fotografie mu někdy slouží jen jako technika reprodukce grafik, jindy je fotografie jen inspirací.

Klíčem k porozumění se stává název obrazu. Voleny jsou názvy stručné a jednoznačné, filozofický podtext je patrný od samého počátku tvorby. Tak vzniklo dílo nesoucí znak doby svého vzniku, výjimečné, objevné a v historii fotografické tvorby ojedinělé. Odlišnost od jiných fotografických autorů spočívá v tom, že motivy nehledá, ale zásadně je sám vytváří.

Řada výtvarníků postupem času hledá jiné způsoby vyjádření, jiná témata, objevuje další možnosti. Na Postupově výtvarném díle těžko rozeznat, kdy je více grafik a kdy fotograf, je z něj však cítit snaha dobrat se toho nejpodstatnějšího. Dalo by se to přirovnat k hledání mýtů v literatuře a filozofii - co je profánní a co posvátné, co je základní. Strom, Čtyři roční období, Měsíc - sice stvořený ze starých punčocháčů, ale přesto Měsíc. Jeho práce jsou rozpoznatelné od ostatních na první pohled. Podobně hned poznáváme obrazy Jana Zrzavého nebo sochy Olbrama Zoubka.

Během rozhovorů s výtvarníky a fotografy jsem zjistil, že řada z nich se řídí hlavně intuicí. Většina rámcově ví, co chce, ale obraz nebo fotka najednou začnou žít vlastním životem, dílo si samo řekne, co je potřeba dodat. Pak jsem taky potkal pár umělců, kteří nad svým dílem dlouhé roky přemýšlejí a jednoznačně vědí, proč a co dělají. Mezi ně patří Ladislav Postupa.

Navštívil jsem ho loni v listopadu v jeho ateliéru v devátém patře domu Nisa, postaveném za první republiky. Pan Postupa je starosvětsky dvorný, pro oficiální fotografie si bere svůj věčný baret. Vůbec poprvé vidím, že je v nějakém ateliéru uklizeno a vše pečlivě uspořádáno, včetně archivu fotografií a grafik. „Zde se nekouří." Malým bočním větracím okénkem je vidět liberecká radnice. „Tady jsem líbávával dívky, zatímco vyhlížely radnici," povzdechne si. „Jsem nekuřák, nekafař, nealkoholik, nestraník, nezpěvák a nemrava. Alespoň něco." Ukazuje mi fotografické portfolio a pak opatrně rovná na stolek publikace, ve kterých je zastoupen nebo ve kterých se o něm alespoň píše. Z posledních uvádím: Antonín Dufek – Encyklopedie ASCO Praha (1993), Vladimír Birgus – Nová encyklopedie českého výtvarného umění Praha (1995), Aleš Kuneš – Kalatog surrealistické incidence (1996), Michel + Michéle Auer – Photographers Encyklopedia International, Hermance (1998). Na stěně je plakát jeho poslední souborné výstavy. Uspořádalo ji Národní muzeum fotografie v Jindřichově Hradci v roce 2004.

Vysvětluje mi vznik některých fotografií: „Vidličky jsem dělal, když jsem se rozváděl."

„Proč jsou hodiny prasklé, přetržené?“ ptám se.

„Protože je marné zastavit čas. Nahá slečna, kterou jsem fotil, si zakrývá tvář, protože má svědomí.“

Kameny obložená Nisa se pne nad libereckým Soukenným náměstím jako středověká věž a Ladislav Postupa mi trochu připomíná rytíře z textů Bohumila Nusky, hájícího poslední nejvyšší patro křižácké věže proti nepřátelské přesile.

Je slavný? Jistě, je i v encyklopedii Kdo je kdo, osobnosti české současnosti, je zastoupen ve sbírkách v Londýně, Paříži a Chicagu. Jestli svačí suchý chléb a jablko, pak asi ze zdravotních důvodů. Nisu ale koupil nový majitel, který chystá generální opravu, a není jasné, jestli nahoře místo ateliérů nevzniknou garsoniéry, a pokud zde

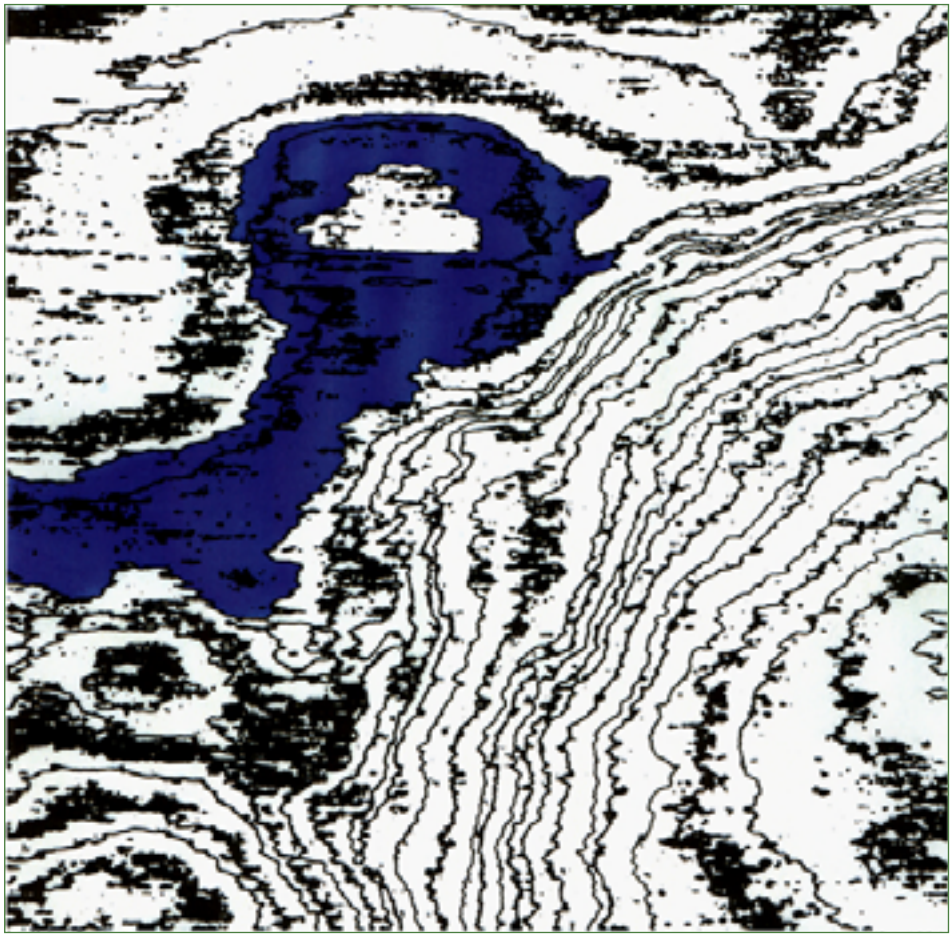

Zvíře, 1996

Krajina, 1993

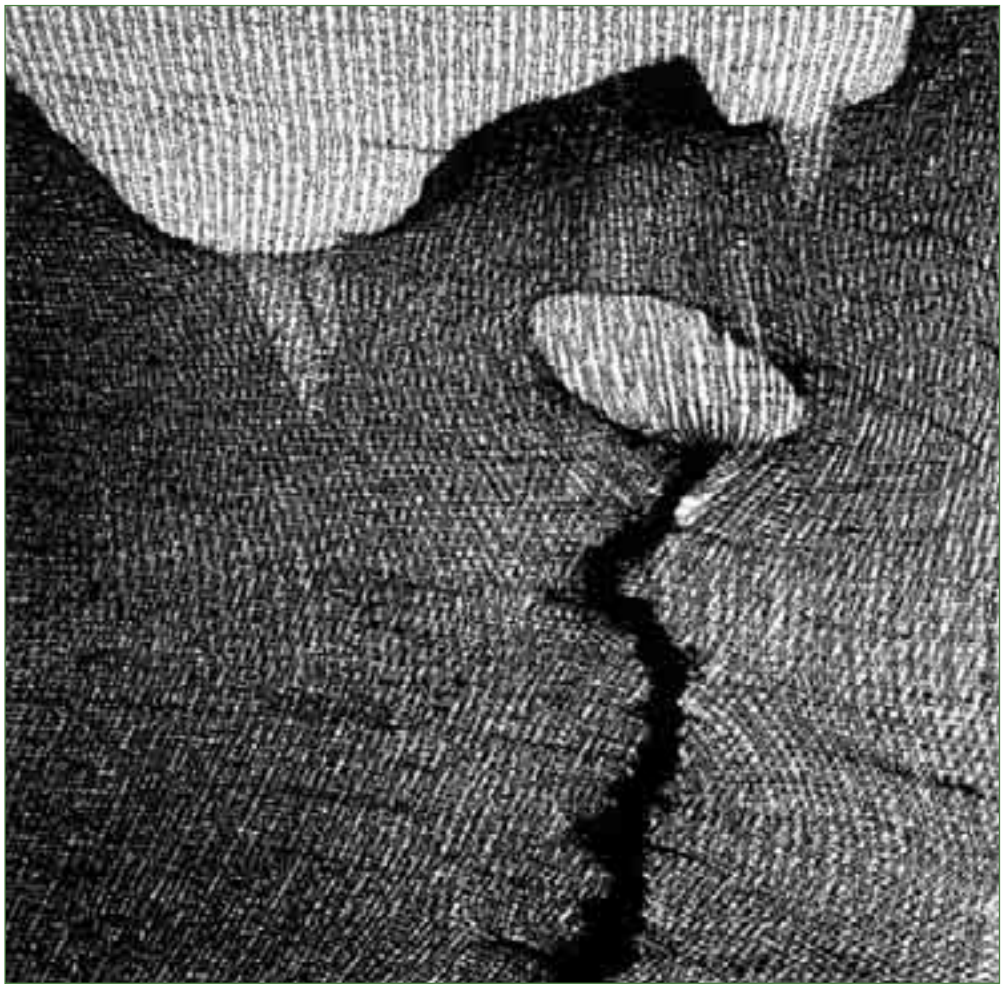

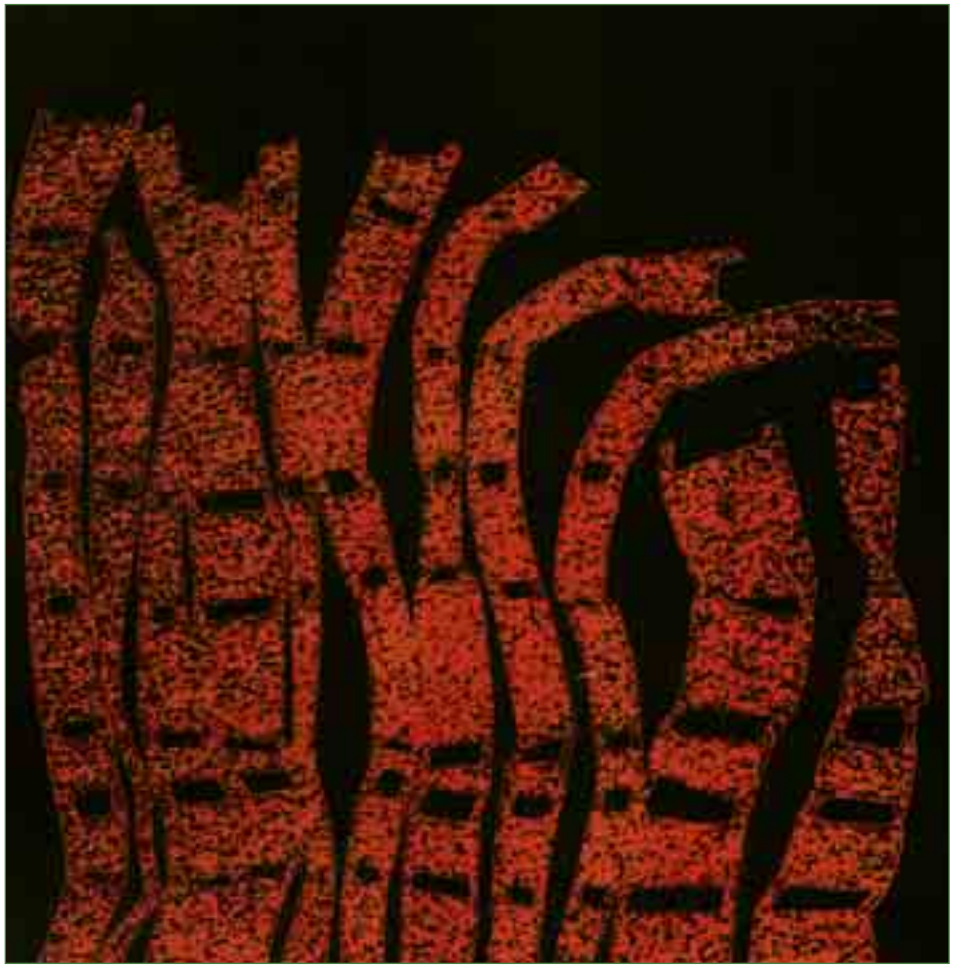

Žár, 1986

zůstanou nějaké ateliéry, jaký bude nájem...

Noblesní duchovní aristokrat, umělec, který vytváří něco jedinečného, jaksi neumí svoje dílo nabízet a prodávat. Myslí si, že zájemci mají přijít za ním, nahoru do ateliéru. V dnešním výtvarném umění fungují kurátoři, většinou to jsou kunsthistorici. Vykládají dílo svých umělců, zařazují ho do určitého kontextu a také zařizují a koncipují jejich výstavy. Jsou manažery a zároveň spolutvůrci. Nestálo by někomu z nich za to, znovuobjevit Ladislava Postupu?

Otto Hejnic

Pozn. red.: *V příštím čísle věnujeme Ladislavu Postupovi velkou obrazovou přílohu.*

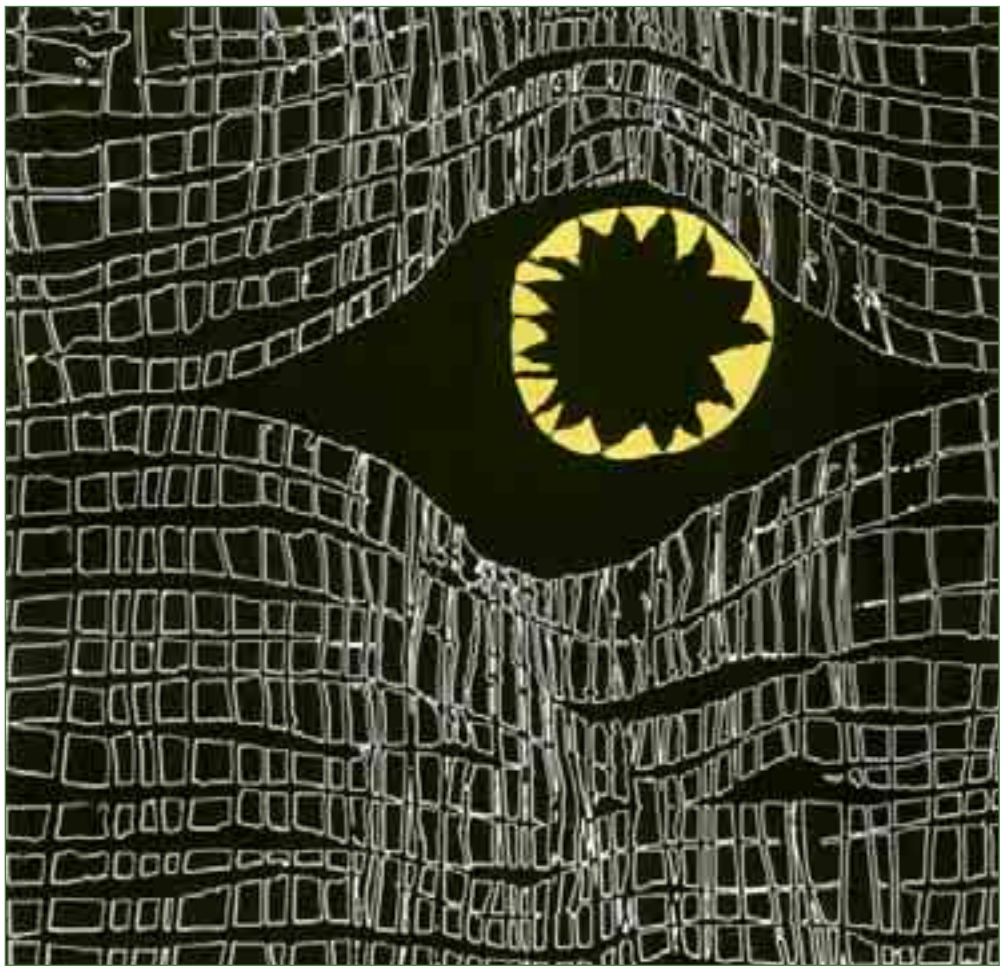

Zvědavec, 1986

Martin Langer

O sobě?

Tedy to běžné: Píšu od 14let. První texty jsem ještě naivně nabízel do socialistické Tvorby, ale musel si počkat až na Nulté knížky Václava Kadlece, který mi vydal Palác schizofreniků (1990 - Pražská imaginace). Další věc vyšla v Ladění Mladé fronty v roce 1992 (Animální evangelium). Pak Já nezemřu zcela (1995 v Protisu), Průsmyky (1997 v Hostu) a Pití octa (2001 v Hostu). Publikoval jsem v Iniciálách, Fragmentu, LtN, Revolver Revue, HOSTu.

Nejvíce mne zajímá výtvarné umění, asiatika, film, hudba, filozofie, etnografie, kameny, příroda a čaj.

Pracuji jako scénárista na volné noze a žiju mezkovitě za Prahou.

Uf, snad to stačí.

Loli...Tě

Slaďoučká Loli, chtěl bych se teď stát Tvým medvídkem a opatrně se doškrábat k Tvé posteli/mezi svíčkami tančit/být ohrožen každou z nich ÷ je jich 16!/opálen a umazán voskem přitočil bych se k Tvému rameni a zeptal bych se: „Mělo to cenu? Jsem pro Tebe ještě tím jediným? I když voním po spálené plyši a místo krve odcházím voskem?!“

A má to cenu!
I kdyby mne pohltila dnešní bouřka
a z hlavy mi stékaly smutné blesky
jako Pieroti
Jako písař bych byl ohnutý
a nechal do sebe pršet
jako do nekonečně duté tužky
Psal bych vodové básně
Psal bych Ti do srdce: *„Zmáčený dešti...“*

Ale Ty jsi suchá!
Tak alespoň do Tvého ucha
Ti naprším plyší
Lehnu si a budu dělat Že vím
že oddychuješ: *„Spíš? Nespíš!“*
Jen Tvá dětská duše
se chce přidržet za okraj peřiny

skála ... peřina
peřina ... úkryt
Ale už poznala tělesnou lásku
A proč zrovna tu?
Z tohoto Světa černou?!

Celá jsi...
od mých sazí
od vzdálených myšlenek
bránění Tě a soucitu mimo mne
Přesto zakleslá Čistá
či umazaná životem
Celá jsi...
poprvé Nechtěná
a vystoupená spatřením
Bezděčným gestem hledáš
***„Nalezlas??“* V mé černé duši**
bělobu mačkáš
„Nalezlas??!“

A i kdyby to bylo minutí
a má duše stala se zakopnutou minou
seberu Tvé kousíčky
snů/iluzí/dětinskostí
a ušiji z nich kabátek
na každý den Beze mne
takže Ti zimazi poleze po těle
Budeš malá a menší
jako Alenčin svátek

Představuj si
jak Ti myška ohryzává kostičky
jak nestačíš v letu vážce
jak si nezavážeš ani tkaničky
a mosty jsou železniční pražce
A padáš
Níž
níž
a výtah je spíž
na staré kompoty

A nemlsej!
jako mlsáš dobroty
jako mlsáš mne
a strkáš zmrzlým prstem
do mého srdce z piškotu
a vybíráš jen ty růže
které chce každý první
druhý/třetí/čtvrtý
pátý už nemá co
...je po dortu

Představuj si
naše těla vyhlazená lůžkem
do horkých siluet
Tady si Odešla Ty
a tady já
Vylité sádrou a slibem:
„Stavím se včera
odejdu vchodem
políbím dopisem
a když ne nikdy
tak možná teď
...přicházím...

Maličko vydírám...
Muži mne milují jen
za můj úsměv a cvrlikání.“
Jsem jako kámen
hrobovou miskou
teplem nezmrznutou
vodou A je léto
co je Ti po žízni v zimě
„A co je Vám pane básníku
po děcku?!“
Jsem jako kámen megalit
Pohni s ním
a život země zhyne

Je tě třeba?
Denně se probouzím
a ošklivým si čas
před sebou Ten minutý
mne sevřel strachy
Střepina ledu uvízla mi
v oku/v uších a nosu
hnízdí mi straky

Jsi velký?
Velký v bolesti
a ze světa smutku
Vyhoštěn pro soucit
Chudá duše
co zapomněla doma tělo

když chtěla nakoupit
Ponorná řeka
kterou můžeš projít
jen přes maso
kamení

Kdy soucítíš?
Naposledy jsem spatřil
kaligrafii bambusu
a cítil ho v holení kosti
Synek je na blízku
a jeho vzdalování
je pro mne chvění O NĚJ
Uchopím ještě někdy
jeho duši?
A zatřesu s ní
jako s mladým kmenem?

K soucitu mne povolal
letmý pohled Tady bojiště
a stíny tvoří řady
stín ke stínu
bytost k bytosti
Zelený bambus Zas
vražený šíp Do kruhu
milosti

Och – ozvala se?!
Potřebuješ pohoupat samotu?
Té noční se děsíš?
A co až začne s rozbřeskem život?
Budu ležet v pohybu rakve
a Ty jako svíce
nehybně sklánět se
svými ptačími prsy?!

První kontakt s ženou
Čertí plivanec
Laktační psychóza
láska matka
otec chléb
Laskáš mne mlékem
moukou
smrtelným kvasem
Obemykáš stehny hlavu
penisu Vypuzuješ
jakési bytí pro vytí!

Mám strach
ze smrti Která už proběhla
Viděl jsem anděla Budhu
s těhotným břichem
a uvnitř červivého vlčka
jak dáví velkou perlu
A nešla mu přes zuby
zacuchaná ze zrnka písku
Jediného nervu

Už proběhla
a proto ještě píšu
miluju/sténám/kvetu/
kořením a ulpívám
na dně Nade mnou
se páří rybky
jako hrozny jikry
vesmírné krystaly
tibetské vlaječky
vltavíny
žlutořečí

Ani netušíš...
Oranžovo-jásám!
Zeleno-spočívám!
Rudo-krutě drásám
Bělobou markýruju
+ modrá = levituju!
A přesto Tuž! Její boky
kontury a ztracené objemy
Tvůj zlacený klín
Ve stříbro se ego mění
Vím?!

Co je tu proti OKU? Vlásečnice...
s prvOKEM
sOKEM? Nabídni...
Za zub zastřel
zoubkovou vílu
Co je TU?!
Zázrak?
Za zrak?!
Pod polštářkem najdi...

Své odříZLÉ **ucho**
uchopím do ruky jako šílenství

a udělám z něj horizont
na ploské krajině

Prý jste si nechala zkrátit vlasy
na ježka a sbíráte jím hvězdy?
Prý jste si koupila vojenskou sukýnku
(Vy křehká?!) **a granátem se hladila v třískách**
až vyPRŠELY všechny Vaše chloupky?
Prý jste úplně opilá
a máte radost Že jste Já-Já?
Ale Vy-Vy nejste Já
protože nejste se mnou
Ve mně jste jiná...
Omylný důvod proč ještě žiju:
"Matko, porodila jsi mne na třešni/praskla voda/
když Tvá ruka přitahovala třetí větev
s tím největším kokonem chrupek/ Plný pavouků„
běžím s bublaninou/proti staženému králíčku
mezi dveřmi/ponožky srsti ještě za provázkem/
A to stažené jako potřísněný župan vedle pračky/
hebkost svlečeného těla: **Lolita**
co nemá peníze
na to o čem ještě neví
že by jednou chtěla

A co ví?
...že chce pohádku na dobrou noc
... „Chci Vás tu mít, ale do pěti minut!"
...že lhát neumí
...že se máma nezlobí
i když ví
že jí volám já?
To ví
a nechce víc
už skoro zapomněla že kdysi
vonělo jí Nic

Řekl jsem jí...
jsem ten kterému líbeš nohy
Kterého náznakem objímáš
až mraky letí světelnými roky
a za Tebou Prostřednost
řičí: *„Uhni! Meju Ti kroky!!!*
Meju Ti duši aby byla vláčná
jako kuřecí šunka...Taky jsem
byla kdysi šťavnatá a mladá!
Ustrnul kanár Když jsem šla
prach se mi odmetal z cesty
Vyplakala jsem všechny své slzy
Byla jsem divoká i mírná Dnes
cedím skrz své vrásky
z krásy strach!"

Večer už se upil v zelené misce
a poslední nálev čaje stydne
Pro Slunce
„Tak vyjdi a jdi nad mou hlavou
co nejdéle!"
Vyjdi a požehnej mi teplem
Požehnej mým očím
aby viděly lépe než samo ukazuješ
A požehnej každému mému póru
aby ten pohyb nebyl
souhrou mělkých tónů
Požehnej mé srsti jsem-li zvíře
Mému rybímu či jakému tělu
„Hladinou proraž!"
a zbav mě Mne
abych Ti byl blíže

24. 7.-28. 7. 04

Lucie Dudková

(*8. 6. 1982, † 5. 7. 2005)

Vyrůstala na vesnici Příkazy (u Olomouce), vystudovala gymnázium v Litovli a Slezskou univerzitu v Opavě (obor čeština- dějepis). Ještě před promocí zemřela při dopravní nehodě.

Dobrá adresa vydává její povídky postupně v jednotlivých číslech. Některé z nich vyšly ve sbornících Šrámkovy Sobotky.

Rybí krev

Jsou jich milióny a všichni mají pravdu. Je lehké je zabít. Miláčku, vstávej, musíme jít. O půlnoci se rozevřou květiny na koberci v obýváku a vyskočí z nich malí rudí čertíci, budou se tě snažit popálit sírou a nakazit nějakou zlou nemocí. Babička usnula na verandě. Těšila se, že uvidí bouřku a místo toho chudák usnula. Musíš ji pomalu překročit a vyjít ven. Už jsem to několikrát dělala. Naučím tě to. Nejde o to se držet za ruce. Jde o to ten dotek cítit. Ale to ty přece víš. Jsi moudrý muž.

Nevím, co bych ti o sobě měl říct. Pořád chceš o mně něco vědět. Povídat o sobě je těžké. Člověk najednou zjistí, že nemá o čem mluvit.

Žili jsme se sourozenci v domku na okraji pouště. Občas někdo donesl vodu. Byly jsme takovému člověku vděčné. Dlouhou dobu jsem si myslela, že celý svět je jenom domek na okraji pouště a pár lidí, co nosí vodu. Bylo to moje šťastné období. Pak se ale domek rozpadl v prach a my museli jít bydlet do města. Překvapilo mě, že je to tak blízko. Město bylo plné lidí, kteří dělali něco důležitého. Byli velice barevní a hluční. Nebyla jsem zvyklá dělat důležité věci, být barevná a hlučná. Možná bych byla velice nešťastná a možná by jsme se ani nepotkali, protože jsem měla chuť vrátit se do pouště a umřít tam žízní. Jenže pak jsem potkala zvláštního člověka. Nebyl barevný a byl velice tichý. Zdálo se, že se mu líbím. Díval se ne mě a pak řekl, že jestli jsem ochotná poslouchat, poví mi svůj příběh. Pak dodal, že mi to asi k ničemu nebude, ale že je vždycky lepší se vypovídat.

Já jsem byl vždycky opravdový muž. Na nic jsem se neohlížel a žil jsem si podle svýho. Vyrůstal jsem sám s matkou a to mě přesvědčilo o tom, že ženy jsou v zásadě tupé bytosti schopné citově se upnout pouze na jednu věc, které se pak po celý život věnují. V matčině životě jsem tou věcí byl já a to byla její velká smůla. Já jsem jí totiž tu její velkou lásku nemohl nijak oplatit. Docela brzo jsem se namočil do docela divnejch kšeftů, o kterejch jsem já sám zas tak moc nevěděl, ale točily se tam velký prachy a to, co jsem musel vědět, jsem věděl a bylo to v pohodě. Všechno šlo jak na drátkách – cestoval jsem, chlastal s ostrýma týpkama, myslel si, že pracujou jenom blbci a že ženu si může najít jenom někdo, kdo neví, co se životem, aby pak na ten život byli dva. Byly to skvělý časy a neměly nikdy skončit. Zemřel bych si pěkně blbej jako hovado, ale zato šťastnej a zazobanej jako každá stará svině. Všecko se vyvíjelo tím správným směrem až do doby, co jsem vkročil do toho podivnýho bordýlku. Stál na okraji takovýho divnýho menšího městečka, ve kterým skoro všechny

domy vypadali skoro stejně a vedle chodníků rostly tuje. Spousty tují. Ten bordýlek měl podivnou roubenou střechu a růžovej nápis hlásal, že si tam každej chlap pořádně užije. To se nám, teda mě a dvoum jinak cizejm týpkům, co v tom městečku zrovna měli práci, docela líbilo a tak jsme se rozhodli ty kvalitní služby využít. Vybrali jsme si holky a pak přišel nějakej týpek, odzbrojil nás a řek, že je to pro naše vlastní dobro. Napadlo nás, že musíme vypadat fakt dost ostře a docela nás to pobavilo. Byli jsme prostě taková banda hovad. Nechal jsem si u sebe jen nůž. Rybářskej se zoubkovaným ostřím a dřevěnou rukojetí v koženým pouzdře. Byla to taková fajnová věcička, na který jsem si tehdá dost zakládal. Úplně obyčejnej, ale hodně nebezpečnej nůž. Ta holka, co jsem si vybral, byla drobná hubená blondýnka s dlouhýma vlasama. Docela pěkná, ale nic extra. Líbilo se mi, že má k těm blond vlasům hnědý oči, což není zas tak úplně obvyklý. Když jsem přišel do pokoje, seděla na kraji postele. Lokty měla podepřený malej kousek nad kolenama a hlavu v dlaních. Byl to takovej zvláštní ženskej posed, kterej se mi nikdy obzvlášť nelíbil. Začal jsem se pomalu svlíkat a ohmatávat to pěkný maso, když jsem najednou cítil svůj vlastní nůž na svým vlastním krku. Řekla, že už dlouho čeká až přijde někdo dost blbej na to, aby si u sebe nechal nůž. Pak dodala, že musím být z daleka, když dělám takový nebezpečný věci. Chtěla, abych ji stama dostal. Abych ji vzal na nějakej večírek jako doprovod. Ona už se o sebe postará. Ví, že ji nepodrazím. Nechá mě žít a já ji vytáhnu ven. Docela se mi ta hra na krev líbila a napadlo mě, jestli náhodou nejsem tak trochu SM. Tý kočičce to s tím mým nožem výjimečně slušelo. Byla to láska na první pohled. Teď myslím ji a svůj nůž, protože mezi náma dvěma to vždycky bylo o chlup složitější. Každopádně se mi ta maličká blondýnka začala fakt líbit, jak byla celá napjatá a tak trochu zpocená a tak jsem jí slíbil, že udělám, co bude chtít a rychle ji vojel a bylo to fakt nádherný. Tenkrát v tý posteli s tou cizí šílenou ženskou, která vůbec nečekala, že spolu budeme spát, i když to byla vlastně kurva a za tohle ji přece platili.

Pak jsem pomalu sešel dolů a řekl jejímu šéfovi, že ji chci jako doprovod na zítřejší párty. Že mě tam pozval můj šéf, a bylo by ode mě neslušný, přijít bez ženský, a chlapi, co jsou tak pracovně vytížený jako já, nemají na žádný stálý partnerky čas, a tak si je čas od času půjčujou z bordelů. To je v našich kruzích normální. A její šéf na to kývl, protože co měl jako dělat jinýho, a zeptal se, kdy a kde má slečna být.

Čeho se, slečinko, nejvíc bojíte? Přemýšlela jste o tom někdy? Já se nejvíc bojím rybí krve. O tom jsem nikdy nepochyboval. Když jsem ji tehdy viděl v těch červených šatech s vlasy vyčesanými nahoru jak s výrazem decentně namalované distingované dámy vstupuje do místnosti plné docela nebezpečných lidí, věděl jsem, že musí mít rybí krev. Srdce se mi sevřelo a pocítil jsem intenzivní soucit s tou tak smrtelně chudokrevnou bytostí. Přistoupila ke mě, zavěsila se do mě se samozřejmostí staré kurvy a kouzelně se usmála. – Stýskalo se ti po mě? Byla velice krásná a mohl to být velice krásný večer. Mohl, ale nebyl. Zrovna, co jsme spolu dotančili valčík, chvíli poté, co se ode mě nechala krmit kaviárem a prozradila mi, že se jmenuje Tereza, zapíchla toho chlapa. Zapíchla ho před očima více než desítky profesionálních zabijáků. Myslel jsem, že jsme namístě mrtví. Ona a já, ten hloupý chlapík, co si tu rybí krásku přivedl. Nechali nás jít. Věděli toho o Tereze víc než já a zdálo se, že její vražedné pohnutky plně chápou. Měl jsem tehdy skvostnýho rudýho sporťáka a vilu na pobřeží. Rozhodně jsme měli kam jít.

Slečno, všimla jste si někdy, že existujou miliony způsobů, kterýma lidi pijou čaj? Ten Terezin byl úplně zvláštní. Seděla s roztaženýma nohama, hrnek položenej na židli držela obouma rukama a zdálo se, že hypnotizuje jeho obsah. Po chvíli se vždycky trošku napila a pak položila hrnek zase na tu židli mezi svý nohy. O tom mrtvým chlápkovi mi řekla, že ji podrazil a nechal šlapat, aby mu splatila dluhy, který ve skutečnosti vůbec nebyly. O sobě mi prozradila, že je z pěti dětí a má problémy s pudem sebezáchovy. Občas ji prý opouští, neboť asi cestuje někam na Havaj, říkala a smála se tomu úplně šíleně. A mě bylo v tý době úplně jedno, co se děje s jejím pudem sebezáchovy, protože jsem byl beznadějně zamilovanej a úplně jsem zapomněl na to, že v žilách tý krásky pravděpodobně koluje rybí krev.

Kousek od tý vilky, co jsme v ní bydleli, byla taková malá hospůdka s terasou a výhledem na moře. Všecko tam bylo udělaný ze dřeva, vevnitř byl džubox plnej starejch songů, co už se v rádiu vůbec nehrajou, všechno tam vonělo mořem a celý to bylo děsně romantický. S Terezou jsme tam chodili každej druhej večer a pili různý míchaný drinky, co po nich bývá lidem, co na to nejsou zvyklí, ráno dost blbě. Říkal jsem jí – já tě miluju –, protože mě nic lepšího nenapadlo a civěl na ni jak na pramen v poušti. Bylo mi s ní fakt dost dobře. Jediný, co to všechno tak trochu kazilo, byl ten číšník. Ty jsi taky docela dost hezká holka, tak si určitě dokážeš představit, jaký to pro Terezu asi bylo, když ji ten zmetek furt okukoval. Ona v tomhle byla taková zvláštní. Většině ženskejch dělá trocha toho zájmu jenom dobře. Když se oblíkají, jak se tak říká, sexy, dělají to většinou proto, aby se líbily chlapům. Tereza dělala všechno proto, aby se líbila sama sobě, a když to občas nějakej chlap tak trochu ocenil, byla z toho úplně vedle. Tomuhle zmetkovi se například líbily její nohy. Byl jima tak fascinovanej, že rozlíval naše drahý pití, a to šlo jenom těžko přehlídnout. Když se ho Tereza zeptala, proč to jako dě-

Lucie Dudková

lá, odpověděl, že to bude těma jejíma dobře stavěnýma nohama. Ona na to s klidem odvětila, že to bude spíš těma jeho dobře stavěnýma koulema a křečovitě se tomu zasmála. Byl to takovej její hrdelní smích. Byla už docela opilá a tak za ním zašla dovnitř do putyky a sedla si na bar. Šel jsem za ní a pustil v džuboxu její oblíbenou písničku. Usmála se na mě, jako že si toho cení, a jedním velice rychlým pohybem zlomila tomu šmírákovi vaz těma svýma dobře stavěnýma nohama. Seděla přitom na baru a ani na chvíli se nepřestala usmívat. Tehdy jsem prodal domek na pláži a koupil luxusní byt v jednom menším městečku, o kterým jsem věděl, že nás tam nikdo hledat nebude. V tom městečku jsem se totiž asi před třiceti lety narodil a chtěl jsem tam v klidu žít se svou Terezou, kterou jsem tehdy měl fakt moc rád a měl bych ji rád, i kdyby vyvraždila půlku planety. Tou dobou jsem si často říkal, že nemůžou být všichni lidi úplně hodný, a někdo jako Tereza přece taky musí být, aby ten život byl taky trochu nebezpečnej a aby si lidi byli vědomí toho, že za to, co dělají, můžou bejt potrestaný už pěkně tady na Zemi a ne až po tý podělaný smrti, jak to furt opakujou v tom smradlavým kostele. Nesmíš si o mě holka myslet, že jsem byl úplně blbej nebo necitelnej k ostatním. Já ji jenom moc miloval a nechtěl ji ztratit. Možná to jednou pochopíš, ale pro tvůj klid by bylo lepší, kdyby ne.

– Jsem moc malá holka a nemůžu bejt doma sama a ty pořád chodíš pryč. Nemusíš vydělávat peníze. Máš jich přece dost. Nudíš se snad se mnou? – Tohleto říkávala a hleděla na mě přitom jako na nějakýho hroznýho hajzla. Ona nedokázala být sama se sebou a už vůbec nedokázala být s někým jiným. V podstatě byla úplně života neschopná. Někdy prostě jenom tak seděla v parku před naším domem, seděla tam a civěla před sebe. – Je to tady krásný, je to krásný, že jo? – Ptala se kolemjdoucích a oni přisvědčovali a já cítil, že ona by taky chtěla cítit, jak je ten rozkvetlej park krásnej a jak je v něm lidem dobře, jenže nemohla. Představoval jsem si, že má v hlavě takovou tenkou ocelovou destičku, přes kterou nemůže nic přejít. Žádná emoce. Nevěděl jsem, kdo jí tam tu destičku implantoval a nevěděl jsem, jak dostat tu věc z její hlavy ven. Věděl jsem jen, že ta věc ji pomalu zabíjí a že jediný způsob, jak ji udržet při životě, je dovolit jí občas zabít nějakou jinou lidskou bytost. Nějakou plnohodnotnou, ne kripla, jako byla ona. Nejzvláštnější na tom všem bylo, že postupem času jsem se začal měnit i já. Normální lidi se svýma starostma a strachama, lidi, kteří svůj život takzvaně skutečně žili, se mi začali úplně hnusit. Moje smutná znuděná kráska, nešťastná ze své holé existence, se pro mě stala ideálem lidství. Nejsladší byla, když vedle mě ležela v posteli, pusinkovala mě všude po těle a mluvila o tom, jaká byla jako malé děcko. – Já ti byla ze všeho taková šťastná. Všecko mě bavilo, všecko. Mohla jsem si plácat bábovičky z písku nebo si skládat papírové lodičky nebo třeba nedělat vůbec nic a civět z okna a všechno, všechno mě to obšťastňovalo. Ještě si na to trochu pamatuju, na ty pocity, co jsem měla. Bylo to tak krásný, mít svoje vlastní pocity. Jednou, až umřu, a já vím, že to nebude dlouho trvat, stanu se jedním z tvých pocitů. Obohatím tě tak o nový pocit a navždy s tebou zůstanu. Vždycky už budeš vědět, že jsem tě milovala, jak jen jsem mohla. – To bylo hrozně krásný, když takhle mluvila, a já si přál, aby to už nikdy nebylo jiný. Jenže většinou bylo to naše soužití dost krutý. Oba jsme dost pili a hádali se, kdo z nás je větší alkoholik, odpornější vrah a nevděčnější děcko svejch ubohejch rodičů. Nevím, kdo z nás byl horší, ale myslím, že nikdo třetí nám v těchhle věcech konkurovat nemohl. Nebyli jsme ani trochu dobrý lidi. A tak to šlo furt dál, až už jsem si myslel, že to nemůže být horší. Opilá Tereza chodila celý dny po bytě nahá a vřískala, že jsem jí zničil život. Pravda je, že její křehkej a krásnej život byl zničenej dávno před tím, než jsme se my dva potkali, ale neměl jsem sílu jí cokoli vyvracet.

Pořád jsem ji hrozně miloval a bylo mi bez ní smutno a když jsem byl s ní, tak mi bylo smutno ještě víc. A tak by to šlo dál až donekonečna, až by jsme se oba úplně vyčerpali a umřeli a já se na tu chvíli docela těšil a představoval si, jak budeme ležet s Terezou na koberci a budeme mrtví a ona bude konečně trochu v klidu. Jenže to se nestalo, protože nejsem dobrej člověk a šťastný konce si nezasloužím. Jednoho krásnýho dne ke mě přišli dva týpci, co jsem je snad kdysi znal z nějakýho trhlýho večírku, na kterej jsem si v tý době už nedokázal vzpomenout. Ti týpci řekli, že Terezu znají a mají ji rádi a že doufali, že to s ní dopadne trochu líp, ale že se nedá nic dělat, že to její vraždění už přesahuje všechny meze a něco tak nebezpečnýho se nemůže nechat pobíhat venku mezi lidma. Že v podstatě přišli, aby ji zabili, ale jestli to prý chci radši udělat sám, tak mi dávají čas do zítřka do večera. Ten další den, co přišel, byl nejhorší v celým mým životě. Pořád jsem si představoval, jak ti dva cizí týpci Terezu svážou, zavezou někam na odlehlé místo, zastřelí a zakopou. Představoval jsem si, jak se Tereza bude bát, až bude ležet svázaná a vědět, že za chvíli bude mrtvá. Tak jsem to radši udělal sám. Nečekala to. To fakt ne. A splnila to, co slíbila. Stala se jedním z mých pocitů. Stala se pocitem rybí krve v mých žilách. Je to takovej studenej osamělej pocit. Víš, a je tu ještě něco, co bys holka měla vědět. Já se zařek, že ten příběh nikomu nepovim, přísahal jsem to u hrobu svý milý, takže správně bych tě měl zabít. Jsem ale děsně unavenej, chce se mi spát a na nic nemám chuť, tak tu tvou záležitost odložíme na jindy, souhlas?

Tak miláčku a to je všechno, co bys měl o mě vědět.

Pavel Hájek

Poezie

Narodil se roku 1980 v Roudnici nad Labem. Po gymnáziu v rodném městě absolvoval bakalářské studium na Literární akademii v Praze, kde mu také v edici Prvotiny vyšla básnická knížka Smutky (2004). V současnosti pracuje jako nakladatelský redaktor. Následující verše představují výběr z nové rukopisné tvorby.

Bolehlav věčného míjení
Do dna piji

V kuchyni voda odkapává

Jsem jenom kapka mezi prsty
Zachycená

Vzpomínka

Stáli jsme v sadu ovocných stromů
Oči k obloze upřené

Podívej
To beránci jdou k obzoru
Ranní rosu pít
Řekla maminka
A bylo dobře

Možná jen z temných remízků
Zablýskly se
Oči vyhublých vlků

My však měli nůši
Plnou něhy

Nářek

Košatý nářek pustého stromu
A úzkost
Úzkost tohoto podzimu

Podzimu do posledního vzlyku

Stíny mi slova házou
Jak sousta důvěřivé zvěři
Jejich melodii pískám si
Na palubě samoty

Vlnami večera unášen
Jsem do dálek nicoty
Smyčka slov se stahuje
Pevnina verše v nedohlednu

Jsem muž přes palubu
Jsem muž přes palubu

Vzpomínka

První odešel dědeček z matčiny strany
Umíral dlouze a těžce
Jednoho listopadového dne si přivstal
Aby rozluštil záhadu smrti

Bylo mi deset let

Tehdy jsem napsal první báseň
Svou jedinou báseň

Ještě nocí zní
Ozvěna padajících
Ořechů

Pojednou nevíš
Kam vede stará cesta
Jíž chodíval jsi
K domovu

Za okny noc
A měsíc mrtvých listů
Uvnitř pusto
Marností oplocené

Vítr rozeznívá
Koruny stromů
Smutkem sežehlý sad
Hostí mrtvý hlas

Vzpomínka

Co podzim vezme
Jaro nevrátí

Řeklas mi tehdy v Úštěku
Kde škubali jsme peří
Lásky schváceni
Astmatem pozdního léta

A potom jsi odešla

Potom jsi odešla
A ticho tvé chůze
V podzimním svrchníku
Rozplakalo stromy

Po věčnost sedmi let
Vláčel jsem stesk zimy
Od vteřiny k vteřině
Až k tvému hlasu v telefonu

Listí mi cákalo na duši

Šla jsem ulicí bez konce
A listí mi cákalo na duši
Nikdo už to ze mě nesmyje

Teprv potom přišlo jaro

Co podzim vzal
Nevrátilo

Je tolik ticha
V zahradě
Noc snímá otisky
Tvého srdce

Stíny a mlha
Usvědčí tě
Z pokusu o návrat

Dnes nebude hudba?
Zeptal se Král Slunce
Zatímco Lully
Už stál před orchestrem
Stínů a tedy zády
K Bohu

Je už jen vzpomínka na anděla
Která v nás odeznívá
A dlaň něhou poraněná

Ale pro ten zpěv stále jsme
Ochotni vykrádat hroby
Za úplňku s rozžhaveným
Páčidlem v živém mase osudu

Vzpomínka

Sedm dní
Řekla
Za sedm dní čekej mne tu

Ale už je to sedm let
A tys dávno jen stínem
Jenž bloudí v ozvěně
Noční čekárny

A kartářka oslovila tě na ulici
Sedm měsíců
Za sedm měsíců vrátí se žena
Kterou milujete

Ale odpověděl jsi
Co je to za ženu?
Ach promiňte nepamatuju se
Pro samou prázdnotu
Není už ve mně místo pro nikoho

Vzpomínka

Na konci léta šuměl les
Jak by už mezi stromy
Kráčel podzim

Ve světnici světlo
Na houpačce napětí
Tiše sdílený okamžik
A víno lehké
Až ruka se ti zachvěla
Když jsi sklenku otci dolíval

Jediným tahem štětce
Dokáže Li Po rozplakat bohy
Ve vězení v Sün-jangu
Jsou však bozi ukrutní

Hrdý Tu Fu pohřbívá synka
Jemuž bylo zemřít hladem
Ach tolik touží shledat se
S drahým přítelem Li Poem

Li Čching-Čao odmítá
Pozvání na slavný festival
Nic už není pro ni
Nikdy už nespatří manžela

Na Hoře nesmrtelných
Teď spolu víno pijí
V blažené věčnosti
Opilí poezií

V zásloví hoříme
Jak by někdo vyrval skálu
Z oceánu
A vyhodil ji do výšky
Kde o tmu roztříštila se
A úlomky padaly zpět
K zemi
Ohněm tvarovány

A mrtví
Ukážou nám potom stůl
Židli a lampu
A noc v zátiší
Kde budeme marně
Vzpomínat
A popelu srdce budeme
Se ptát
Proč to bolí

Vzpomínka

Uvidíme se ještě?
Zeptal jsem se
Ráno na lokti

Ach ano
Řekla
Vlasy rozpuštěné
Až k hrobu
Ale budu o tebe
Krásnější

Vladimír Skalla

V roce 2002 jsme v Dobré adrese vydali několik básní Vladimíra Skally, z nichž jedna se vloni objevila v rubrice Báseň dne na Britských listech. Teprve odsud se sám autor dozvěděl, že jeho básně byly kdysi kdesi publikovány, a překvapeně se nám ozval. Jsme rádi, že tentokrát můžeme (trochu i jako omluvu za dávné nedopatření, jehož příčina je nám stále záhadou) otisknout nové autorovy texty už s jeho požehnáním. Je možné, že k nám původní verše Vladimíra Skally doputovaly záhadně samy právě proto, aby mohly vyjít ty současné ze sbírek Siločáry erotiky a Znám tvé sny.

red

Siločáry erotiky

Pohled

Ženy žijí pohledem

A ten se dobře ujímá
Na jaře
Když ve vlhké půdě
Klíčí
Semena lásek

Jsme živi z pohledů
Upíři citu
Smrt vždycky v dohledu
Žijeme si tu
Bez cíle
Dál

Jsme živi z pohledů
A v každém ohledu
Zoufalí – blažení
Upíři citu
Žijeme si tu
Bez cíle
Dál

Pokoj

V pokoji který je na dosah
V pokoji utichlých přání
V pokoji kdes poskládal dětství & mládí
V pokoji plném rozličného harampádí
V pokoji srdce co přestalo zpívat & krvácet
V pokoji vzpomínek co v dnešek nechtěj se obracet
V pokoji s patentním zámkem snu
Já čekám a kynu budoucnu
V pokoji
Pro tebe

V bodláčí

V bodláčí za polem
Klestíme si cestu
A vůně podzimu
Chycená ve svetrech
Provoní dny
Našich nasládlých smutků

V bodláčí za polem
Žlutá žlutá slunečnice
Nemluvili více
Milenci
Ruku druhého
Teple třímajíce

V bodláčí za polem
Zapomenutý hrob
Našeho mládí

Nevšimli se ho
Zasnění milenci

Nikoho kolkolem
Rudý svět srdce
A v něm
My dva

Tvé tělo

Tvé tělo
Je poslední můj azyl
Tvé tělo
Je poslední má skrýš
Jediný kousíček jistoty
Tvé šťavnaté tělo
V pouští života
Blyští se a mihotá
V mém nekonečném
Erotickém
Snění

O sobě

Vladimír Skalla, věčně hledající a věčno milující muž, se narodil 19. 10. 1973 v Praze, vystudoval filosofii na FF UK a stačil si vydat jednu sbírku básní Semena lásek, která vyšla roku 2002. Nyní učí mládež angličtině a filosofii, zabývá se psychoanalýzou a neopouští své favoritky: filosofii a poesii.

Vladimír

Skalla

Zbloudilá

Zbloudilá ve městě plném pastí
Zrzka prochází ulicemi
Bez cíle – zdá se mi – její kosti chrastí
Ta dívka – umrlec
S líbezností na rtech
A čistým mládím v očích

Jakpak by zbloudila
Když cíle neměla ?
Kde se kdy ocitla
Mohla vždy hrdě říct :
„Tady jsem ráda
A tady jsem být chtěla !“

Jakpak by zbloudila
Jak zbloudit by měla ?
Ta dívka – umrlec
Ta dívka plná pastí celá
Se ráno ještě vzbudila

A řekla si snad :
„ Co dělat mám ?
Komu se poddám
A komu odevzdám ?
Čemu dnes budu
Jen napůl vzdorovat
S jakými touhami
Budu si pohrávat ?

Koho dnes potěším
A koho zarmoutím
Koho si oblíbím
A koho zošklivím ?
S kým se dnes asi
Budu milovat ?
S tím ze všech nejhezčím
Či s tím , co mě má rád ?
Nebo je nechám
O mě si losovat ?
Proč bych však měla
Jen jednoho milovat ?“

Zbloudilá ve městě plném pastí
Zrzka prochází ulicemi
Jen neslyšně její kosti chrastí
Ta dívka – umrlec
Milovaná všemi
S vagínou úst
Co v úsměvu tě svádí
A tělem pantera
Co v skrytu touhy hladí
Ruka cizincova

Zbloudilý umrlec
Prochází ulicemi
Na cosi vyčkává
Nenáviděn všemi

Odpadky

Na dvorku před domem
Odpadky se v kruhu honí

S mou milou kolem jdem
Ona tu pro mne jen a já jen pro ní

Pod lampou zachycen
Papír se třepotá
Není to konec snad
Mrzkého života

Tu smutek na chvíli
Naše ruce spojí

(V lásce se ztratili
milenci udatní)

Pomalu se pomalu
Rány dětství hojí

(v hořkosti zklamání
jen se jen nezatni)

Na dvorku před domem
Odpadky se honí
S milou mou městem jdem
Kde jaro smutně voní

Dva duby

Dva duby vyťaté
Dva duby poražené
Dvě duše usoužené

Dva duby vyťaté
Dva duby tady leží
Dva životy načaté
Jinam každý běží

Dva duby vyťaté
A dva nové tu stojí
Dvě lásky načaté
Dvě rány snad zhojí

Znám tvé sny

Město – zvíře

Město, velké město je zvíře
Co nezná odpočinku
Snad jenom nad ránem
A to jen na chvilinku

Přes den je zvíře neklidné
Však v noci – když vše procitne
Zvířecí oči města žhnou
Miliónů duší touhou poklidnou

A všechna ta městská potrubí
To zvířecí jsou teplé útroby
A když jdu jeho ulicemi
Je město líná šelma
V jejích spárech dobře je mi

To velké město
Se svým řevem, krutostí a orgiemi
Je mocné zvíře
Živé námi všemi

Znám tvé sny

Znám tvé sny
I tvou chvíli dlouhou
A požárů na tisíc
Co vzplanou v tobě
S každou touhou

Já znám tvá tajemství
A citů tvojich skrýše
Já budoucnost znám
Co tvými ústy dýše

Tvé důvody znám
I tvého mládí zmatky
Znám sílu myšlenky
I nadšení zkratky

To vše já znám
A proto chci tě dál
Abych v lásce své
Tvou krásu uchoval

Vladimír Skalla

Spřízněni s odpadky

Spřízněni s odpadky
Dávno již nevíme
Co nahoře -- co dole je

Každý držíme se své
Vyjeté koleje
Prostřednosti

Plivem na důstojnost
A nechcem se jí učit
Chudým svým životem
Už nechcem za nic ručit
Za nic, co veliké je
A stojí za námahu

Spřízněni s hlodavci
Už nemáme odvahu
Povylézt z úkrytů
Lhostejnosti

Spřízněni s odpadky
Válíme se dál
V kontejnerech zvyků

A vítr předsudků
Nás žene po ulicích
Osvědčených iluzí

A jen ti nemnozí
Advokáti nového
A milenci změny
Postojí na chvíli
Uprostřed nás – odpadků
Aby nás zbavili
Nás samých
Ubohých ostatků
Života
Co toužíval
Po síle a moci

O nenahraditelné Kačence

Honzy Hanzla

„Kdyby nebylo Kačenky, tak se zeměkoule asi přestane točit!“ pravila Kačenčina nejlepší kamarádka o své nejlepší kamarádce po jedné z hodin angličtiny s Kačenčinými žáky.

To bylo tak. Kačenka odjela na půl roku studovat do Paříže a požádala svou nejlepší kamarádku o pár věcí: aby dočasně převzala její žáky a aby občas zašla do nedalekého domu ke Kačenčině staré babičce, nakoupila jí a případně vyvenčila psa.

Kačenčina nejlepší kamarádka se jako správná nejlepší kamarádka samozřejmě všech úkolů ochotně ujala, neboť se domnívala, že jde o drobnosti, které by žádná nejlepší kamarádka své nejlepší kamarádce neměla odepřít. Netušila však, že ji tyto drobnosti málem zbaví vlastní osobnosti. Její příběh je hrůzostrašný a jen pro silné povahy. (Rozhodně není vhodný pro mládež do 15 let, kardiaky, případně osoby trpící ischemickou chorobou srdeční, natož nedomykavostí chlopně!). Kačenčina nejlepší kamarádka tedy vypravuje:

Začalo to u žáků. Chtěla jsem si na úvod hodiny s těmi lidmi krátce popovídat, samozřejmě anglicky, o tom, jak se mají a co je u nich nového, pak se podívat na domácí úkol, přečíst článek z učebnice, promluvit si o něm, probrat něco z gramatiky, udělat dvě tři cvičení a nakonec zase trochu pokonverzovat. Ale tvrdě jsem narazila. „My jsme to s Kačenkou dělali jinak,“ vzepřel se první klient-žák a strčil mi hned po příchodu pod nos papíry počmárené úkolem, načež se dožadoval nových gramatických pouček, a hlavně přezkoušení slovíček z minulé hodiny. Druhý klient pak na mě, když jsem hodinu zahájila otázkou, jak se má, vypoulil oči a po dvou minutách útrpného funění z něj vypadla odpověď: „Well,....well. You see, Kačenka na mě nešla tak zhurta!“

Myslela jsem si, že to překousnu, jenže nezůstalo u žáků. Když jsem poprvé přišla k babičce s nákupem a chtěla vyskládat věci do ledničky, bylo mi vysvětleno, že Kačenka měla v uspořádání potravin v lednici SYSTÉM. Nejprve je nutné z lednice všechny potraviny vyndat, do zadních částí naskládat zboží nově nakoupené a to staré umístit pěkně na kraj. Dozadu je prý nanejvýš nutné umístit rovněž předměty vysoké, jako třeba krabice s mlékem, neboť by přes ně jinak babička neviděla na salámy a sýry, a tudíž by si myslela, že je nemá. Prostě s Kačenkou bylo všechno jinak.

Ani ten babiččin pes mě neposlouchal, holt byl asi s Kačenkou zvyklý chodit jiný okruh.

Sotva Kačka odjela pryč, bylo jí všude kolem mě plno. Šla jsem se nechat ostříhat do kadeřnictví, které mi kdysi doporučila. Popsala jsem slečně kadeřnici svou představu, ona se ušklíbla a naznačila mi, že bych měla vyzkoušet něco odvážnějšího – třeba to, jak při poslední návštěvě odbarvila Kačenku. Povolila jsem. Kačenčina známá prodavačka v H&M mi zase vnucovala vodorovně pruhovaný svetr, a hrozně se divila, že nad ním nejásám. Kačenka je totiž nadšená ze všeho, co jí doporučí. Nakonec jsem ho na její naléhání koupila. V restauraci, kam jsme s Kačkou občas zašli, mi začali vyprávět, jak se jim po Kačence stýská, protože si jediná ze všech zákazníků vždycky dávala specialitu šéfkuchaře. Dala jsem si specialitu šéfkuchaře.

Ve snaze zachovat si zbytky identity jsem pojala předsevzetí. Už nikdy žádní Kačenčini žáci, žádné Kačenčiny babičky, kadeřnice ani prodavačky. A hlavně: nikdy nepřebírat po Kačence chlapa. Větu „My jsme to s Kačenkou dělali jinak!“ by dotyčný v ložnici zaplatil krví.

Olga Matoušková
Jakub König

Sláva Gabrielovi a jeho chladivým zeleným křídlům

František Řezníček – Mí Gabrielové

Dobrý večer

Vítejte v předmluvě ke Gabrielovi a jeho chladivým zeleným křídlům. Myslím, že nebude tolik vadit, když hned na začátku vyřknu svůj řecký názor, že Gabriel není jen jeden ale rozhodně více a že první dva jsou mí přátelé. Vymysleli si svět, který se jim točil tou dobou kolem zblázněných hlav. Nějak se domluvili, blázen s bláznem, a vymysleli si holku Ziliss s klukem Danielem a dali jim něco ze sebe. Daniel a parádivá Ziliss jsou mílí, vtipní a hlavně k sobě náramně ohleduplní. Jako každý mají své mouchy, například Daniel kouří, jenže on ty mouchy nehodlá lapat a sušit, ba naopak, snaží se jim život svým dýmem co nejvíce zpestřit a Zil to nevadí; ta zas pije rovnou ze džbánu. No...a? Oběma společně chutná, a to nejen jídlo. A přitom je každý tak jiný a právě toho si tolik váží. Skoro to vypadá na králičí lovestory, ale je to jinak, tenhle příběh (i když jsem si to zprvu nemyslel) je příběhem pohádkovým. Jen se věkový interval poněkud posunul. Směrem doprava bych řekl. Vůbec to není na škodu, rysy pohádky tam jsou jednoznačné, i když dějová čára není zcela lineární a spíše se šmodrchá kolem smyček snového surreálna. Jak už jsem prozradil, tuto pohádku napsali mí dva Gabrielové. Tvorbu prvního znám, druhého vůbec. Který je který je teď jedno. Napsali totiž spolu něco, co by myslím, jak po obsahové, tak i po stylové stránce, sami nikdy nenapsali. Ze slov je patrné, že se mí dva Gabrielové v době psaní příběhu ještě zcela neznali, že se skrze text poznávali, oťukávali a nechtěli si vzájemně ublížit. Dávali na papír slova, která neletěla prostorem; oproti všude létající Zillis, která někdy s Danielem komunikuje mimoverbálně skrze sny. Právě přenesení textu na papír bývá pro autora mimoverbální, povětšinou velice individuální a intimní činností, a málo kdo zvládne v této činnosti činit kompromisy. Gabrielové to spolu zvládli. Takže se pohodlně usaďte a až dnes dočtete, dopřejte si dobrou noc.

Pohádka začíná takhle

Ziliss dneska na náměstí v Roudnici nad Labem ve tři hodiny ráno našla džbán, protože se na pondělí chystá svoz velkoobjemového odpadu, tak ho tam někdo připravil k ostatním nepotřebným věcem. Byl s nažloutlou glazurou, ale jinak pěkný, asi kameninový, jako mají babičky v policích nebo stužkami připevněné na zdech. Umyla ho v kašně a pak zašla do nonstopu a nechala si tam natočit černý pivo, který se naučila pít v Kardašově Řečici u Jindřichova Hradce před Silvestrem. Pak si tam sedla na lavičku a čekala, až dorazí Daniel, jak jí psal, že se tam sejdou.... na půli cesty.... ve snu. Jenomže jí povolaly holky z Karmínový věže, tak za nima musela jít. Byly to holky se suknicemi a zacuchanými vlasy, byly všechny skoro stejně starý. A uměly čarovat. Samozřejmě. Jmenovaly se taky skoro stejně, ale navzájem si nepletly svoje jména, když na sebe volaly, protože se znaly už dlouho...

Daniel pořád nikde, Ziliss si povzdechla, nikdy nepřijde, když se takhle domluvěj. Holky seděly na okenním parapetu a pozorovali ji, jestli to s ní něco dělá, což by samozřejmě věděly, i kdyby se na ni nekoukaly, ale bavilo je pozorovat ji. Napila se piva a pak si hřbetem ruky utřela pěnu, co trochu chutnala po karamelu.

„Ne, že mi zas to pivo proměníte ve víno," broukla k holkám, „jako minule..."

Zasmály se, jako se smějou, stejně. Nikdy přesně nevěděla, kolik jich je, někdy se jí zdálo, že jenom dvě, někdy si byla jistá, že jsou v bunkru určitě aspoň v sedmi. Teď byly...čtyři...nejmíň čtyři. Holky i ráno.

Napila se piva.

„To sem si mohla myslet..."

Holka na okně zakuckala smíchem a vylétla do usínající noci.

„Zase bílý," Ziliss zavrtěla hlavou a čekala dál. Věděla, že když teď usne, bude jí po probuzení a víně třeštit hlava. Přesto usnula. S tou hlavou měla nakonec taky pravdu.

Ještě to musí bejt dál... teda nemusí ale je.

Pohyby se zkracovaly a zpomalovaly

Celé nové dopoledne jí trochu slzely oči a pak i v noci, když Daniel konečně mohl opustit sušárnu na třezalku, jejíž amnestické účinky se začaly rozpouštět. Zase mu to bylo na chvíli líto, ale nemoh s tim nic moc dělat. Koneckonců za týden už bude mít usušenou další várku. Pozve Ziliss. Daniel, když nekouřil třezalku, věnoval se studiu vlivu bylinkových odvarů a dýmů zapálených natí různých kořenových zelenin na paměť svojí tety Jiřinky, co je zároveň jeho nevlastní maminka.

Ziliss celý den vymýšlela a zkoušela zaklínadla na novou sukni. Bude nejhezčí z divokých holek. Sukně bude rozhodně zelinkavá, říkala si. Bude zelinkavá s jemně opaleskujícími odlesky! A co závoj? Nad závojem se ještě zamyslí, ještě to nemá rozhodnuto. Asi si ho udělá, ale bude s ním a s tou sukní (tyjo možná to budou spíš rovnou šaty..no možná ne, dyť není víla) lítat jen na korunovace Nejšikovnějších k Ústí řeky Thlin, co se konají každou druhou sobotu za jarních nocí. Jedna taková je už co nevidět, chtěla by to stihnout..a tak se soustředěně musí ponořit do práce:

dohoním tě nad ránem na nebi
dohoním tě nad ránem na nebi
nebi Oýn
nebi Oýn

a tak byla přichystaná na cestu a moc se těšila na radostné obřady.

Daniel se zrovna dověnoval studiu vlivu bylinkových odvarů a dýmů zapálených natí různých kořenových zelenin na paměť svojí nevlastní maminky a zapálil si třezalku.

Ziliss mu sice neslíbila, že by se v sušárně stavila, ale ona, pokud slíbila, tak nedorazila, a pokud neslíbila, občas se objevila nahoře ve světlíku a nohy jí koukaly zpod sukně. Většinou tam seděla a koukala jak kouří a on kouřil a koukal, natažený mezi sušící se třezalkou, jak kroutí a svírá a zavírá prsty na šlapkách. Teď sice ležel a kouřil, ale Ziliss pravděpodobně zase někde lítala

dohoním tě nad ránem na nebi

vzpomněl si a natáhl zhluboka třezalkový kouř. Cítil, jak mu dým proklouzává hrdlem jako teplé mléko, jak mu naplňuje plicní sklípky a skrz jejich tenkou stěnu se dostává do krve. Jak ho srdce prudkými rozmachy kladiv a měchů rozhání do celého města, aby mohl unikat škvírami v chodníku a velebně plynout z komínů.

Napadlo ho, že by na ni mohl, až se teda ukáže, že by na ni mohl zkusit promluvit. Koneckonců vídali se od té doby, co poprvé natáhl dým, dalo by se tom hovořit (jak ostatně Daniel hovořil o Ziliss před svojí tetou, který byla celá hyn z toho, že Daniel ani neví, jak se Ziliss jmenuje, což pochopitelně věděl, jen jí to nechtěl říkat) jako o vážné známosti... chvilku přemýšlel jestli by se to Ziliss nedotklo, ale pak si řekl, že určitě ne.

Chvilku přemýšlel, co by se Ziliss dotklo.

Ale pak si řekl, že určitě nic.

Zavřel oči.

Ve světlíku se objevila Zilissina tvář. Jak si jej prohlížela, pohybovala jemně hlavou do stran krátkými pohyby, trošku jako nějaký pták... prohrábla si peří...

...pohyby se zkracovaly a zpomalovaly...Ziliss přerušila napjatou strunu a vlídně se ho zeptala:

„Kolik ti je dneska a kolik zítra po setmění, chlapče?"

Kapitola třetí ve které se Daniel noří do úvah o své budoucnosti

Předběhla ho. Chtěl, aby bylo jasný, že je iniciativní, prostě to ale nějak nestih.

Daniel si nevšiml možnosti chvíli zdrženlivě mlčet a obratem vypustil:

„Dvanáct krůpějí, dvacet litrů. A kolik t-..?“

Nedokončil otázku, protože si nebyl jistý, jestli se jí už na to někdy náhodou neptal a pak to zase zapomněl, anebo jestli už to datum, které mu přinesl jeden ze záchvatů telepatických křečí, nechtěně vymazal.

Lehce se zasmála, rozuměla. Ale neodpověděla.

„Zase to tu hezky voní, Danieli. Ráda bych si tady na chvilku odpočinula, když dovolíš.“

Tak teď.....tak teď.. napadlo ho, že teď na to nic říkat nemusí. Pak skoro současně dlouze vdechli.

V Karmínové věži začaly konečně hrát housle a bubínky.

„Musíme už jít.“

Chodidla si narychlo umyli v kašně.

Karmínová věž ráno

Pleskot havraního peří mu ochlazoval tváře. Gabriel si poposedl na jeho rameni a kráknul mu krátce do ucha.

Daniel byl nezvykle zasmušilý... ne že by si dělal starosti o Zil. Daniel nebyl z těch, co si dělají starosti. V mládí měl obavy, jestli s ním není něco v nepořádku, když si prostě nedělá starosti, ale pak si tím přestal zatěžovat hlavu. Nerozhodně přešlapoval u paty věže. Gabriel ho zobákem podrbal ve vlasech. Rozčilovalo ho, když viděl svého pána, sluhu a kolegu, jak se trápí. Tedy, Gabriel si byl naprosto jistý, že se Daniel trápí (znáte havrany, ti jak si vezmou něco do hlavy, jen tak to z nich nevytřepete).

Daniel jej nepřítomně podrbal v peří. Byl neklidný, neklidný o to víc, že nevěděl proč, cítil se nejistý, podivně falešný jako plakát, přišlo mu, že mu musí hlava alespoň napraskнout tím, jak mu v ní výřily zmatené chumáče podzimní mlhy. Zatřepal hlavou, aby se jí zbavil. Nepomohlo to. Dneska se Ziliss, kromě té v jeho představách, neukázala.

Minuty se táhly jako med.

Ještě mu zůstal kousek Zil na jazyku když se znovu přihlásila realita.

Docela hezkej den... ale realita...

Doufal, že se co nejdřív dostane zpátky k ní, k věži, ke Gabrielovi...

ale nebyl si jistej. Ten neklid se přenes ze světa Ziliss i sem.

Nedělá něco špatně? Nezabývá se příliš sám sebou?

Tohle Ziliss nevěděla, byla to asi jediná věc, kterou neuměla docela přečíst. Jednou se ale strefila: No jo, Danielovi bylo smutno, protože neví, jestli už navždycky budou jeho inspirační zdroje vázány na hořkosladkou chuť třezalky v sušárně na náměstí, nebo někam bude muset vycestovat, aby se mohl živit z fotoreportáží, nepravidelně zasílanými do výtvarných nebo cestopisných časopisů. To chtěl asi nejvíc v životě dělat, ale jak se pohnout z tý sušárny, která ho vždycky skolí na celý týden? Je pak unavený a nic nedělá, nic nenapíše, ale hrozně by chtěl, ale je unavený a nic nedělá a stejně se vlastně bojí, že by byl neoriginální a achjo, co má teda dělat...?

Sláva Gabrielovi a jeho chladivým křídlům.

Vždycky, když se Daniel nořival do úvah o své budoucnosti, Ziliss hned zaplavilo mrazení v bedrech, v tu ránu musela přestat...

...přestat vybírat olejnatá oka z hladiny na kašně - zbytky z tanečních večírků, stopy skápnuté z několika párů lakovaných bot -, co se ve větru měnili na medúzky s tenoučkou zástěrkou. (Ty, na rozdíl od běžných mořských medúz, kromě toho, že byly hned sympatické, ani trochu neštípaly. Měla za úkol je všechny vybrat z tý vody, protože za slunečních dnů odrážely spoustu světla a daly se (rády) využít jako dlouhodobé zdroje tepla v pokojích pod věží, kde měly holky ložnice.)

...to si pak většinou musela dát přestávku. Chodila v těchhle chvílích čůrat. Jenom jednou, jak se tenkrát trefila, zašla místo na záchod za Danielem na třezalku a popovídat si. Bylo to naposledy, co se před jeho poutí skutečně viděli. Museli se pak už jenom spoléhat na své sny a nebe, většinou jim to naštěstí vycházelo. Odletěl tehdy normálně letadlem, ale právě bylo to tak daleko, že nemohla s ním. Byla oblečená do příliš jemné látky, a protože byla ještě mladá, nemohla si udělat režnější. Režnější šatičky dovolovaly zkušenějším delší cesty, ale zároveň působily míň půvabně... Ziliss taky moc nevěděla, co chce.

Sláva Gabrielovi a jeho chladivým křídlům.

Vedla jeden ženský, ale inteligentní časopis a někdy k šekům za články Danielovi do psaní přiložila nový obrázek a říkanku.

Zachytávám se na kovových střechách
poledne je zpraží
až mám křeče ve víčkách

lesklá plocha mě ale v klidu rozpouští
a pomalou a hladkou mě na zem slejvá
i já najednou světlo odrážím.

Vykouřená třezalka

Výhled z Danielova kopce byl ideální

Mořský záliv se pod ním otvíral a v bílým slunečním odrazu pluly jakoby vzduchem mohutné lodě, aby pak s klidem mizely za kopec.

Daniel seděl už třetí (možná čtvrtý) den na prahu jeskyně, kterou si vybral, jednou za pár hodin vyfotil tu horkem zesklovatělou krajinu, a zabýval se příliš sám sebou.

Šestého dne uviděl, jak k němu svahem stoupá vyhublý číňan. Sledoval ho, jak se hodinu za hodinou ta drobná postavička trmácí mezi kameny, přes rameno uzlík a v ruce hůl, na kterou napichovala jedovaté hady, kterými se to všude kolem jenom hemžilo.

Kolem poledního se číňan zastavil před Danielem a podal mu beze slova misku s rýží a zeleninou. Nohou sklepnul z hole kratičkého barevného korálovce, jehož nádherně zbarvené tělo se pod úderem okované špice téměř rozpůlilo, pak se obrátil zpátky a začal sestupovat.

Daniel položil rýži na rozpálené kameny, aby se trochu prohřála, a čekal několik hodin, až ta malá postavička zase zmizí. Nechtěl jíst v něčí přítomnosti. Pak vzal misku a rukama nabíral lahodnou směs... rejže jako na sushi... sůl, cukr, hmm...ocet...k tomu cuketa... pak tam byla okurka, ale Daniel okurkám nikdy nevěnoval příliš pozornost, (vypadaly úplně jinak než třezalka a na rozdíl od cukety se mu ani nelíbilo to slovo), takže okurku nepoznal.

Bylo to dobré. Dojedl během chvilinky, otřel si ústa a podíval se na dno šálku. Olejnatá oka. To rozhodlo.

Usnul.

V tenkých chodbách probíhal těmi nejtemnějšími zkratkami, jen aby byl co nejdřív pod věží a mohl se tam zase špačkovat

s cigaretou v ruce... Zil byla ráda, když ho viděla kouřit tabák, ze zkušenosti věděla, že to znamená nějaké rozhodnutí, o kterém si sice není jistý, zda je úplně správné (to Daniel nebyl nikdy), ale že je ve fázi... Ano... rozhodl jsem se.... chytl ji za ruku a vedl ssebou přes náměstí.

„Jak se maj holky?“

Podívala se na něj. Byl opálený a jeho kůže pořád ještě žhnula naabsorbovaným slunečním svitem, možná by se dal použít jako zroj tepla v Karmínové věži, ale Zil tušila, že příliš nevydrží. Jeho otázku nebrala vůbec na vědomí.

Podíval se na ni a oči měl vymytý a čistý...

„Můžu tě Ziliss pozvat do Zahrady? Rád bych s tebou dnes povečeřel.“

Sláva Gabrielovi a jeho chladivým zeleným křídlům.

Cesta do zahrady se Danielovi zdála po boku Ziliss kratší a míň tajemná, nezabýval se tolik okolím. A oběma zněla v hlavě mexická lidová písnička. Ta, kterou Daniel často pouštěl ke kouření. Nebo jí zpíval sám, když jí neměl na čem přehrát. Měla jednoduchou melodii. Zpíval tak prostě a od srdce, že Ziliss kolikrát vhrkly slzy do očí. Její slzy byly nenápadný, nevěděl o nich. Stejně tak nevěděl, jak jí tyhle chvíle k němu vábí víc, než když vdechuje jím ohřátý kouř.

Probíhali místnostmi. Některé byly vykládané dřevem a od jejich stropu byly spuštěné závěsy ze sametu nebo z látky napodobující muší křídýlka. Takovým místnostem se běžně říká komnaty. Všechny nebyly vlídné - ne ty se stěnami polepenými břidlicovými plátky. Daniel byl veselý, zároveň však cítil napětí za hrudní kostí, jak se blížili. Někdy si už myslel, že se mu roztrhne všechno, co je v těch partiích uloženo. Naštěstí se stihnul hned buď zasmát, nebo rozkašlat. I Ziliss bylo čím dál tím větší horko, všude se jí tvořily kapky, Daniel si toho pochopitelně vůbec nevšimnul.

„Gabrieli?“

Zákusek mezitím oschnul

Zbývaly ještě dvě hodiny do svítání.

Koření, papriky. Čaje.

Daniel pohladil Zil po vlasech, aby jí pozval ke stolu. Hořely jim tváře i útroby. Svíčky na vrcholcích kopců. Posadili se na nocí zchladlé kameny.

Pohyby se zkracovaly a zpomalovaly.

Pak se Zil musela jít proletět. Daniel jí u toho chtěl vyfotit a pak to poslat do časopisu, aby měla obrázek k článku o tom, jak holky tráví volný čas. Jenomže nevěděl, že jí není možný zachytit běžnou čočkou....ani jinou. Byla dlouho pryč, udělala to schválně, chtěla vědět, jestli ho to bude znervózňovat a jestli na ní bude myslet, jakou bude mít náladu. Zákusek, na kterém si Daniel dal nejvíc záležet a dokonce ho vykrájel do kosočtverců, mezitím oschnul. Tak k němu uvařil kávu a dal do ní mlíko.

Čtrnáct dní v jeskyni a Daniel začal vařit výbornou krupicovou kaši.

„Samý jídlo.“

No. Pohádka mládí, pomyslel si na to Daniel a smál se. Byl rozrušený a zapálil si. Zase. Pohádka mládí, jupí....se strouhaným kokosem..no jasan: rozinky, banán, trochu vanilkovýho cukru, zázvor.

„Čemu se směješ?“ Ziliss dělala, že to nepostřehla, ale Daniel jí nevěřil, protože se takhle nikdy neptala (vlastně se nikdy moc na nic neptala) a začal se zase smát.

„Můžu si půjčit tohle?“ Ukázal na tyčku s jemnými štětinami, připomínalo to koště, na konci byl kůželík, osvícený plamínky. Kymácel se, ale byl nad zemí.

Koukala.

„Na,“ nabídla mu sukni.

„Gabrieli?“

„Jsi opilá?“

„Gabrieli?“

„To je moc daleko. Promiň. Budeš si s tím muset poradit sama.“

Kdyby se to tak dozvěděly holky

„A to nevíš, že jako kluk nemůžeš lítat?“

Chtěl něco říct ale zlomená čelist pevně zadrátovaná vazacím drátem mu to nedovolila.

Zil zavrtěla hlavou...

„Jak tě to mohlo napadnout?”

Ale věděla, jak ho to asi napadlo... tehdy po večeři, po kávě s mlíkem, vyptával se jí... vysvětlovala mu a učila ho ve snech... a snovej letec byl... na kluka...docela dobrej.

Ale bdělej dnem ani nocí v Zilissině suknici daleko nedoletěl. Věděl houby o tom co to obnáší, Zil si dokonce chvilku myslela, že to všechno vážně ví, s jakou mluvil jistotou, ale pak se ukázalo, že to byla jenom nějaká pýcha.

Zil namočila šátek do vody a potřela mu s ní napuchlej obličej... teď jí nějakej čas nezazpívá.

„Teď si nějakej čas nezakouříš,” řekla.

Smutně kývnul hlavou... věděla, že se bojí, aby neztratil tu svoji výjimečnost... a ta se přitom schovává úplně jinde... ach Danieli, ty seš takový tele, říkala si pro sebe. Skoro by se i zlobila. Ale lomit rukama nemá cenu. Lusknutím prstů ho uspala a čekala na něj v sušárně.

Přiletěl s omluvným úsměvem...

„Dáš si krupicovou kaši?“

Kývla, i když na ni neměla chuť. V duchu se za to vykrákala za vlasy. To to teda pěkně začíná. Kdyby se to tak dozvěděly

holky. A už viděla jejich hlavy, jak se rozhlížejí po světlíku.

Nalle se usmívala... chlapeckej úsměv v holkový tváři...

„Tyjo, když si Zil nedá, já bych si třeba dala.“ Přistála na sušících roštech a za ní druhá, třetí, čtvrtá.

Za chvilku byla sušárna plná poposedávajících a tiše si šeptajících bosorek.

Daniel měl pocit, že se mu to jenom zdá.

Rošt na sušení

Vzájemně se krmily lžičkami.

Pak sebou naráz všechny trochu škubly a daly hlavy dohromady. Zase si špitaly, na chvíli sušárnu zaplavila záře, co měla ve zvyku se rychle linout z konců jejich zacuchaných vlasů, když jim přišli nové zprávy. Nalle – nejmladší z dívek, co nenosila ještě ani hedvábnou sukni –, se s umazanou bradou zvědavě naklonila k ostatním. Vynechaly Ziliss, která si toho beztak nevšimla. Dávala vdechnout třezalku Danielovi.

„Další žhavý ráno“

Říkal si, že to vlastně neni tak blbý mít přelomenou čelist, hm, ale co je na tom jako tak príma..vlastně?

Nesmí blinkat, může přijímat jenom tekutou stravu pumpovanou hadičkou, co je do pusy zavedená v mezírce mezi poslední stoličkou a tváří...Co se mu to dneska zdálo. Dvanáct? Ne asi osum. Nevěděl. V krku mu zbyla jenom naschlá pachuť, jinak nic. Měl načervenalou, asi trochu spálenou kůži a bylo mu špatně od žaludku. Pomyslel si, že by si měl změřit teplotu, aby věděl, jestli to neni vážný, no aby kdyžtak nenakazil Ziliss.

Letěly černou nocí

Letěly černou nocí

Ziliss se držela trošku stranou od ostatních, ony ji s jemným úsměvem pozorovaly. Všechny věděly, všechny znaly. Všem bylo jasný, co teď musí přijít. Ziliss zavřela oči. Vítr jí cuchal vlasy. Ze země je nebylo vidět a kdo by viděl čtyři, nebo kolik holek, letět jen tak nocí, asi by si řek, jo, ty z věže, ty se tak maj, a pak by na ně zapomněl.

Vítr jí chladil i čelo a zajížděl jí pod košili na prsou. Rozevřela prsty a vítr jí mezi nimi zahvízdal.

Někdo se jí lehce otřel o nohu.

Nalle se stočila na její úroveň, obletěla ji a nakonec letěla pod ní a zblízka se jí dívala do obličeje. Zkoumala ji, Zil cejtila, jak se jí nezkušeně prohrabává myšlenkama, jak se dotýká toho místa, kde někdy byl, a někdy nebyl Daniel.

Nalle měla malou bradičku a velmi dětské rysy, byla zvědavá a nepokojná... to ovšem Ziliss taky, vlastně všechny holky, jak tak o tom přemýšlela...

Ale Nalle byla miloučká.

Nalle si to samozřejmě v její hlavě přečetla, a tak jí lehce políbila na rty a zmizela mezi větvemi stromů.

Zil se rozhlédla. Žádná z holek v dohledu.

Zatočila směrem k městu. Dostala chuť na černý pivo.

Kapitola osmá – slavnost

Společenství a škola v Karmínové věži pořádá jednou za rok obřad, který by se snad dal přirovnat

k inauguraci a zároveň k maturitě.

Jeho součástí je několik zkoušek, které musí mladé adeptky absolvovat, a obřad, který splnivší dívky zasvětí do dalšího roku studia.

Vzhledem ke zcela výlučnému postavení Karmínové věže mezi světovými vzdělávacími institucemi, a zároveň s přihlédnutím k přísně tajné povaze zkoušek a rituálů, jsme byli nuceni kapitolu osmou z knihy vypustit.

Věříme, že toto opatření laskavý čtenář pochopí.

Za hodinou hranic důvěrností

Bylo po obřadu. Nalle seděla na parapetu na okně u hodin a kopala nožkama, střídavě vždycky jednu zvedla a hned ji nechala ťuknout podpatkem o zeď, rozpačitě se usmívala okoralými rty. Doznívající tréma jí ještě trochu lepila jazyk na patro, nemohla si tak pro sebe povídat, jako pokaždé, když je o samotě. To si jinak rozverně vykládá s prsty na nohou, někdy na rukou, někdy s Gabrielem. Jinak spíš poslouchá a učí se. Gabriela má moc ráda a řekla si, že na něho počká, až bude starší, aby se vzali. V koutku měla zaschlou slinu, v copu pak ozdobnou zlatavou tyčinku – odznak za kategorii Nejšikovnější nejmladší. Ještě se jí v hlavě odrážely duhový proužky pohybující se vody z Thlin, nad kterou skoro celou cestu letěly. Voněla rituálním kořením. Holky měly hodinu hranic důvěrností. Pátá lekce ze sedmi. Zil chodívala v jejich čase většinou za školu, do sušárny.

Daniel téměř potmě zašíval Ziliss sukni, kterou si roztrhla, když se jí – letící naštěstí těsně nad zemí –, ve tři hodiny ráno rozplynula základní vrstva její kouzelné aury. Zbývaly jí už jenom drobnosti. Světýlko z konečků jejích vlasů bylo čím dál tím tenčí. S dojetím a lehkým srdcem držela sepnuté vlasy nad Danielovými rameny a svítila mu na práci. Hůl opatřená zlatým kůželíkem sebou v koutě jeskyně sem tam pohnula, aby v šest hodin večer prvního jarního dne se směšně nostalgickým břinknutím upadla na zem.

Poděkovala mu. Neuměla šít, nikdy dřív to nepotřebovala.

Pak mu poděkovala ještě jednou, dala mu pusu na čelo a do dlaní.

Hranice důvěrnosti...

Dotkl se jí špičkou prstu... vlastně se jí nedotkl... mezi jejich těly byla v tomto místě nepatrná vzdálenost, tak nepatrná, že cítil, jak se jí dotkl, a ona cítila to samé a přitom...

Nalle to lechtalo a promnula si nos.

„Gabrieli?“

„No?“

„Zrovna na tebe myslim.“

„No dyk jasně... Nejšikovnější nejmladší, koukám.“

Nalle se usmála, spíš potutelně než třeba stydlivě.

„Jasně.“

„Jasně.“

Chvilku seděli mlčky, pak přiletěl roj včel a zapletl se Gabrielovi do vlasů.

Nalle dál seděla mlčky, Gabriel jemně hučel.

Dole chodili lidé, ale nezvedali hlavy k nebi, a i kdyby, neviděli by.

Nalle se podrbala patou jedné nohy na lýtku druhé.

„Gabrieli?“

„No?“

„Nech toho, to lechtá.“

„No dyk,“ šťouchla do něj až se roj rozbzučel.

Samosebou spadnul z okna, ale hned byl zpátky.

„Bojím se, že Ziliss nedodělá školu.“

„Já vim,“ řekl, „neboj se, to je stejně jedno, žejo, jestli se bojíš, nebo ne ...proč vlastně by ji měla dodělávat... když bude bydlet v sušárně, bude potřebovat umět vyvolávat fotky, nebo třeba tancovat na špičce jehly... na to si Daniel vždycky potrpěl...“

Usmáli se oba...

Na jedné takové taneční zábavě, kterou Daniel pořádal, se vlastně setkali... i když se už dávno znali ze spaní...

Ale to byla Nalle ještě mrně...

A teď z ní roste... Gabriel by tušil co z ní roste, i kdyby to, jak se na něj sluší, svým způsobem nevěděl už dávno dopředu... podal jí medovou plástev.

Okamžitě si zamatlala oblečení.

Kapitola desátá, ve vinohradu

Ziliss bloudila vinohradem, na noc se schovala v jednom z domků lemujících řady keřů. Sem tam jí dírou v sukni propadla slza. Měla jí už takovou krajkovou od trnů. Byla trochu na nervy. Před tím se nikdy neztratila. Obírala keře od trsů s kuličkama. Lidé jí to neměli za zlý. Ostatně teď už všichni byli doma a hráli o sirky v karty. Občas se jí do vědomí vnořila vzpomínka na někoho, kdo si říká Gabriel. Rozbrečela se.

„Co je?“ Daniel se v teatrálním chvatu několikrát otočil kolem Zil.

„Bejvala bych byla ráda, kdybys mě tenkrát upozornil na to, co ste zač, nedá se to moc snýst, nemam na nic páku. Nevíš aspoň, jak se vyvolávaj duchové?“

„Klid, pamatuješ si Nalle?“

„Nelu? Ne, Nelu neznám.“

„Aha. Neboj ale. Budu váš prostředník.“

Ziliss se skroutila na zemi . „Co to vedeš za poetický řeči?“

Daniel si s přimhouřenýma očima prohlídnul mraky, kůželíkem něžně nadzvednul cíp jejích šatů a začal si něco zpívat, neznal název... poslal mu to Gabriel.

*sou tajný světy
ty dobře víš
jak to tam chodí
i když tam nechodíš

Nalle se vrátil umatlaný obličejík, celý tělo jí svědilo, úlevně se v lehu dvakrát posunula po mřížce roštu. Vyhrábla zbytky nati.

Daniel se šťoural klackem v listí, který různě přes sebe tlelo.

Zil spala a jemně se ve spánku vznášela. Popravdě, nevěděl jak dál. Myslel si, že ví jak dál, ale teď, kdyby mělo bejt po jeho, nechal by Zil, ať to rozhodne sama. A ona se zrovna ztratí. Vzpomněl si na čížana a ze stočených

rukou vykouzlil misku s rýží. V listech a rosách si namočil dlaně, lusknutím vytáhl ze země nějakou tu zeleninu...ta se ani nestačila vzpamatovat, když ji průlet maličkatých meteoritů, který jsou tak vzácný, že na ně na zemi ještě nikdo nenarazil, pokud se kdy předtím objevily, rozsekal na jemnou řezanku.

Daniel ohřál misku, dlouhými prsty promíchal rýži.

Za sebou uslyšel kroky a bzučení včelího roje. Zrovna teď, když chtěl Zil vzbudit a povečeřet, najít nějakou cestu zpátky.

„Ahoj...“

„Nazdar... co ty tady?“

„Přišel jsem se na vás podívat?“

„Na mně nebo na ni?“

„Bratříčku ty žárlíš...“

Daniel se přestal soustředit a miska zmizela, takže se rýže rozletěla po temnotě domku. Zil se probudila, ale Gabriel proměnil rýži v lehounký zářící plody spánku, a tak hned zase usnula.

Daniel vzdorovitě pokrčil ramenama.

„Nějak se mi to vymyká z rukou.“

Gabriel se usmál... „no... a?“

„No co, no a?, prostě teď umim trochu lítat, ale Zil v tom lítá až po uši, zapomíná holky, zapomíná na věž, bloudí na tomhle místě. Vždycky si věděla rady, myslel jsem si, že si taky budu vědět rady, když budu trochu jako ona. Jenže jí takhle beru akorát všechnu sílu a stejně se v ničem nevyznám. Je to na nic a na nic a na nic.“

Gabriel se znova usmál. Mávl rukou a bezradný zklamaný a naštvaný Daniel usnul taky. První, co ve snu viděl, byla Ziliss, a ta ho hned cvrnkla ukazováčkem do nosu, což ho rozrotovalo a on pozadu někam padal, ale nepadal dolů, nýbrž nahoru, vznášel se nad vrcholek věže, v některých oknech seděly holky, a teď si nebyl jistý, jestli jsou tři nebo dvě a nebo jestli všechny jsou Zil, a jestli se teda všechny smějou docela nahlas a nevychovaně tomu, jak ho nese vítr bůh ví kam.

Na střechách romantického města

Na střechách romantického města

Konečně něco držela v ruce. Vodítko? Měla ještě chvíli zavřené oči, jak to dělává, když musí skoro násilím vstávát, a je sice už vzhůru, ale ještě není odhodlaná přijmout všechno světlo najednou. Ohmatávala předmět.

Kamera, ójé. Můj milý Gabrieli. Tvý kroky maj čím dál větší grády.

Daniel si zapálil útlou bylinkovou cigaretu, vláčně se zlomil v pase a opřel se předloktím o zábradlí. Noha přes nohu. Teplota vzduchu byla akorát. S výrazem intenzivního nasávání čerstvé letní nálady se díval do kraje. Díval se do města. Zil si vzpomněla, jak se říká – a padnul hřebík na hlavičku – e – kladívko na hlavičku hřebíku? Nevěděla, jak to, co cítí, zní nahlas ve slovech, prostě něco zapadlo tam, kam mělo. Byla aktivní, začala připravovat práci k přijímacím zkouškám. Sérii záběrů spíš osamělých lidí na střechách romantickýho města, který málem ani jeden den nezapomene a vpálí ti pohled na dráty, kabely a radary na pozadí škály odstínů vycházejícího slunce. Neměla težkou první volbu. Daniel se do toho položil náramně, prohlížel si domy, nebe, dráty, kabely a radary na pozadí škály odstínů zapadajícího slunce. Nahlas řekla slovo masakr. Věděla, že Danielovi nevadí, když je někdy i trochu vulgární, tak řekla brzo potom i... slovo kurva. Navíc by jí stejně tolik nezajímal, kdyby měl o tomhle nějaký předsudky nebo tak.

„Žejo,“ prohodil Daniel a chraptěl u toho, protože dlouho mlčel. Byl dneska vyladěnej. Hrál ve filmu. Hluboce dýchal, ale zvolna, takže se mu hlava ani moc netočila. Přelezl zábradlí.

Ziliss, ohleduplně počkala, než Daniel dokončí nápad a bude zas v bezpečí, aby ho mohla vyrušit. „Prima. Bylo to efektní. To jo. Hezký, fakt moc hezký. Ale to by mi jako dokument asi nevzali.“

Pak si vzpomněla, že se některé prvky jeho akce nejspíš nezaznamenaly. No, i když co vlastně ta kamera..? Pravděpodobně skoro nikdo nezná detailně její manuál. Skoro nikdo. Pohled se jí náhodou – ovšem ve stejný moment jako Danielovi – stočil... pohled se jim žádnou náhodou nestočil... na věž. Oba tam zase seděli na parapetu a flákali nohama do omítky. A zase se usmívali. Daniel začal být nesvůj. Nevěděl, kdo je teda Nalle, to je ale guláš, ne tamhle nemůže být teď Nalle no...no dyť přece spí, nevěděl jestli je tady se Zil nebo tamhle s... cože? Usnul.

Připili si. Nalle to moc ještě nechutnalo, doušek zajedla medem.

Gabriel pozdravil Ziliss vysokým mávnutím do hledí.

Já tě nemít, Gabrieli

Dan se sám procházel tim hřbitovem...

Vlastně to nebyl hřbitov, byl to ten vinohrad... to je jako hrad Viny, žejo, napadlo ho, a Gabriel pohotově přikývl.

„Ty seš tak pohotovej," řekl mu kousavě Daniel, ale vlastně byl rád, že tady jsou spolu. Ta hrobka, v který seděli, samozřejmě taky nebyla žádná hrobka, byl to jen ten domek, v kterým minule přespávali... někdy jsou věci vážně popletený. A i když se zdaj docela jasný, ani tehdy si nemůžeš bejt jistej.

„Hele, Danieli, neděláš z tý pohádky trochu moc velký drama?"

Přisvědčil. O moc jistěji se sice v tý realitě neorientoval, ale už si zase dokázal připustit, že to vlastně zase až tak nevadí.

„Já tě nemít Gabrieli..." řekl, tentokrát bez nejmenší špetky ironie.

Tentokrát byla v cizině Zil. Odletěly s holkama sledovat polární záři do Finska, přišla mu to včera říct do Sušárny, s úsměvem mu oznámila, že tam budou, dokud se ta záře neobjeví, což může bejt hned další den po tom, co přiletěj, a třeba taky až za půl roku, nehledě na to, že to samosebou můžou vždycky prospat.

Musel uznat, že v tom má pravdu.

Prospat to mohly každopádně... popřál jí příjemnou cestu, dal jí pusu na čelo, udělala takový legrační pukrle a zmizela ve světlíku. Musel se usmát... někdy byla Zil jenom praštěná holka.

„Hele, Gabrieli, co je kůželík?"

Gabriel se nadechl, ale než stačil odpovědět, venku se ozval rachot dešťových kapek na listech lopuchů.

Ty z toho měly radost a nechávaly se masírovat tenkými chladnými prsty. Déšť by byl skvělý klavírista. Jen by musel trochu častěji cvičit. S takovouhle nesoustředěností to nikdy nedotáhne dál, než na ... no prostě to nikam nedotáhne.

„A s tebou je to hodně podobně jako s tim deštěm, Danieli," dokončil Gabriel myšlenku, ale Dan už zase myslel na něco jiného.

„Kůželík je něco mezi kormidlem a zadníma světlama, někdy parkovacíma, s hůlkou se moc často ale neparkuje, spíš přistává. Holky takhle parkujou na schůzích, vlastně jen na jejich zahájeních, když je potřeba, aby se srovnaly do řady vedle sebe. Jenomže čtenářům, tedy kromě těch, co se při čtení pohybují zásadně v úrovni myšlenek a tepla třeba, není dáno zcela porozumět výkladu významu kůželíku prostřednictvím běžné dopravní terminologie. Možná proto, že i když je umístěn na transportní hůlce, vlastní pohyb ovlivňuje z větší části svojí funkce jinak než fyzicky nebo fyzikálně, to znamená jinak, než aby výsledek jeho působení mohl zaregistrovat pozorovatel z pole nebo z okna rozhledny, nebo normálně z půdy prostě," vyčerpaný Gabriel udělal pomlku. Pořád se mu nechtělo v řeči použít slovo energie, nepřipadalo mu totiž moc originální, přemítal o formulaci....

„No....jo..No, takže Danieli, kůželík je energie. Někdo má čakry..é... jinej kůželík."

Dokončil rychle a nezvykle razantně Gabriel a úlevně vydechl zbytek připraveného vzduchu. Daniel na něho zaskočeně kouknul s pozvednutým obočím a takovou vráskou mezi očima (co mu povídala Alenka, kamarádka z dětství, když jí nedávno po letech ve městě potkal, že se většinou dělá lidem trpícím depresema), odpověděl

„aha" a napil se vína. O kůželík mu zas tak moc nešlo. Jeho zájem o něj byl záminkou, jak se dostat na jiné téma.

„Neboj, je zdravá."

„A taky samostatná, já vim. Dík. Mě se prostě trochu stejská."

„No jo, to mě nepřekvapuje. Jak se hodláš v tomto ohledu posílit?"

„To se má ještě posilovat?"

Zas naruby, pomyslel si Gabriel. „Především je dobrý netoulat se v těchto dnech tak dlouho vinohradem.... a neposedávat v hrobkách."

„Dyť sme si řekli, že v hrobce nejsme..."

„Ani v domcích, v kterých přespávala. Tam, kde po ní zbyly dívčí navoněný stopy."

„A já nevim, mě to totiž navíc možná baví si v tom stejskání bejt. Takže se nepotřebuju posilovat."

„Tak jo. To je tak akorát na to popřát si dobrou noc."

„Ale nepohádali sme se, žene?"

Kapitola finská

Ziliss seděla na lavičce v parku a jedla pizzu. Byl pátek odpoledne.

Jaro a poměrně teplo.

Načínala poslední trojúhelníček a řekla si, tak teď už se trochu přejídám, už se mi sice nechce tolik spát, zato mám žízeň. Krabici uložila do odpadkového koše, usadila se zase na lavičku a zálibně si prohlížela svoje botičky, sandálky s dvěma tenkými pásky, co je včera pořídila. Nehty měla nalakovaný světle růžovým perleťovým lakem a bylo jí dobře. Budu se dívat, nemusim mít přece pořád něco na programu a bejt aktivní. Budu se jenom dívat. Kolem.

A to bude taky normálně v pořádku, ujišťovala se.

„Čáu!.....my se známe trochu, víš?“

„Aha. A takže měla bych vědět, jak se třeba jmenuješ?“

„Ne, to zas ne, to neměla. Já jenom, že tady dělám to stejný jak ty.“

„To si nemyslim.“

„Hm, to je fakt, to bych si s tebou nezačal povídat.“

„Ale to, že si to nemyslim, ještě neznamená, že si nemůžem povídat “....nejsem si jistá, jestli moje reakce dávaj smysl, zrovna tahle to mi teda příde, že nedávala, zarazila se Zil a oči upřela do ještě chvíli dalekýho západu slunce, protože to jí uklidňuje..

„Kolik ti je let?“ Tyjo, proč se hned ptám na věk, když těm jejich mírám ještě moc nerozumim? Zas se tam podívala.

„Dvacet sedum.“

„Fakt jo?!?“ Přišlo jí to snad hodně. „A počkej a je to tak, že už i seš s někym ženatej?“

„No klíďo, půl roku.“

„A jaký to je? Trochu přemejšlim totiž, že bych se taky vdala, dycky mi to ale připadalo jako moc....tó.. moc na pevno. “

„Dobrý. A na pevno to je, ale dobrý.“

„Tak to se možná vdám.“

„Co dělá?“

„Kouří a fotí.“

„Líbí se ti, že kouří?“

„Jo. Co dělá tvoje žena?“

„Učí cizince finsky, finy rusky.“

„A ty rusky umíš?“

„Mě taky učí.“

A už umíš hodně rusky?“

„Dost na to, abych s ní mohl šířit křesťanství.“

„Do ruska?“ Křesťanství přeskočila, to slovo neznala, přesto se styděla se zeptat, co znamená.

„V rusku,“ opravil jí kluk. Pousmála se a několikrát trochu zbrkle pokývala hlavou, jako že ajó vlastně, že spletla předložku. Zároveň jí došlo, že by ve finštině už taky mohla po Finsku třeba něco šířit, protože si už jenom občas neuvědomí nějaký jazykový drobnosti. Co bych asi tak mohla šířit ale? No, to teď rozhodnout nemusim, ještě uvidim. Stejně bych si vlastně ze všeho nejvíc chtěla do doby, než uvidim polární záři, vydělávat jako řidička tramvaje. Bavilo jí opakovaně poslouchat interval hučení (rozhodně to je kvinta a ne kvarta) při rozjíždění.

„Kdy jedete?“

„Až bude v devátym měsíci.“

Ziliss na nehtu palce u nohy začal poletovat odlesk....slunce?..odlesk slunce v tu dobu nemohl být tak výrazný, natož aby se dalo rozeznat, že se pohybuje....., ve vzduchu byl cítit ...nejspíš to byl ozón, co bylo cítit, protože ozón je tu snad vždycky, když se ve vzduchu děje něco mimořádného. Ziliss už jen hlavou prolítlo, že by se aspoň na jeden den chtěla jmenovat Ozón.

Nádraží s oblohou

Podrbal se na hlavě, pak znova ve strništi, který mu rašilo nejen na bradě, ale i na krku a zhusta mu pokrývalo tváře.

Kde jsem to jenom skončil?

A kde jsem začal... to byl další z těch dnů, kdy obloha byla nízko a kapky potu mu stékaly po nose a nadháněly se mezi jednotlivými vousy. Bylo dusno. Vzpomínal, jak si se Zil máchali nohy v kašně na náměstí, přemýšlel o tom, jak se asi dnes má a tím se náhodou dostal i k tomu, co tu dělá... Čeká....čeká na nádraží, až ta holka přijede. A vystoupí z vlaku. Aby jí pomoh s kuframa.

Znova se podrbal na hlavě. Mrknul na hodinky (ty mu mrknutí oplatily), ale vzhledem k tomu, že stejně nevěděl, kdy ten vlak má dorazit, nebylo mu to nic platné.

Zase se podrbal a rozhlédl se... nádraží, spíš teda jenom perón, betonovej plát položenej vedle dvojkolejí, maličko vyvýšenej, už trochu prošlapanej a hodně popraskanej...

Z některých puklin vyrůstala žlutá, někdy i zelená, místy jemně nafialovělá tráva, z některých nikoli.

Měl nějakou rýmu, každou chvilku popotáhnul, ale jelikož byl na nádraží, popraskaném betonovém plátu sám, nijak zvlášť ho to netrápilo... spíš, že musel dejchat pusou...

Mrknul na oblohu, obloha mu mrknutí neopětovala, nezdála se ani z poloviny tak přátelská jako hodinky, naopak, snesla se ještě o kus níž a potáhla se šedivým povlakem. Ještě se oteplilo.

Měl jsem natrhat květiny, ježíš, zvednul se v panice.... měl jsem přece koupit růži, nebo přinýst něco na přivítanou...

Aby věděla, že ji má rád, že ho mrzí, co se jí naprováděl... rozhlížel se kolem sebe... možná tamhle v tom malým hájku třeba něco najde, působil trochu legračně, jak tam tak bezradně stál... vyrazil ke stromům, sešel z nástupiště, popoběhl...teď hlavně aby nepřijela, když trhám tu...

A neni to jedno...? Zastavil se...

Nebude lepší, když ty kytky nechá normálně na svých místech?

Bude...

Vrátil se zpátky na nástupiště a sedl si na tu jednu lavičku, co tam byla.

Podrbal se ve vlasech.

Přes tenkou podrážku tenisek ucítil jemný chvění a v dálce na jedný z dvoukolejí uviděl maličkej obláček prachu.

Obláček se přibližoval, chvění narůstalo.

Viď, řekl si... jestlipak víš, že tady budu čekat...?

Co jí napadne až ho tu uvidí?

Zvednul se a několikrát nervózně zamrkal, jak se mu prach zvířený pohybem vlaku usadil v očích. Ve spáře mezi betonovými pláty za ním zůstala rýha, co z dlouhého čekání agresivně vyryl stativem. Měl tam nasypanou třezalku. Celou tu dobu ale nevěděl, co přesně tam s ní bude dělat, v tý spáře, prostě mu předtím přišlo, že tato hloubka rýhy tu teďka není jen tak pro legraci. Pro nic za nic. Únavou a z podráždění pískem zavřel svý oči, otevřený je měl jinak modrošedý, hezký. Ač-

koli se jmenoval Daniel, a patřilo by se, aby měl dlouhé husté řasy, neměl je. Ještě se mu v tom krátkém okamžiku stihl zdát sen. – Okolí nebylo rozostřené ani narůžovělé. Stativ rozložil a že se na něj posadí. To byl ale nesmysl. Nevšiml si nejdříve, že se na něj nahoru posadit nemůže. Malátný a netrpělivý schrul se na betón, ruce si dal kolem kolen a spojil je v prstech, napadlo ho, že Ziliss, sedící v takovéhle poloze by třeba něco čarovala. Zavřela by u toho oči. Zavřel oči. Stativ nechal vedle sebe bez použití stát. Sochu. Kovovou, s bledými špičkami, chladnou, nechal ji vedle sebe civět. Nebyl tolik sám. Vypadal jak robot, jak strojek na něco. Jo. Robot jménem Strojek. Vypadali tak oba, ale stativ víc.

Stroyek'n'Stroyek.

Hodina pryč – přehrál si v hlavě tři písně – dvě hodiny pryč – a stále neví, co bude s kouřením ve spáře. Vzduch už postupně matněl a lem kolem měsíce chytal z mraků kouřový odstíny. Začaly ho svědit lokty. –

Málem minula reklamu. Nemohla za to, protože byl plakát za sklem, nápis se ve slunci skoro celý leskl...

Kneip, dražé s extraktem
TŘEZALKY TEČKOVANÉ
Johanniskraut 300
Dejte vale depresi!

Znělo to závažně a definitivně. Kapsle místo bavlněného pytlíčku bylinek? Co bude se sušárnou?!! Husí kůže se jí přelila všude, až pod vlasy, že měla pocit, že se jí viditelně zvedly. Rozbrečela se a rychle se rozeběhla k Danielovi, kufry byly lehké, vlasy jí vlály, nehty měla stále blýskavé po perleťovém laku. K němu.

I když běžela rychle, zdálo se to pořád až moc zlehka na to, jaká tíha jí prosákla celým srdcem. A pomaleji, než houstnutí mlhy vycházející z cípů Danova oblečení. Klekla ke spáře, to muselo bolet, sedřela si vrchní vrstvu kůže, tekla jí krev, sklonila se a zašpinila si šaty. Zašpinila si je krví a prachem, totiž! Zhluboka vdechla poslední kubíky kouře – vůně, kterou, pokud bude ještě nějaký čas žít v tomhle těle jako Ziliss, si s ním bude vždycky spojovat. Ještě ho měla chvíli v plicích, když lítostivá scvakla stativ, dala si ho do podpaží a se slanými rty si lehla na půdu v místě, kde v ní tak zprudka zmizel.

Kapitola patnáctá, kterou pohádka končí

„Nalle?! Aspoň minutu jsi nám ještě mohla nechat, ne?! Navíc takhle zhusta... chudák Zil, evidentně taky nevěděla co se..“

„Nenene, čím dál tím víc přetahuješ.“

„Jé tyjo, tohle ale byla přece výjimečná situace!“

„Výjimečná, protože se vrací ze zahraničí? Ale di, Danieli, je moderní doba. Promiň, mám hodinu, už tak jsi mi docela ubral, za chvíli si kvůli tomu budu muset dát dvacet, no možná deset jenom, rozhodně ale deset vydatného spánku! Někdy bych ti nejradši říkala Šarloto zlodějko, kdybys nebyl ve skutečnosti kluk!“

„Prosím, ještě aspoň minutu....minutu za jednu lžičku medu, prosím. Slyšíš, jak prosím dvakrát, žejo?“

„No... no tak... minutu za dvě lžičky... tak už honem di!“

„Tady máš radši celou skleničku. Zítra budu spát celý den, slibuju hele.“

Nalle si sedla na okno Karmínové věže a s přivřenýma očima se těšila z medu, který se na jejích prstech lesknul sladkostí. Patama plácala zase o zeď, tam, sem, střídala nohy. Podél zacuchaných copů se jí na ramena zvolna stočil jemně hučící roj.

A tam se chvěje nad Gabrielovou hlavou a tam taky zůstane, dokud si noc nevymyslí jiný lahodnější způsob, jak dětem hrát před spaním.

Karmínová věž v noci

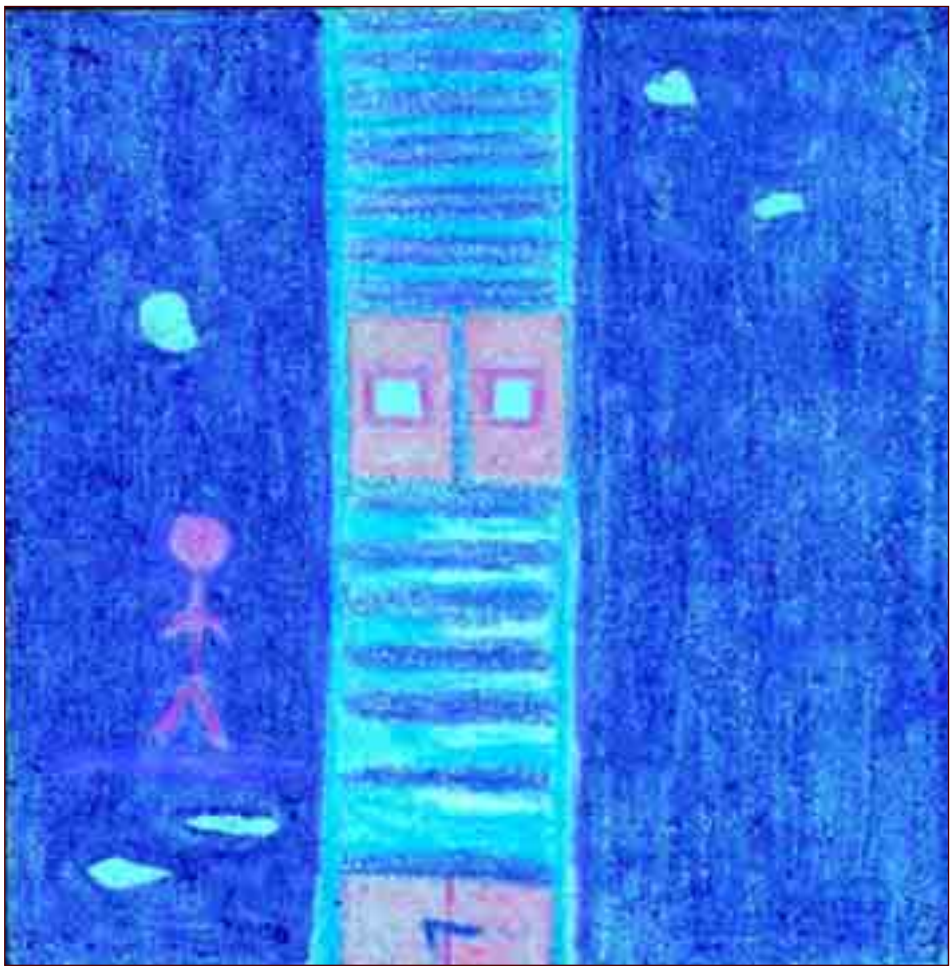

V příštím čísle (vychází 1. března 2006) najdete:

Básně
Katky Komorádové
a Jiřího Dynky

Povídku
Martina Vokurky

Fotografie
Ladislava Postupy

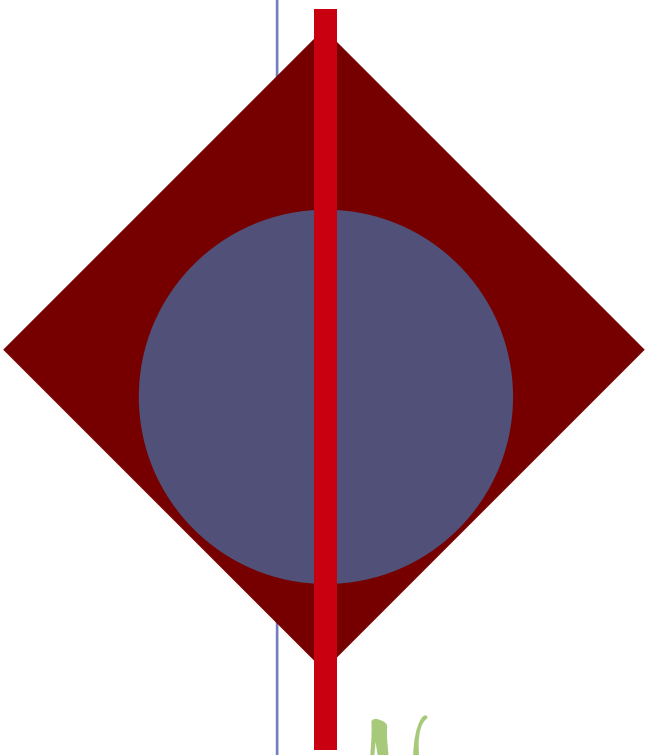

Na shledanou příště!
Ne za pomente!